

Verslag van de vergadering van de Algemene Raadscommissie d.d. 12 februari 2026

Zaaknummer: 2433847
Voorzitter: de heer G.J.W. Elferdink
Griffier: de heer F.W. Pardijs
Locatie: raadhuis, Mevr. Kuipers Rietbergplein 1

Raads- en commissieleden:

Mevrouw Van der Gaag-Kromdijk (Voor Winterswijk)
Mevrouw Mentink (Voor Winterswijk)
De heer van der Zwet (CDA)
De heer Bollen (Morgen)
De heer Ten Dolle (Morgen)
De heer Nijenhuis (Morgen)
De heer Kolkman (D66)
De heer Kortschot (PvdA)
Mevrouw Oonk-Toebes (Winterswijk's Belang)
De heer te Selle (Winterswijk's Belang)
De heer Morad (VVD)
De heer Ockers (Lijst 8)
De heer Gebbink (Lijst 8)
De heer Van Beek (Voor Winterswijk)
De heer Hoenink (Voor Winterswijk)
De heer Stererdink (Voor Winterswijk)
De heer Elferdink (CDA)
Mevrouw Prinsen (CDA)
De heer Vuijk (CDA)
De heer Deunk (D66)
Mevrouw Ten Dolle (D66)
De heer Hoogma (D66)
De heer Van Eck (PvdA)
De heer Lammers (PvdA)
De heer Pleiter (Winterswijk's Belang)
De heer Garvelink (VVD)
De heer Stammers (Lijst8)

Agenda:

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling agenda
3. Opheffen geheimhouding Algemene raadscommissie
4. Inventarisatie spreekrecht publiek
5. Vaststellen verslag vergadering algemene raadscommissie d.d. 15-01-2026
6. Afsprakenlijst algemene raadscommissie d.d. 15-01-2026
7. Rekenkameronderzoek kostendekkendheid leges omgevingsvergunning
8. Vaststelling RES 2.0 Achterhoek
9. Evaluatie moratorium wind op land
10. Inrichtingsvoorstel Kleiput- Driemarkweg
11. Uitgangspuntennota 2027 GGD Noord- en Oost Gelderland
12. Algemene Subsidieverordening Winterswijk 2026
13. Wijziging Controleverordening gemeente Winterswijk 2023
14. Bindend advies en grondexploitatiebegroting Schoollocatie Miste
15. Uitbreiding fietsparkeren, vergroenen en toegankelijke inrichting kruising Ratumsestraat-Weeninkpad
16. Motie vreemd aan de orde- Coulissenlandschap als drager van natuur en toekomst

17. Rondvraag
18. Sluiting

Transcript:

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter**: Goedenavond, allemaal. Het is 19:30 uur, wij gaan beginnen. Welkom bij de laatste raadsvergadering van deze raadsperiode. Of de raadsvergadering... de commissievergadering, sorry. Ik wil u allemaal hartelijk welkom heten bij de algemene raadscommissievergadering van 12 februari 2026. Zoals gezegd, de laatste algemene raadscommissievergadering van deze raadsperiode. Ik heet de mensen hier in de zaal uiteraard van harte welkom, maar ook de mensen in de trouwzaal. En er zijn ook mensen die helaas niet meer konden komen, omdat de capaciteit vol was, die misschien thuis de vergadering volgen, die heet ik ook welkom. Vanwege de grote belangstelling voor het onderwerp de windmolens, is er ook gekozen voor het aanmeldsysteem. We hebben vanavond een volle agenda. Het is de laatste commissievergadering voor de verkiezingen. Ik hoop dat u er geen verkiezingsdebat van maakt. Laten we ook gewoon zorgen dat we met elkaar de vergaderdiscipline een beetje aanhouden en dat we er gewoon een goede vergadering van maken. Als het echt uit de hand loopt en ik hoor met vijftien seconden geen vraag, dan gaan we gewoon ingrijpen. Zullen we dat zo afspreken? Ik hoor geen bezwaren, dan doen we dat.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dan komen we bij het vaststellen van de agenda. De voorstellen om de behandeling van de agendapunten 8 en 9, dat is de vaststelling van de RES 2.0 Achterhoek en de evaluatie van het moratorium van wind op land, dat willen we graag zoveel mogelijk samen behandelen. Doordat er in de afgelopen raadsvergadering onvoldoende tijd was om de twee ingediende moties vreemd te behandelen, zijn deze verplaatst naar deze raadsperiode. In het presidium is afgesproken dat de moties vreemd tijdens de algemene raadscommissie zouden worden behandeld. Indiener mevrouw Leeftink van Morgen is vanavond echter verhinderd, waardoor haar motie tijdens de raadsvergadering wordt behandeld. De motie vreemd van Voor Winsterwijk wordt vanavond al wel behandeld. Hierbij geef ik dan straks de heer Hoenink het woord. Kan de agenda hiermee formeel worden vastgesteld? Dan doen we dat zo. Dan hebben we vanavond negen bespreekpunten.

3. Opheffen geheimhouding Algemene raadscommissie

De **voorzitter**: Het volgende agendapunt is het opheffen van de geheimhouding van de algemene raadscommissie. In de commissie Samenleving van 31 augustus 2017 is geheimhouding opgelegd over een toelichting van toenmalig wethouder Aalderink over een ontwikkeling bij Fijnder. Een door de commissie opgelegde geheimhouding dient ook door de commissie te worden opgeheven. Het presidium stelt de algemene raadscommissie voor om de geheimhouding per heden op te heffen. Kan iedereen hiermee instemmen? Dan is dat bij deze opgeheven.

4. Inventarisatie spreekrecht publiek

De **voorzitter**: Dan komen we bij agendapunt 4, inventarisatie spreekrecht publiek. Er hebben zich 13 insprekers aangemeld. Daarnaast hebben wij een volle agenda. Dat betekent dat we zorgvuldig met de beschikbare tijd moeten omgaan. Ik verzoek u daarom zo efficiënt mogelijk te vergaderen en af te zien van individuele dankwoorden aan alle insprekers. Ik heb even uitgerekend, als iedere fractie de inspreker bedankt, doe je dat 10 seconden, dan ben je een kwartier verder. Laten we dat niet doen. Dan weten de insprekers ook bij deze dat ze hartelijk bedankt zijn voor hun bijdrage. De vragen zijn uiteraard van harte welkom. U kunt gewoon vragen stellen. In de verordening van de algemene raadscommissie staat dat het spreekrecht publiek maximaal 30 minuten duurt. Nu we die 13 insprekers hebben, betekent dat dat de tijd per inspreker gemaximeerd wordt op 2,5 minuten. De insprekers zijn hiervan op de hoogte gebracht en wij zullen toezien op de naleving hiervan. En de insprekers kunnen de uitgebreidere versie van hun inspraak altijd naar de griffie sturen. Dan beginnen we nu met de eerste inspreker en dat is de heer

Nieuwenhoven. De heer Nieuwenhoven spreekt namens de Actiegroep Behoud Kleiput en de buurt in over het agendapunt inrichtingsvoorstel Kleiput-Driemarkweg. Er is een vraag van de heer Stammers.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Dank u wel, voorzitter. Ik stak mijn hand net al bij het vaststellen van de agenda. Ik weet dat er dertig minuten voor staat en volgens mij zou u als voorzitter die tijd kunnen verlengen, want ik hoop wel dat de insprekers op deze drukke agenda wel voldoende tijd krijgen. De agenda is vol, daar ben ik het helemaal mee eens. We moeten het kort houden, maar ik hoop dat de insprekers wel voldoende tijd krijgen. Dat het niet exact op twee minuten dertig afgeroomd wordt, maar dat ze wel hun verhaal af kunnen maken.

De **voorzitter**: De verordening hebben we met elkaar vastgesteld. Als u zegt, wij willen de verordening veranderen, dan is dat voor de volgende raadsperiode. En normaal, natuurlijk, we laten mensen gewoon uitspreken. Dat spreekt voor zich. Dan is het woord aan de heer Nieuwenhoven.

De heer Nieuwenhoven: Dank u, voorzitter. Goedenavond iedereen. Als buurtbewoner spreek ik u graag toe over het voorliggende afrondingsplan Kleiput. Mede namens andere buurtbewoners, alsmede ook namens de Actiegroep Behoud Kleiput. We hebben de afgelopen jaren getracht samen te werken met de gemeente binnen de klankbordgroep. Steeds met kritische, doch constructieve inbreng vanuit onze kant om tot een goede afronding te komen. In het verleden verliep dit, zoals u wellicht weet, behoorlijk stroef vanuit de gemeente. Zo hebben we tot 3 keer toe een Woo-verzoek moeten doen om informatie te verkrijgen om gehoord te worden en we hebben 4 wethouders zien komen en gaan. De samenwerking in de klankbordgroep verliep pas beter afgelopen jaar. Mede door inzet van de huidige wethouder. Resultierend in het afrondingsplan wat nu voor u ligt. Welke ook door ons gedragen wordt en waarin wij onze inbreng terug kunnen zien. Echter, wij willen u wel opmerkzaam maken op een aantal, wat ons betreft, essentiële elementen in dit plan. Te weten, in het plan staat, en dat vinden wij ook, dat er niet meer met die vervuilde gestorte grond geschoven moet worden. Niet meer beroeren, laten liggen waar het is. Natuurwinst gaan behalen door een natuurvriendelijke oever aan te leggen op de plek waar die gronden liggen. Afdekken van die gronden met een minimaal 1 meter dikke laag gebiedseigen grond, klei of leemachtig. Niet met zandige grond gaan afdekken, om verdere nalevering van foute stoffen in de toekomst te voorkomen. De gevolgen en de ontwikkeling nu wel goed blijven meten en volgen, middels het pas sinds kort in effect zijnde monitoringsplan. De eerste meetresultaten daarvan zijn bijvoorbeeld qua PFAS-waarden tamelijk verontrustend. Wat het belang van een goede afdeklaag van leem en klei nog eens extra benadrukt. Met de extra kosten van 200.000 komt onzes inziens de gemeente goed weg met dit debacle. We willen de gemeente meegeven dat dit bedrag wellicht veel lager kan uitpakken als de benodigde afdekgrond uit de naastgelegen Wienerberger groeve, die niet meer in gebruik is, betrokken kan worden. Zou de gemeente deze niet meer in gebruik zijnde groeve wellicht zelf kunnen verwerven? Of kan de gemeente mogelijk vrijgekomen grond van de voormalige steenfabriek De Vliet voor de afwerking gebruiken? We hopen dat u ook deze punten nu en in de komende tijd kritisch zal volgen. Wij zullen dat zeker blijven doen. Dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Nieuwenhoven. Dan is nu de beurt aan de commissie. We gaan kijken of er vragen voor u zijn. Dat is duidelijk. Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijk's Belang)**: Ik heb maar één vraag. U zei aan het begin van uw stuk dat u het had over dat die vervuilde grond zo min mogelijk verplaatst moest worden. Is dat wat in het voorliggende stuk staat? Dat er wel iets verplaatst wordt om die oever beter aan te maken, dat bedoelt u, dat hoort erbij?

De heer Nieuwenhoven: Ja, zo min mogelijk. Daar hebben we heel erg hard aan gewerkt om het plan zo te maken dat je niet meer met die vervuilde grond echt veel gaat schuiven, maar wel naar een goede natuurvriendelijke oever komt die ook onderhoudbaar is, ook in de komende jaren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zie ik geen vragen meer aan u. Dan dank ik u voor uw inspraak. Dan is nu het woord aan de heer Oonk. De heer Oonk spreekt ook in over het agendapunt inrichtingsvoorstel Kleiput-Driemarkweg. Ook u hebt 2,5 minuten, mijnheer Oonk.

De heer Oonk: Ik heb hem niet goed genoeg ingedrukt. Sorry. Goedenavond, allemaal. Ik wil het toch nog even weer over de Kleiput hebben. Ondanks dat ik het er al heel vaak over gehad heb in het verleden. Want dit speelt natuurlijk al heel lang. Ik spreek mijn waardering uit dat toch de wethouder nu de moed heeft opgebracht om dit te proberen tot een goed einde te brengen. Ik ben het er niet helemaal mee eens, maar dat zal ik dan even proberen in het kort uit te leggen waarom niet. Het is al een heel lang verhaal. Dat weten we bijna allemaal wel. Nu wordt het dan afgedekt met ongeveer een meter klei. Maar dat is niet eigen aan de grond daar. Want klei kennen we in Winterswijk helemaal niet. Het is allemaal leem. En dat is een heel ander soort dan klei. Vandaar dat ik ook uitdrukkelijk vraag, gebruik leem. Dat is nog wel heel dicht in de buurt daar op te graven, want de steenfabriek is ondertussen opgehouden met leem te graven. Ik denk dat dat wel in de goede overeenstemming komt. Maar dan heb ik nog mijn twijfels. Want onder die vervuilde grond zit ook leem. En als je dat nu weer afdekt met leem, dan heb je een tussenlaag van zand. Zand neemt wel heel veel water op en leem niet. Dan heb je na verloop van tijd komen er toch weer moeilijkheden, want dat gaat een beetje wringen. Je moet een beetje bekijken, als je op een luchtballon gaat zitten, dan gaat het een poosje goed. Maar op een gegeven moment knapt hij. En zo gaat dat ook met dat zand. Dat is in verschillende plekken in Nederland al voorgekomen. Dat ze na een x-aantal jaren toch moesten besluiten om daar weer verandering in te brengen. Dat is mijn grootste zorg daarover. Dan hoop ik dat jullie daar met zijn allen nog eens goed over nadenken, moeten we dat wel doen? Of moeten we dat aan de toekomst overlaten en zeggen, we zien wel hoe ver het komt? En dan nog ietsjes meer geld uitgeven dan nu de bedoeling is. Daar wil ik het bij laten, want we hadden niet zoveel tijd, heb ik begrepen. Denk er maar eens goed over na. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Oonk. U hebt gezien, er staat 'directeur Rekenkamer'. Dat is de heer Oonk niet. Er stond in beeld 'directeur Rekenkamer', maar dat bent u niet. U spreekt in over de Kleiput. Maar er is wel een vraag nog, als u even wacht. Niet over het onderschrift. Mijnheer Stammers.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Dank u wel, voorzitter. Wat zou volgens u dan de oplossing zijn? Want ik begrijp u wat u zegt met de ballon en ook wat er dan gebeurt. Alleen, wat is dan de oplossing?

De heer Oonk: Ik denk dat de oplossing toch het beste zal zijn ... Op den duur, op dit moment is afdekken de goedkoopste. Maar ik denk dat na een x-aantal jaren, en dan hoeft u nog helemaal niet zo ver uit de buurt te gaan, in de buurt van Doetinchem is iets dergelijks ook voorgekomen. En na een x-aantal jaren moesten ze toch besluiten om de hele boel weer af te graven en toch die rotzooi op te ruimen. Want dit is niet maar een klein beetje vuile grond, dat is een sterk vervuilde grond. Terwijl het altijd gezegd is dat het maar een klein beetje vervuild was. Maar dat is aan jullie om te beslissen, wat ga je ermee doen?

De **voorzitter**: Is dat voldoende? Ik kijk even de kring rond. Ik zie geen vragen meer aan de heer Oonk. Mijnheer Oonk, dan dank ik u voor uw bijdrage. Dan gaan we verder met de heer Grader. De heer Grader spreekt in over het agendapunt uitbreiding fietsparkeren, vergroenen en toegankelijke inrichting kruising Ratumsestraat-Weeninkpad. Dat houden wij hier ook wel in de gaten. U hebt ook 2,5 minuut. Het woord aan de heer Grader.

De heer Grader: Goedenavond, allemaal. Daar zijn ze. Het gaat over de kruising Weeninkpad-Ratumsestraat. Daar is met de buurt over vergaderd. Er is overlast. Ik was daar niet bij, want ik woon iets verder op het Weeninkpad. Ik wist überhaupt niet dat dit ging gebeuren. Dit is zaterdag 7 februari. De linkerkant, u ziet er gelijk in het cirkeltje een kinderbakfiets staan. Dat is het punt dat ook het meeste overlast geeft. Daar rechtsonder zijn de fietsen in de rekken of bij de rekken. Dat staat er vrij keurig. En daar linksonder is de overkant. Daar staat het ook goed. Ik telde daar 104 fietsen. In de nieuwe situatie zijn 47 aanleunbeugels getekend. Dat betekent ongeveer 94 fietsen. Dat is 104 nu in de winter. Wat gebeurt daar in de zomer? Dat is nog steeds een te veel aan fietsen. Het oplossen. Linksboven, u ziet, fietsen staan redelijk naast elkaar. Netjes, keurig op de standaard. Dat doet iedereen hier in Winterswijk.

En de fietsen staan lekker dicht bij elkaar. De hinder is op een klein deel van het voetpad. Fietsen staan niet in de beugels. Maar dat doet niemand hier. Fietsen staan namelijk altijd op de standaard. Die beugels kunnen sowieso exit. Fietsen staan niet met een extra slot ergens aan vast, dat is gelukkig hier nog niet nodig. Maar er is een nieuwe wind waait in Nederland. En dat heet, fietsparkeren binnen lijnen. Dat is niet in dit stuk ter sprake gekomen. Ik heb hier wat voorbeelden. Delft, Katwijk, stijlvol dingetje in Tilburg. Gaan we verder naar Groningen, Amsterdam, zelfs daar. De universiteit heeft ze ook. Alkmaar, Maastricht, Utrecht, Zutphen. En rechtsonder zien we een plannetje wat iemand heeft ingediend voor de Grote Markt van Groningen, met al zijn studenten, voor het weekend om dat ook te doen. Let wel, dit werkt in Nederland. Kennelijk zijn we nu ineens gewend om in de rij te staan voor de bus, de zogenaamde queue. En we kunnen ook heel makkelijk nu de fietsen binnen de lijntjes zetten. Dat betekent dat het huidige plan voor fietsparkeren op de kruising Weeninkpad-Ratumsestraat, is in huidige vorm, de laatste, huidige vorm van 12 februari, niet geschikt voor uitvoering. Het is achterhaald, onvolledig en erg duur. Die beugels die er overal staan, dat is het nieuwe onkruid van Winterswijk. De Nieuwstraat, met name de modewinkel heeft er ook al heel veel last van, die komt ook niet voor in het plan. Mijn voorstel is, en mijn advies, wethouder, trek het nu terug en neem het niet verder in behandeling, want er moet nog even aan gesleuteld worden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Grader. Dan kijk ik naar de commissie, zijn er vragen? Mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel. Ik mag niet bedanken, maar dan dank ik u voor de oproep aan het college, bij deze. Heeft u die oproep al een keer eerder gedaan? Want u snapt natuurlijk ook, dit plan is ook in samenwerking gekomen met de mensen die daar daadwerkelijk omheen wonen. Om dan nou op dit moment te zeggen, na één oproep in de raad, we gaan aan dat hele traject voorbij, is misschien ook wel heel erg overhaast. Ik vraag vooral, heeft u dat al eerder kenbaar gemaakt? Want dan kunnen we mogelijk ook om een reactie vragen.

De heer **Grader**: Helaas woon ik aan het Weeninkpad tegenover de Monuta. Ik kom wel nagenoeg dagelijks, en zeker op zaterdag, langs datzelfde punt. Ik ben ermee bekend. Maar ik was niet bekend met de voorronde. Daar heb ik verleden week vrijdag net voor de zaterdag kennis van genomen en ben toen direct aan de slag gegaan. Vandaar. U heeft een pdf ontvangen met het volledige ding. Dit was heel kort. Daar staan andere argumenten in.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Eck nog? Niet. Mijnheer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Heeft u al eens een rondje gemaakt op zaterdag door Winterswijk op de plekken waar die beugels staan? Ik heb juist twee weken terug een foto gemaakt bij de HEMA. Ik denk, wat is het een prachtgezicht dat al die mensen gebruik maken van die beugels en de fiets mooi met de ketting vast zetten aan die beugel.

De heer **Grader**: Dat staat allemaal in de rest van de dingen.

De **voorzitter**: Mijnheer Grader, wilt u even wachten tot de heer Van Beek uitgesproken is?

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Ik heb mijn vraag gesteld. Heeft u gezien hoe goed er gebruik gemaakt wordt van die beugels aan de andere kanten van het centrum?

De heer **Grader**: Dank u wel. Dat staat hier ook allemaal in. Dat heeft ook met de mate van die beugels te maken. Mijn advies is ook, ga eens even naar de Lidl. Dan zie je het echt in praktijk. En je ziet ook bij de HEMA, nauwelijks zetten mensen in Winterswijk hun fietsen met een slot ergens aan vast. Dat is overbodig. Verder zie je bij de HEMA, mensen zetten hun fiets daar. Daarnaast staan er weer een hele hoop fietsen, keurig geparkeerd, maar zonder beugels. Die beugels staan 1,20 meter uit elkaar. Die zijn in deze nieuwe trend overbodig. Ik heb gekeken en gefotografeerd. Overal. De enige plek in Winterswijk

waar je ziet dat die beugels met 2 fietsen zo een beetje laag, een beetje hoog, goed geparkeerd staan, is bij het station. Die mensen begrijpen het.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er meer vragen aan de heer Grader? Dat is niet het geval, dan danken wij u ook voor uw inspraak. Dan is het woord aan de heer Elsinghorst. Hij spreekt namens de buurt van het Meddose Veld in over het agendapunt vaststelling RES 2.0 Achterhoek. Mijnheer Elsinghorst, u hebt ook 2,5 minuut.

De heer Elsinghorst: Dank u wel. Even voorstellen, ik ben August Elsinghorst, ik ben geboren, getogen en ik woon steeds in het Meddose Veld. Geachte raad, bij deze lees ik een brief, een ingekorte brief voor, die unaniem is ondertekend door alle omwonenden, 40 stuks, in het Meddose Veld. Naar aanleiding van de informatiebijeenkomst op dinsdag 3 februari jongstleden omtrent de mogelijke realisatie van windturbines in het Meddose Veld, wenden wij ons tot u. Wij maken formeel bezwaren tegen de voorgenomen plannen. Enkele zaken en zorgen wil ik noemen. De beoogde masten hebben een hoogte van circa 250 meter. Berekeningen tonen aan dat de top van de turbines voor direct omwonenden zichtbaar is onder een hoek van 27 graden. Aangezien de zon in de winter niet hoger komt in de middaguren dan 14,5 graden zal dit leiden tot aanzienlijke en langdurige slagschaduw en schaduwoverlast in onze woningen en tuinen. Dit zorgt voor een onaanvaardbare horizonvervuiling. Daarnaast maken wij ons grote zorgen over de geluidshinder dag in dag uit voor mens en dier. Ook is er zorg over lekstroom, een fenomeen waarbij elektrische stroom onbedoelde paden volgt. Het Meddose Veld is een vitaal leefgebied voor kwetsbare vogelsoorten. Wij wijzen u op de aanwezigheid van kolonies Kievieten en leeuweriken. En broedplaats voor onder andere wulpen en grutto's. Tevens herbergt dit gebied ook bijzondere soorten zoals de rode wouw, de raaf, de blauwe kiekendief en de kraanvogel. De komst van windturbines vormt een directe bedreiging voor deze biodiversiteit. Wij voorzien een aanzienlijke waardedaling van onze woningen. Er is bovendien geen sluitende noodzaak aangetoond voor dit project op deze specifieke locatie. In de nabije omgeving liggen reeds twee zonneparken die hun volledige capaciteit niet eens kwijt kunnen op het hoogspanningsnet. Het inzetten op windturbines lijkt hiermee een korte termijn oplossing zonder oog voor de infrastructuur. Wij vinden het vreemd dat de gemeente Winterswijk officieel bezwaar maakt tegen Duitse windmolens bij Ratum en Kotten, met gezondheid van mens en natuur als argument, terwijl zij nu soortgelijke plannen voorstelt voor het Meddose Veld, dit getuigt van inconsistent beleid. Hoewel de gemeente stelt dat het nog niet zo'n vaart loopt, weten wij dat zodra een locatie formeel wordt aangewezen en investeerders instappen, een weg terug vrijwel onmogelijk is. We hebben te maken met profi's in planvorming. De huidige onzekerheid leidt nu al tot planschade en grote onrust in de gemeenschap. Wij verzoeken u dringend de belangen van de inwoners en de natuur in Meddose Veld zwaarder te laten wegen dan de realisatie van dit windpark en deze locatie te schrappen uit de verdere besluitvorming. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Elsinghorst. Dan is er nu de vraag aan de commissie: zijn er vragen aan de heer Elsinghorst? Mevrouw Prinsen.

Mevrouw Prinsen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp de zorgen die u en een heleboel buurtbewoners hebben. We moeten denk ik ook vaststellen dat er op dit moment gewoon geen plan ligt. Heel veel van die zorgen zijn ook gewoon nog helemaal niet uitgezocht of staan nog niet vast. Ziet u daarin nog ruimte, juist voor in de toekomst? Juist dat al die aspecten nog moeten worden onderzocht, dat dat juist ook allemaal nog ruimte biedt omdat de plannen er misschien helemaal niet zouden kunnen komen.

De voorzitter: Mijnheer Elsinghorst.

De heer Elsinghorst: U zegt, het is niet onderzocht, maar waarom zijn er wel verschillende locaties in RES 2.0 wel onderzocht? Dit gebied komt volgens die nota als zoekgebied uit de bus.

De voorzitter: Mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Dat is een redelijk technische vraag, maar het gaat natuurlijk over, er zijn heel veel voorwaarden waar iets aan moet voldoen en dit is een eerste grove zeef. Maar nog een andere vraag, stel dat de raad wel akkoord zou gaan met het opheffen van het moratorium, maakt het voor u uit dat, stel dat alles wordt doorlopen en alles blijkt oplosbaar te zijn en er kan wel een windmolen komen, maakt het voor u dan uit of er één of dat er meerdere komen? Als er één komt met het idee van, dan is ons landschap toch al verprutst, dan maakt het niet uit of er nou één, twee, drie of vijf komen of maakt het voor u dat u zegt, hoe minder hoe liever?

De heer Elsinghorst: Wij zijn inwoners van het Meddose Veld, we hebben geen windmolen. Aan de Duitse zijde is ook geen windmolen te zien. Dat is een van de weinige plekjes hier rondom Winterswijk waar nog geen windmolen te zien is. Wij beginnen nu daar op die specifieke plek met een windmolen. Nul is het beste. Eén is al een grote beschadiging van het landschap bij ons.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Dat begrijp ik, dat u überhaupt niet één wil. Maar heeft u dan ook nog liever, als het dan moet, liever één dan drie of maakt het dan niet meer uit? Dat klinkt misschien heel gek, maar waarom ik die vraag stel, is omdat het ook te maken heeft met de mate van invloed die wij uit willen oefenen op, als het komt, in welke mate komt het dan? Hoe zit u daarin?

De heer Elsinghorst: U vraagt aan mij iets onmogelijks, wij gaan voor nul en niet voor één. Eén is al een onaanvaardbare aantasting van het landschap voor ons.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er meer vragen aan de heer Elsinghorst? Het is uitdrukkelijk wel vragen aan de heer Elsinghorst, gewoon over de inhoud van zijn dingen. En geen meningen en opinies van de heer Elsinghorst, maar met name over zijn inspraak en wat hij daarmee bedoelt. We houden allemaal van discussiëren, maar het moet ook vanavond een keer klaar komen. Mijnheer Stemerding.

De heer **Stemerding (Voor Winterswijk)**: Dank u, voorzitter. Korte vraag aan de heer Elsinghorst. Is er bij u bekend dat vanwege het Zwillbrocker Venn en aanliggende Ellewicker Feld daar aan de Duitse kant geen windturbines mogen worden gebouwd, juridisch?

De heer Elsinghorst: Ik heb dat van horen zeggen van enkele landbouwers, een aantal zeiden, die zijn al met een plan bezig geweest. Dat is niet door de gemeente Vreden toegestaan, laat ik het zo zeggen. Maar dat is alles wat ik in de wandelgangen gehoord heb.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zie ik geen vragen meer aan de heer Elsinghorst. Dan dank ik u voor uw inspraak.

De heer Elsinghorst: Dan krijgt u bij deze de brief.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de volgende inspreker en dat is mevrouw Kok. Mevrouw Kok spreekt ook in over het agendapunt vaststelling RES 2.0. Achterhoek. Mevrouw Kok, u hebt ook 2,5 minuut.

Mevrouw Kok: Ik ga mijn best doen, zei ik net. Geachte voorzitter, raadsleden en aanwezigen. Dank u wel dat ik hier vandaag het woord mag voeren. De eerste slide. Wat u hier ziet, komt u allemaal bekend voor en heel goed dat dit allemaal al is gerealiseerd. Dit wordt mogelijk gemaakt door de bewoners aan de Masterveldweg. De tweede slide. Iedereen dacht dat de rust was wedergekeerd. En er was vertrouwen en het voelde goed om bij te dragen aan duurzaamheid. Maar het was nog niet genoeg. De derde, vorige week dinsdag was er een informatiebijeenkomst van Winterswijk en werd het rechterplaatje aan ons getoond. Dit was de eerste keer dat wij concreet geïnformeerd zijn over de mogelijke plannen van plaatsing van windturbines in Winterswijk. Als u het linker plaatje ziet, dan begrijpt u neem ik aan waarom ik hier sta. Dat blauwe puntje, dat is ons huis. Mijn man en ik wonen daar. Dat is de afstand die het is tot aan de windturbines, de plaatsing. Sta er even bij stil wat dit zou betekenen als het om uw huis zou gaan, als het om uw achtertuin zou gaan. Waarom AH47 een heel slecht plan is, u kunt de punten

lezen, u kunt met mij meelesen. Bij het eerste punt, het geluid, het gevoel en vooral de trillingen, die ervaar je pas als je ermee moet leven. En bij het tweede punt, u zag op de eerste slide wat wij al gedaan hebben. Dat is best heel veel, maar nog steeds is het niet genoeg. Met 110 voetbalvelden vol zonnepanelen, de Poolserweg komt er immers ook nog aan, en enorme batterijen van 2 keer manshoogte, hebben we al heel veel dingen gedaan. Is er op die plek al meer dan genoeg gedaan. Laten we hier stoppen en tevreden zijn met het behaalde resultaat. Het derde punt, als u denkt, dat zal allemaal wel meevallen. De Duitse krant, de Münsterland Zeitung, heeft inmiddels contact gehad met Chiel Stemerding van Voor Winterswijk, en zij vroegen zich af hoe ze deze aanstaande besluitvorming moeten plaatsen. Bij het vierde punt, een paar mensen worden hier rijk van en de rest betaalt de prijs met gezondheid, met rust, met uitzicht, met leefbaarheid en met verlies van de natuur. Laat mij duidelijk zijn, ik ben niet tegen duurzaamheid, maar ik ben wel tegen een slecht plan. Ik hoop dat de grondeigenaren hun Winterswijkse hart laten spreken en ondanks dat ze heel veel geld kunnen verdienen, niet gaan meewerken met deze plannen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kok. Dan kijk ik even naar de commissie. Zijn er vragen aan mevrouw Kok? Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw bijdrage. Dan gaan we verder met de heer Witberg. De heer Witberg spreekt in namens Natuur en Milieu Gelderland, ook over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land. Het woord is aan u. Ook 2,5 minuut.

De heer Witberg: Dank u wel, voorzitter. Geachte leden van de gemeenteraad, dank u wel voor de mogelijkheid om in te spreken over dit onderwerp. Natuur en Milieu Gelderland zet zich al sinds jaar en dag in voor de energietransitie en staat in het algemeen positief tegenover de ontwikkeling van locaties voor wind en zon op land. Daarnaast komen we op voor sterke natuur en een mooi landschap in Gelderland. Die twee doelen botsen soms. We streven daarom naar een natuurinclusieve energietransitie. Aan de ene kant betekent dat dat nieuwe locaties natuurrijk worden ingericht en met oog voor soorten worden beheerd. Vaak gaat dat ook goed. Aan de andere kant betekent het in sommige gevallen dat locaties, met name dan hebben we het over windturbines, ondanks mitigerende maatregelen niet gerijmd kunnen worden met de belangen van diersoorten zoals roofvogels en vleermuizen, die erg kwetsbaar zijn voor aanvaringen. Dat belang behartigen we nu ook over de grens van Winterswijk. De Duitse overheid in Rhede en Südlohn, door de Duitse overheid wordt met weinig gevoel voor nabuurschap windturbine locaties voorbereid die de Winterswijkse natuur veel schade zullen berokkenen. Voor ons als natuurorganisatie reden voor zeer kritische zienswijze naar die beide overheden. In het geval van Südlohn zijn we ook naar de rechter gestapt. Met het opheffen van het moratorium kan een onderzoek naar windturbine locaties in de omgeving Masterveldweg worden gestart. Wij hebben grote zorgen dat deze locatie evenzeer kwetsbare natuur zal raken als die Duitse turbines aan beide zijden van de grens. We ondersteunen dat het onderzoek gedaan moet worden, in het kader van de RES-afspraken, maar wij gaan wel zeer kritisch naar de resultaten kijken. Ik wil graag eindigen met een oproep. Onze strijd voor zorgvuldige planvorming door de Duitse overheid gaat onder andere over de toepassing van verdragen en protocollen in EU-verband, waarmee de belangen grensoverschrijdend wederzijds worden geborgd. Dat mes snijdt aan twee kanten. Ik hoop dat u als gemeenteraad wil toezien dat die belangen van natuur, landschap en leefomgeving ook aan de Duitse kant van de grens goed worden meegewogen en dat er grensoverschrijdende participatie komt. Goed voorbeeld doet hopelijk goed volgen. Dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Witberg. Kijk ik even naar de commissie. Zijn daar vragen? Nee, dan heeft u een duidelijk verhaal gehouden. Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Van Zuylen. Ook de heer Van Zuylen spreekt in over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land. U hebt ook 2,5 minuut. Het woord aan de heer Van Zuylen.

De heer Van Zuylen: Goedenavond, iedereen. Ik heb ook een verkorte versie van wat ik wilde zeggen. Ik ben bewoner van het Meddose Veld. Op 500 meter afstand van de boerderij waar wij wonen ... U hoort, ik kom niet uit de buurt, maar ik woon er al 15 jaar. Op 500 meter afstand zijn nu een aantal windmolens gepland. Windmolens van 245 meter hoog. Ik vroeg me af, 245 meter hoog, hoe hoog is dat nou? Ik ben gaan kijken, waarmee zou ik dat kunnen vergelijken? Wij kunnen bij ons de kerk van Groenlo zien. Maar die is maar 75 meter hoog. Om in de buurt te komen van die 245 meter, moet je 3 van die kerktorens op

elkaar zetten. En dan kom je nog 20 meter tekort. Wat dan? De Domtoren van Utrecht? Die is maar 112 meter. De Euromast? Dat is best een flinke jongen. Maar die haalt het ook niet. 185 meter. Nog steeds geen 245. De Eiffeltoren uit Parijs, dat is een beetje overdreven, want die is 300 meter. De voorgenomen windmolens zal je in de gehele omtrek van Meddo en ook ver daarbuiten zien. Als ik het goed begrepen heb, zijn er 3 van, of sorry, 9 van die windmolens gepland. Stel je eens voor, 9 van die dingen die daar staan te draaien, die komen ruim 8 keer de hoogte van de bestaande woningen komen ze bovenuit. Het is geen gezicht overdag. En 's avonds moeten die dingen lampjes hebben. Rode lampen, die de hele nacht staan te knipperen. Allemaal tegelijk. Wij willen als bewoners van het Meddose Veld met klem protesteren tegen dat plan om in Meddose Veld windmolens te plaatsen. Ik wil eindigen met het voorstel om Meddo zijn oude naam weer te geven, Meddoho, maar dan met de klem op Ho. MeddoHo, stop ermee. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Zuylen. U zei dat u een uitgebreidere tekst hebt. Die kunt u natuurlijk naar de griffie mailen, dat de commissieleden ook de uitgebreide tekst kunnen lezen. Maar dan kijk ik even naar de commissie. Zijn er vragen aan de heer Van Zuylen? Mijnheer Te Selle.

De heer Te Selle (Winterswijk's Belang): Mijnheer Van Zuylen, ik hoorde u zeggen, negen windmolens. Wordt dat toegelicht in de uitgebreide tekst? Want zover ik weet ging het om twee of drie. Kunt u dat uitleggen?

De voorzitter: Mijnheer Van Zuylen.

De heer Van Zuylen: Dat is wat ik begrepen heb uit de verhalen die ik gelezen heb, maar er staat nog niks vast. Ook die negen staan niet vast.

De voorzitter: Dan een interruptie van de heer Garvelink.

De heer Garvelink (VVD): Dank u wel, voorzitter. Dat was ook mijn vraag, vanwaar dat getal negen?

De voorzitter: Dan kijk ik even naar de commissie. Verder nog meer vragen aan de heer Van Zuylen? Dat is niet het geval, dan dank u ook voor uw inspraak. Dan gaan we naar de volgende insprekerster en dat is mevrouw Aalbers. Mevrouw Aalbers spreekt ook in over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land.

Mevrouw Aalbers: Hij doet het. Waar woont u liever? Hier? Of hier? Is het een voor en na van onze Masterveldweg? Nu wonen er nog reeën, dassen, vogels en vleermuizen. Maar hoe is dit straks? De Masterveldweg draagt al haar steentje bij. We hebben een zonnepark en er komen batterijen voor energieopslag. Maar nu is uitgerekend dit gebied aangewezen als de enige mogelijkheid voor windturbines. Enorme turbines met een hoogte van 250 meter, want anders kan windenergie hier immers niet uit. We dachten groen genoeg te zijn aan de Masterveldweg. We dachten, de Winterswijkse raad beschermt ons tegen de plaatsing van windturbines in ons mooie cultuurlandschap. Ons prachtige coulissenlandschap waar wij als Winterswijkers terecht enorm trots op zijn. Ik had een plaatje daarvan. Dit is Winterswijk, helemaal rechts onderin, en het valt meteen op dat het heel groen is. Al die groene stipjes daar, dat is allemaal natuur. Zo ziet u in één oogopslag, onze leefomgeving is helemaal niet geschikt voor windturbines. Terecht dat onze prachtige woonomgeving wordt beschermd door middel van het moratorium dat is ingesteld in 2017. Winterswijk wilde eerst zorgen dat de effecten van windturbines goed onderzocht en afgewogen zouden zijn, voordat er iets wordt gebouwd. Bezint eer ge begint. Wat is de stand van zaken anno 2026? Ik had nog een plaatje. U mag raden, waar is de afgesleten coating van deze windturbine terechtgekomen? Onderzoek naar leading edge erosion werpt een donkere schaduw over windturbines. Door slijtage van de wieken komen kilo's microplastics en giftige epoxyharsen, waaronder Bisfenol A, vrij en deze stoffen belanden in onze bodem en in ons grondwater. Daar maken wij ons grote zorgen over, want de rapportages daarover zijn niet sluitend. Zorgen ook over geluid, want tot 30 procent van de omwonenden ervaart ernstige geluidshinder. Dat is een gemeten effect en gewoon terug te vinden in de bijlagen van deze raadsvergadering. Geluid hoorbaar, maar ook laagfrequent en dat

is voelbaar. Laagfrequent geluid draagt ver en dringt huizen binnen, ook 's nachts. Zeg nou zelf, slaapt u lekker in een trillend bed? Artsen rapporteren vermoeidheid, concentratieproblemen, psychische klachten en chronische stress door een niet-ontkoombare prikkel. Dan is er nog slagschaduw met epilepsie en migraine tot gevolg. Volgens artsen zijn deze gezondheidsklachten reëel, reproduceerbaar en klinisch relevant. Je hebt er als mens behoorlijke last van. Gemeenteraad, Winterswijk is al groen. We hebben zonneparken, we krijgen batterijen, maar we willen ook graag onze gezondheid, en ons unieke erfgoed behouden. Stem voor handhaving van het moratorium. Hiermee geven jullie aan zorgvuldig te handelen en er te zijn voor jullie burgers.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik naar de commissie of er vragen zijn. Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw inspraak. Gaan we verder met de volgende inspreker, dat is mevrouw Geessink. Zij spreekt ook in over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land. Mevrouw Geessink.

Mevrouw Geessink: Geachte raad en commissieleden, bij deze willen wij als omwonenden onze grote zorg uiten over de voorgenomen plannen aan de Masterveldweg. Winterswijk heeft de status van een nationaal landschapspark. Sinds de jaren zeventig wordt er gewerkt aan behoud en herstel hiervan. De status landschapspark is tevens de reden dat er een verbod is op windmolens. Dat zullen jullie toch niet zomaar weer van tafel vegen? In maart 2025 heeft zowel de gemeente Winterswijk als de provincie Gelderland bezwaar ingediend tegen de komst van windmolens aan de grens bij Winterswijk. In september van datzelfde jaar hebben beide ook een mer opgeëist bij de Duitse burens. Dit allemaal is nog geen jaar geleden. Dit hebben jullie niet zonder reden gedaan. Jullie hebben zo ook je zorgen bij het plaatsen van windturbines en de schadelijke gevolgen en effecten hiervan. Hoe is het dan mogelijk dat de gemeente Winterswijk en de provincie Gelderland in Winterswijk aan de Masterveldweg een gebied aanwijst voor het plaatsen van windturbines? Aan de ene kant delen jullie de zorgen over de effecten van de windturbines en aan de andere kant wijzen jullie een gebied aan. Een gebied waar alles en iedereen doelbewust wordt blootgesteld aan de schadelijke effecten en gevolgen van de windturbines. Dezelfde effecten en gevolgen waar jullie als gemeente en als provincie juist een bezwaar tegen hebben gemaakt. Maar is dit gebied aan de Masterveldweg dan niet belangrijk met alles en iedereen wie daarin leeft? Gemeente Winterswijk, wat is jullie beleid? Zoals de wind waait, waait mijn vestje. Dit valt niet te rijmen. Wij nemen aan dat jullie wel begrijpen dat dit voor veel onrust, onbegrip en wantrouwen zorgt. Wantrouwen, mede omdat er ook is aangegeven dat er zich nog geen concrete initiatiefnemers hebben gemeld. Misschien nog niet concreet inderdaad, maar ondertussen waren er wel personen van Greenchoice bij de informatieavond aanwezig. Zij zijn tevens ook de eigenaar van het bestaande zonnepark en hebben de locatie aan de Poolserweg in hun bezit in gepachte staat. Dit allemaal roept wel de nodige vragen op. Echter, er zit ook een positieve kant aan het verhaal. Het maakt de actiebereidheid enorm groot. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Geessink. Dan kijk ik even naar de commissie. Zijn er nog vragen? Geen vragen. Dank u wel ook voor uw bijdrage. Dat was een duidelijk verhaal. Dan gaan we verder met de volgende inspreker. Dat is mevrouw Boerman. Mevrouw Boerman spreekt ook in over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land. Dan is het woord aan mevrouw Boerman.

Mevrouw Boerman: Momentje, ik heb even blinde extra tijd, sorry. Geachte raad en commissieleden, u neemt binnenkort een besluit dat grote gevolgen heeft voor onze directe leefomgeving. Ik spreek namens meerdere blinde en slechtziende bewoners die in de directe nabijheid van de geplande windturbines wonen. En ik spreek ook vanuit mezelf. Wij wonen hier bewust in een landelijk gebied. Dit onderwerp raakt veel mensen. Iedereen ervaart het anders. Voor sommigen gaat het om het uitzicht. Dat begrijp ik. Ook ik vind ons landschap waardevol zoals het is. Maar ik wil u uitleggen wat het betekent als je afhankelijk bent van je gehoor. Mij wordt vaak gevraagd, ontwikkelen je andere zintuigen extra als je blind bent? En mijn antwoord is, nee. Ze worden niet beter. Je gebruikt ze intensiever. Mijn gehoor is mijn oriëntatie. Ik hoor waar de weg loopt. Ik hoor of een fietser dichterbij komt. Ik hoor aan de openheid van het geluid waar ik ben. Wij gebruiken ook weerkaatsing van het geluid. Geluid dat terugkomt via huizen, schuren en bomen. Het helpt om ruimte en afstand in te schatten. Dat gaat bijna automatisch. Maar het is essentieel voor onze zelfstandigheid. Ik ben een buitenmens. Ik tuinier graag. Ik ben veel buiten op ons erf. Ook daar luister ik voortdurend. Komt er iemand het erf op? Rijdt er een auto in de verte? Waar

bevind ik mij in de tuin? Bij de schuur klinkt het anders dan bij de heg. En in het open veld klinkt het ook weer helemaal anders. Ik ben alert op insecten en op kleine veranderingen in mijn omgeving. Zo functioneer ik veilig in mijn eigen woonplek. Als er een constant zoemend geluid bij komt, verandert die geluidsomgeving. Andere geluiden kunnen minder duidelijk worden. Weerkaatsing kan vervormen. De akoestiek van onze leefomgeving verandert. Voor veel mensen blijft de omgeving duidelijk door wat men ziet. Voor ons wordt de omgeving bepaald door wat wij horen en voelen. Als dat verandert, verandert onze oriëntatie direct. Daarnaast maken wij ons zorgen over trillingen en luchtverplaatsing door de draaiende wieken. De grote wieken verplaatsen voortdurend lucht. Dat kan drukverschillen en lage tonen veroorzaken die je niet alleen hoort, maar ook voelt. Ons evenwicht en onze ruimtelijke beleving werken samen met wat we horen en wat we lichamelijk ervaren. Als die signalen voortdurend aanwezig zijn of veranderen vraagt dat om extra aanpassingen. Dat betekent meer concentratie, meer alertheid, meer inspanning. Meer inspanning betekent meer vermoeidheid. Het gaat niet alleen om overdag. Het gaat om dag en nacht. Bij inspanning en bij ontspanning. Juist thuis moet je kunnen herstellen. Juist thuis moet je je zintuigen tot rust kunnen brengen. Maar als er voortdurend geluid- en luchtrillingen aanwezig zijn valt die herstelplek deels weg. En dan ontstaat de cirkel waar wij bang voor zijn. Meer prikkels, meer inspanning, meer vermoeidheid, minder concentratie, meer hinder, minder zelfstandigheid. Voor ons gaat dit niet alleen om overlast, het gaat over dagelijks functioneren. Over veilig en zelfstandig kunnen blijven wonen. Wij vragen u daarom om verder te kijken dan alleen gemiddelde normen. Wat voor de één een achtergrondgeluid is, kan voor anderen het verschil betekenen tussen zelfstandigheid en afhankelijkheid. Daarom vragen wij u om het moratorium in stand te houden totdat er aanvullend en zorgvuldig onderzoek is gedaan.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Boerman. Zijn er vragen aan mevrouw Boerman? Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw inspraak. Dan is het woord aan mevrouw Pierik. Mevrouw Pierik spreekt in over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land. Mevrouw Pierik.

Mevrouw Pierik: Beste voorzitter, leden van de raad en allen in de zaal of thuis die dit volgen. Ik hoop dat ik een bijdrage kan leveren voor jullie beslissing. De RES Achterhoek bestaat uit 8 gemeenten, de provincie Gelderland en het waterschap Rijn en IJssel. Samen zijn zij de eigenaar van de RES. Op de kaart zie je dat Winterswijk totaal aan duurzame energie via zon 0,107 terrawatt/uur levert. Daarmee staan we op de derde plaats volgens de RES. Echter, de provincie Gelderland vindt dat we binnen de RES de doelstelling niet halen. Landelijk overigens ook niet. Er is een zoekgebied aangewezen, namelijk Masterveld. Maar vanwege de vorige richtlijn en het feit dat het zeer dicht bij de Duitse grens ligt, is het de vraag of dit haalbaar is. Maar wat zegt de provincie, tot mijn grote verbazing en ergernis? Wij hanteren geen afstandsnorm tot de grens. Dan komen we op mijn punt. Want al ruim 2,5 jaar vechten en voeren wij, de werkgroepen Woold, Ratum en Kotten, de strijd met Duitsland om ervoor te zorgen dat zij een gepaste afstand van de grens en van Winterswijk houden. De 12 geplande Duitse windturbines staan in sommige gevallen op amper 70 meter van de grens en hebben een hoogte van gemiddeld 250 meter. Ter vergelijking, een gemiddelde boom is 20 meter en deze zijn 12 keer zo hoog. Hoe kan het dat juist de provincie Gelderland, Duitsland erop wijst een gepaste afstand van de grens te houden en dit zelf niet doet? Ik vind dit echt absurd. Daarnaast hebben we te maken met het ontbreken van de landelijke normen qua afstand en geluid. De provincie wil daar niet op wachten en komt met een eigen beleid dat inhoudt dat ze een afstand hanteren van 2 keer de tiphoogte en de geluidsnorm houden ze op de oude van 2021. Waarbij ik opmerk dat er toen nog geen windmolens op het land stonden van deze kolossale hoogte. Deze norm staat niet in verhouding. Dit beleid van de provincie is nog niet vastgelegd in een omgevingsverordening, wettelijk ook niet geborgd. Daarnaast is de provincie niet de enige eigenaar van de RES, maar ook de 8 gemeenten en het waterschap hebben recht van spreken. Sinds eind december hebben alle werkgroepen aan de Nederlandse grens hun krachten gebundeld, omdat we willen dat Duitsland afstand houdt. Er zijn gezamenlijk brieven gestuurd naar de Europese Commissie, het Aarhus en naar diverse ministeries. Daar is gehoor aan gegeven. De gemeente Winterswijk kan het moratorium aanhouden. Zie je de afbeelding? Tot slot, ik hoor hier regelmatig de zin 'vaak bu-j te bange'. Ik weet dat de gemeente Winterswijk dat niet is. Maar ik vraag de raad om er goed bij stil te staan dat windturbines niet horen en passen in ons nationaal landschap. Als er een moet staan is het voor ruim 20 jaar. Dat heeft grote gevolgen voor de inwoners, de natuur, maar ook voor ons, de werkgroepen Woold, Ratum en Kotten.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Pierik. Dan kijk ik naar de commissie. Zijn er nog vragen aan mevrouw Pierik? Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw inspraak. Dan gaan we verder met de inspraak van mevrouw Mariën. Mevrouw Mariën.

Mevrouw Mariën: Goedenavond, allemaal. Dat het moratorium op windmolens geëvalueerd zou worden, stond al een tijdje in de planning. Dat moment is nu en in essentie was de evaluatie als zuiver gemeentelijke kwestie bedoeld. Nu is de toon ineens veranderd. De provincie zet, naar mijn gevoel, de gemeente Winterswijk behoorlijk onder druk met als motivatie het halen van de RES-doelen. Daarbij enkele bedenkingen. Er zijn nog geen landelijke normen voor windturbines. Het lokaal beleid dat de provincie nu al wil hanteren, gaat pas in oktober van kracht. Het is nog niet vastgesteld in een omgevingsverordening, het is wettelijk nog niet geborgd. Formeel staat het open voor bezwaren. Waar de provincie de gemeente Winterswijk mee onder druk zet, namelijk het niet juridisch geborgd zijn van het moratorium, geldt net zo goed voor hun eigen plannen en richtlijnen. Waarom het ene vervangen door het andere, met dezelfde tekortkoming, maar wel met een groter risico? Bovendien zijn hun normen gebaseerd op verouderde situaties. De kans is groot dat ze zelf overruled zullen worden, door de nieuwe landelijke normen. De provincie is geen baas over de RES, maar een partner. Samen met acht regiogemeenten en waterschap Rijn en IJssel zijn zij er eigenaar van. De gemeente Winterswijk zou logischerwijs gelijkwaardige inspraak moeten hebben in hoe ze de RES-doelen willen en kunnen vervullen. Die RES-doelen behalen is een hele opgave. Maar Winterswijk doet het niet slecht. Ze heeft vol ingezet op zon en levert daarmee een groot aandeel. Zoveel zelfs dat het zonnepark niet de volle productiviteit kan afvoeren, want het grote probleem is niet de energieproductie, maar de netcongestie. Dat er nu wind bij moet, wordt opgedrongen. Je kan je afvragen wat het volgende is. Heeft de provincie trouwens gezocht naar andere mogelijkheden om de RES-doelen te behalen? Want als er in bepaalde gemeenten een hogere windenergieproductie is, kunnen zij met onderling overleg deze overproductie eerst verdelen. Zo kan Winterswijk misschien ruilen met zon. Is hier overleg over geweest met de andere gemeenten? Ook zij hebben baat bij het windvrij blijven van Winterswijk om economische, toeristische en ecologische redenen. Wat is verstandig? Behoud het moratorium totdat het omgevingsplan Winterswijk klaar is. Dat omgevingsplan moet een juridisch goed onderbouwd alternatief bieden voor het moratorium. Op die manier ontstaat er geen hiaat waarin opportunisten hun kans grijpen. We zien het gebeuren in Duitsland en dragen daar mede gevolgen van. Leer van de ervaring en maak niet dezelfde fout. Vermits de provincie zelf tegen Duitsland juridisch procedeert lijkt het mij evident dat ze dit standpunt kunnen steunen en bereid zijn te wachten op een goed gefundeerd omgevingsplan. Alleen al het woord moratorium heeft zijn nut bewezen. Het geeft een duidelijk en krachtig signaal. Ook in de lopende procedures tegen Duitsland. Laat dit bestaan tot er een goed alternatief is.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Mariën. Zijn er vragen vanuit de commissie? Dat is niet het geval. Dan dank ik u ook voor uw bijdrage. Gaan we over tot de volgende inspreker. Dat is ook meteen de laatste inspreker. Dat is mevrouw Van der Ree. Zij spreekt namens werkgroep Woold in over het agendapunt evaluatie moratorium wind op land. Mevrouw Van der Ree.

Mevrouw Van der Ree: Goedenavond, allemaal. Mijn naam is Tanja van der Ree en ik ben lid van de werkgroep Woold, die strijdt tegen de windturbines van Külverheide van Stadt Rhede. Vanwege de beperkte spreektijd verwijs ik naar mijn schriftelijke zienswijze die een integraal onderdeel vormt van mijn inspraak conform het verdrag van Aarhus, dat effectieve publieke inspraak bij milieubesluiten vereist. Ik wil me richten op twee samenhangende punten. De lessen uit de afgelopen 2,5 jaar rond Duitse windprojecten bij Winterswijk, met name Kulver Heide voor ons, en het belang van het gemeentelijk moratorium in dat licht. Het moratorium is destijds ingesteld om tijd en rust te creëren. Tijd omdat meerdere gebiedsprocessen nog lopen en de effecten daarvan nog niet volledig zijn te overzien. Dat is geen theoretisch punt, in de regionale aanvulling RES Achterhoek zijn er inmiddels 7 vanwege de 8 zoekgebieden rond Winterswijk afgevalen vanwege natuurdoelstellingen. Dat onderstreept hoe beperkt de ruimte voor grootschalige windenergie hier feitelijk is. Onze ervaringen laten zien dat windenergie in dit gebied structureel botst met kernwaarden, natuurbescherming, stilte, donkerte, recreatie, leefbaarheid en het kleinschalige landschap. Windturbines van industriële schaal hebben alleen al visueel een ingrijpende impact op vrijwel het hele buitengebied. Bij Kulver Heide kregen wij te maken met een Duits MER/UDP-rapport voor 3 windturbines van circa 250 meter hoog. In dat rapport wordt gesproken over

een verdrijvend effect op fauna. Wat ontbreekt is de erkenning dat dit effect ook mensen treft. In een gebied dat bewust is ingericht als stil en kleinschalig landschap verdwijnen rustzoekers, bewoners en toeristen. Het lokale kleinschalige toerisme is volledig afhankelijk van stilte, natuur en landschap. Verdwijnen die, dan verdwijnt ook het economische fundament eronder. Ook geluid wordt in rapporten vaak weg gemoduleerd als achtergrondgeluid. Terwijl hier 's nachts circa 25 dB(A) normaal is. Moderne turbines draaien steeds vaker en langer, waardoor juist die nachtelijke stilte onder druk komt te staan. Een kernkwaliteit van dit landschap, waar je 's nachts nog een uil kunt horen roepen. Wat evenmin te compenseren valt, is de landschappelijke impact. In het landschapsplan van Kulver Heide wordt erkend dat turbines tot 4 kilometer landinwaarts in Woold prominent zichtbaar blijven. En dat landschappelijke schade in feite niet te mitigeren is. Dit alles brengt mij terug bij het moratorium. Het is geen blokkade, maar een instrument van zorgvuldigheid. Gekoppeld aan waarden als natuur, landschap, stilte en leefkwaliteit. De gemeente bevindt zich nu midden in een grensoverschrijdende juridische procedure. Het opheffen van het moratorium ondergraaft het eigen standpunt en maakt het ook moeilijk uitlegbaar aan burgers, pers en aan ons buurland. Onze oproep is daarom, handhaaf het moratorium. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Ree. Zijn er vragen vanuit de commissie aan mevrouw Van der Ree? Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw bijdrage. Daarmee zijn we ook aan het einde gekomen van het agendapunt spreekrecht voor het publiek.

5. Vaststellen verslag vergadering algemene raadscommissie d.d. 15-01-2026

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 5, het vaststellen van het verslag van de vergadering van de algemene raadscommissie van 15 januari 2026. Zijn er op- of aanmerkingen aan het verslag van 15 januari? Dat is niet het geval. Dan stellen we dat bij deze vast.

6. Afsprakenlijst algemene raadscommissie d.d. 15-01-2026

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de afsprakenlijst algemene raadscommissie 15 januari 2026. Alle toezeggingen zijn afgehandeld. Als u de indruk hebt dat dat niet zo is, dan hoor ik dat graag. Dat is niet het geval. Dan is daarmee dat agendapunt ook afgehandeld.

7. Vaststelling RES 2.0 Achterhoek

8. Evaluatie moratorium wind op land

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 7, de vaststelling van de RES 2.0 Achterhoek en de evaluatie van het moratorium wind op land. Bij de vaststelling van de agenda is al aangegeven dat we de agendapunten RES 2.0 en evaluatie moratorium wind op land gezamenlijk behandelen. Ik leid beide agendapunten eerst even kort in. In de zomer van 2021 hebben de raden van de Achterhoekse gemeenten, de provincie en het waterschap gezamenlijk ingestemd met de RES 1.0 Achterhoek. De RES-aanpak geeft invulling aan de afspraken uit het Klimaatakkoord en het Akkoord van Groenlo. In 2025 vond een herijking plaats die resulteert in de RES 2.0 Achterhoek. Hierin worden de regionale afspraken aangescherpt en de gehele opgave voor de Achterhoek gealloceerd. In de RES 2.0 is voor de gemeente Winterswijk een windaandeel van 92 gigawattuur opgenomen en is de Masterveldweg als focuslocatie aangewezen. Er wordt van de gemeente Winterswijk verwacht dat zij a. Een inspanning levert door het opheffen van het moratorium wind op land en b. Aanvragen windenergie voor de Masterveldweg in behandeling neemt en beoordeelt. De RES 2.0 Achterhoek zal, na vaststelling door de Achterhoekse gemeenten, waterschap Rijn en IJssel en provincie, worden aangeboden aan het nationaal programma RES. Het college stelt de raad voor om geen wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken ten behoeve van de besluitvorming over de RES 2.0. Dan over het moratorium. Het moratorium wind op land is in 2017 met een addendum tot stand gekomen en heeft als belangrijkste argument het voorkomen van inbreuk op het landschap en onrust bij belanghebbenden. Op 20 juni 2024 stelde de gemeenteraad het plan van aanpak evaluatie moratorium wind op land vast. Hierin zijn 27 vragen opgenomen die beantwoord worden in de evaluatie moratorium wind op land. In het plan van aanpak staat dat de gemeenteraad een besluit neemt over het handhaven of opheffen van het moratorium wind op land in het eerste kwartaal van 2026. Naar aanleiding daarvan stelt het college de

raad voor om 1. kennis te nemen van de evaluatie moratorium wind op land. 2. het moratorium wind op land op te heffen. 3. de mogelijkheden voor windenergie vast te leggen in de integrale omgevingsvisie Winterswijk. 4. vast te houden aan de uitnodigingsplanologie volgens de omgevingsvisie buitengebied. 5. aanvragen windenergie toe te voegen aan de lijst verklaringen van geen bedenkingen. Dat gaan we met elkaar bespreken. We gaan het gewoon net als altijd doen, eerst de eerste termijn van de commissie, eerste termijn van het college en dan de tweede termijn van de commissie en tweede termijn van het college. Dan beginnen we bij de eerste termijn van de fractie van Lijst 8. Wie mag ik daarvoor het woord geven? Mijnheer Gebbink.

De heer **Gebbink (Lijst 8)**: Ik had even de volgende opmerkingen en vragen daarover, over de RES 2.0 en het samenvoeg van het moratorium, dat we dat nu even in één keer bespreken. Want het is een alomvattend dossier. Ik geloof wel over de 400 pagina's die we hebben moeten lezen en nog een hoop verwijzingen naar voorgaande stukken. Maar onze vragen zijn concreet. Uit het vaststellen van de RES 2.0 op 20 januari, kunt u ons uitleggen wat de 0,092 terrawattuur inhoudt voor de gemeente Winterswijk? Het zijnde in wind, hoeveel windmolens betekent dat nou concreet? U maakt deze afspraak, wat is dat concreet voor ons als Winterswijk en voor de inwoners? Wij missen hier even echt waar het om draait, burgerparticipatie. Hoe kunnen we eens kijken naar zaken, hoe kunnen we het oplossen? En zijn deze afspraken het probleem die TenneT vandaag naar buiten bracht? Doordat wij volop inzetten op groene energie en zware piekbelastingen op ons net zetten, dat TenneT op het moment in geheel Gelderland op honderd plekken druk aan het werk is om überhaupt die stroom kunnen op te vangen. Wellicht moeten we gewoon even pas op de plaats maken en wachten voordat we hier allerlei zaken gaan ontwikkelen, totdat het net zover is dat we überhaupt wat kunnen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Gebbink. Dan gaan we verder met de fractie van D66. Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel, voorzitter. De energietransitie vraagt om duidelijkheid en betrouwbaarheid van de overheid. Al is het maar voor het draagvlak. In regionaal verband hebben wij afgesproken gezamenlijk invulling te geven aan het RES-bod. En de verdere toedeling van het niet ingevulde deel, zoals het in de stukken staat, het niet gealloceerde deel, rondom wind samen nieuwe afspraken over te maken. Juist daarom willen wij vandaag ook een procedureel punt maken. Op de agenda staan zowel de behandeling van de RES 2.0 als het voorstel rondom het moratorium, wat we nu gelijktijdig behandelen. Voor D66 is het logisch en bestuurlijk zorgvuldig om deze agendapunten voor de raadsvergadering om te wisselen. Waarom? Omdat de uitkomst van het moratorium direct gevolgen kan hebben voor de RES-besluitvorming. Wanneer het moratorium uiteindelijk niet blijft staan, of juist wel blijft staan moet ik zeggen, kan dat betekenen dat de RES aangepast wordt of juist we er meteen niet aan kunnen voldoen, wat ons meteen onbetrouwbaar maakt naar onze regionale partners. Als we eerst die RES vaststellen en daarna pas het moratorium behandelen, lopen we het risico dat we onszelf later moeten corrigeren en dat maakt ons onbetrouwbaar. Voorzitter, D66 wil duidelijk zijn, wij staan achter het vaststellen van de RES 2.0 en de gezamenlijke regionale opgave. Maar om zorgvuldig te kunnen besluiten en te voorkomen dat we later opnieuw moeten sleutelen aan hetzelfde besluit, stellen wij in ieder geval voor de raad voor om die agendapunten om te draaien en te beginnen met het moratorium. Dat brengt mij bij de inhoudelijke behandeling rondom het moratorium. Ik heb net uitgebreid geluisterd naar de zorgen en ik kan ze me ontzettend goed voorstellen. Het eerlijke verhaal is, ik kan ze niet weghalen. Want voorzitter, voor D66 draait dit debat niet om de vraag of wij invloed willen houden of er wel of geen windmolens in Winterswijk komen, maar hoe we die invloed behouden. Als wij vandaag het moratorium laten staan, verliezen we onze eigen regie als gemeente. Het moratorium is juridisch beperkt houdbaar en als provincie of het Rijk regie neemt, staan wij als gemeente aan de zijlijn in plaats van aan het stuur. Niet instemmen betekent niet dat er geen windmolens komen. Sterker nog, het betekent dat we juist alle deuren openzetten voor initiatiefnemers op locaties waar wij als raad geen grip meer op hebben. Dat is voor D66 niet wat we moeten willen. Wij kiezen voor betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid en vooral voor eigen regie. Daarom zijn wij voor het opheffen van het moratorium, gecombineerd met het ontwikkelen van een duidelijk windbeleid. Niet om overal windmolens mogelijk te maken, maar juist om vast te leggen waar het eventueel wel kan en waar niet. Met beleid heb je keuzes, zonder beleid geef je de keuzes uit handen. Voorzitter, we hebben ook allemaal een verantwoordelijkheid in de

energietransitie. We willen allemaal blijven bouwen, woningen aansluiten, bedrijven laten groeien en tegelijkertijd gebruiken we steeds meer elektriciteit. Dan moeten we ook eerlijk zijn. Alleen inzetten op zon, daar gaan we het niet mee redden. Voor een stabiel energiesysteem en het opvangen van piekbelastingen hebben we een mix nodig, waarin wind een noodzakelijke rol speelt. We zagen het vandaag ook terug in de pers, Gelderland, Flevoland en Utrecht gaan waarschijnlijk op slot, omdat het stroomnet de pieken niet kan opvangen. Dit betekent, geen woningen, geen bedrijvigheid en noem maar op. De balans moet er in komen. D66 zegt daarom, regie houden als gemeente. Niet de deuren wagenwijd openzetten, maar gericht beleid maken, passend bij de RES-doelen. Zodat we zorgvuldig en lokaal kunnen blijven beslissen. Voorzitter, wie regie wil houden moet verantwoordelijkheid nemen. Daarom steunt D66 het opheffen van het moratorium.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Ten Dolle. Dan gaan we verder met de fractie van CDA. Mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Voorzitter, in 2017 was het CDA een van de indieners van het amendement om een moratorium op te nemen voor een langere tijd, met na 2023 een evaluatie. Die evaluatie is nu geweest. Samen met de geactualiseerde energieopgave in de RES 2.0, zien we de conclusie dat er ook voor Winterswijk een taakstelling ligt om duurzame energie op te wekken middels wind op land. Na een analyse in plan mer door de provincie is er één zoekgebied overgebleven, AH47, rondom de Masterveldweg. Het zoekgebied rondom de Masterveldweg is relatief klein en kent grote uitdagingen, onder andere op het gebied van het vogelbeschermingsgebied. Of windmolens überhaupt mogelijk zijn, is nog maar zeer de vraag. Wij zien en horen de weerstand in de samenleving. We hebben allemaal ook de insprekers vanavond gehoord. Wij begrijpen die zorgen volledig. Nu kiezen om het moratorium in stand te laten en de RES 2.0 af te wijzen, is, zeker in verkiezingstijd, het meest makkelijke. Het is echter de vraag wat het onderaan de streep oplevert. Het lost de onzekerheid niet op. Als een initiatiefnemer immers een vergunning aanvraagt, moet de gemeente daar wat mee. Weigeren van een aanvraag op basis van een moratorium houdt juridisch waarschijnlijk geen stand. Daarnaast kan er ook een aanvraag worden gedaan bij de provincie. De provincie neemt de vergunningaanvraag dan in behandeling op basis van, uitsluitend, de provinciale regels. Geen voorwaarden over de afstand tot de Duitse grens. Geen voorwaarden over particulier eigenaarschap. Geen voorwaarden over een compensatiefonds per opgewekte megawatt. Geen voorwaarden om te wachten totdat er landelijke normen zijn. Geen extra voorwaarden over het inrichten van het landschap of specifieke kleurstellingen. Geen aanvullende eisen over de hoeveelheid slagschaduw per jaar. Niets van dat alles. Met lagere eisen en wel het volledige zoekgebied nog in de race en een stukje eenvoudiger om een vergunning te krijgen. Daartegenover staat het opheffen van het moratorium en zelf windbeleid opstellen. Vastleggen onder welke voorwaarden een windmolen mogelijk zou kunnen zijn. Bijvoorbeeld een afstand van minimaal 1 keer de tiphoogte tot de Duitse grens. Bijvoorbeeld 50 procent lokaal eigendom. Bijvoorbeeld een afdracht in een lokaal fonds dat ten goede komt aan de omgeving. Bijvoorbeeld extra natuurcompensatie. Deze eisen die doen iets met een business case. Of sterker, als we de afstand van 1 keer tiphoogte tot de grens aan zouden houden blijft er überhaupt nauwelijks zoekgebied over. We hebben als CDA nog wel de nodige vragen waar we een antwoord op willen. Wel kunnen we aangeven dat we op dit moment voornemens zijn te kiezen voor regie in eigen gemeente. Ook kondigen we hierbij vast een amendement aan. We willen een moratorium in stand houden totdat het windbeleid is vastgesteld. Daarmee voorkomen we dat er een periode helemaal niets geldt. Immers geen oude schoenen weggooien voordat je nieuwe hebt. De vragen die wij hebben zijn dat, de uitgangspunten van de plan mer zijn onder andere geen GNN-gebieden, geen Natura 2000-gebieden en de vastgestelde provinciale afstandsnorm van tweemaal de tiphoogte. Deze uitgangspunten zorgen ervoor dat AH47 als enige zoekgebied overblijft. De vraag is, hoe hard zijn die uitgangspunten in de plan mer ook op de lange termijn? En moeten we die dan ook expliciet in ons windbeleid gaan opnemen? Is het juist dat we de afstand tot de landsgrens kunnen opnemen in windbeleid en dat het ook wordt geaccepteerd? Het college geeft aan dat als randvoorwaarde te hanteren. Is zeker dat dit mag en juridisch houdbaar is? Waarom staat in het raadsvoorstel bij het verder laten onderzoeken van de mogelijkheden voor wind op land op de voorkeurslocatie Masterveldweg het laten tussen haakjes? Kan de gemeente Winterswijk verplicht worden om dat onderzoek uit te laten voeren? En als wind in Winterswijk niet mogelijk is, wat betekent dan het aanbod van het college om te doen aan participatie in windprojecten in andere gemeenten? In het raadsvoorstel staat ook het volgende.

De kans is aanwezig dat samenwerkingspartijen in de RES Achterhoek doorgaan zonder Winterswijk als de gemeente Winterswijk de RES 2.0 niet aangaat. Het is onduidelijk welke negatieve invloed dat gaat hebben op de andere samenwerkingen en financiële middelen binnen duurzaamheid en daarbuiten. De vraag die wij dan hebben is, hoe groot is de kans dat de andere partijen in de RES doorgaan? Het is onduidelijk welke negatieve gevolgen het gaat hebben, maar is het college er dan zeker van dat er negatieve gevolgen zijn? Het college stelt voor om de windinitiatieven op de lijst van verklaringen van geen bedenkingen toe te voegen. Wij mogen hopen dat het college precies het tegenovergestelde bedoelt, windinitiatieven toevoegen aan de lijst van bindend adviesrecht van de raad. Graag horen we of dit zo is en of het college in dat geval zelf bereid is het voorstel op dit punt aan te passen of dat we moeten amenderen. Voor de goede orde, het CDA gaat niet akkoord met windinitiatieven op een lijst met verklaringen van geen bedenkingen te plaatsen. Dan over de inspanningsverplichting. De ondertekening van de RES 2.0 betekent dat de gemeente Winterswijk een inspanning aangaat. Welke inspanning gaat de gemeente Winterswijk dan aan? De provincie schrijft in haar brief van 2 december ook, we hebben begrip voor situaties waarin aantoonbaar sprake is van niet kunnen, maar verwachten van alle RES-partners een maximale inspanning om binnen de eigen mogelijkheden bij te dragen aan de afgesproken doelstelling. Wat zijn dan die maximale inspanningen binnen de eigen mogelijkheden? Of we nu kiezen voor een moratorium behouden of een moratorium opheffen, in beide gevallen ontstaat er onzekerheid. De onzekerheid of, hoeveel en hoe er windmolens kunnen worden gerealiseerd. De provincie schrijft in haar brief van 2 december, binnen de RES Achterhoek is er ruimte om de haalbaarheid van AH47 verder te duiden. De provincie is bereid hier inhoudelijk aan bij te dragen. Wat betekent dit concreet? Voor het beoordelen of het überhaupt mogelijk is zit het grootste risico in dat vogelbeschermingsgebied. Wat zijn ongeveer de kosten van een 2 jaar durend onderzoek naar de effecten op dat vogelbeschermingsgebied? Hoewel het ook kan dienen als juist een geste naar een potentiële aanvrager en de onzekerheid daardoor kan vergroten, kan het ook helpen om de onzekerheid weg te nemen als uit het onderzoek blijkt dat het niet mogelijk is. Ook niet met mitigerende maatregelen. Wij willen nog even nadenken of daar juist een optie ligt. Afsluitend, ik denk dat er weinig Winterswijkers zullen zijn die windmolens echt een aanwinst vinden voor ons landschap. Toch moeten we ook kijken naar de maatschappelijke opgave die we hebben. We zien aan het sombere nieuws van vandaag van TenneT dat een stabiel stroomnet van groot belang is. En windmolens naast een zonnepark kunnen daar dan aan bijdragen. We wachten verder de beantwoording van het college af.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik verder met de fractie van Voor Winterswijk. Mijnheer Stemerding.

De heer **Stemerding (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. De RES 2.0. Voor Winterswijk is voorstander van het opwekken van duurzame energie, ook lokaal, maar wel passend bij Winterswijk. In de afgelopen jaren heeft onze gemeente hard gewerkt om het aandeel lokale energieopwek te vergroten. Dat is gelukt. Winterswijk behoort tot de koplopers als het gaat om de opwek van zonne-energie. Echter begrijpen wij dat het huidige zonnepark aan de Masterveldweg maar voor zo'n 60 procent draait. Kan de wethouder aangeven waarom het zonnepark niet op volle capaciteit draait? En kan de wethouder ook aangeven wanneer het zonnepark wel wordt verwacht dat het op volle capaciteit gaat draaien? We kunnen ons voorstellen dat dat ook technisch wat is en dat mag dan ook schriftelijk worden beantwoord. Ook hopen wij dat de ingroening van het zonnepark voorspoedig gaat. Want we zitten namelijk met een tweede vraag. Hoe zit het met de aanplant rondom het huidige zonnepark? Slaat dit aan? Zo niet, bijvoorbeeld door droogte, wordt deze dan tijdig vervangen zodat het huidige zonnepark ook daadwerkelijk snel in ons landschap opgaat? Met het park dat aan de Poolserweg zal ontstaan draagt Winterswijk goed bij aan de opwek van duurzame stroom. We hopen dat deze niet net zoals het park aan de Masterveldweg maar voor halve capaciteit gaat draaien. In de RES 2.0 vindt de herijking plaats. We hebben laatst al gezien dat we de doelen die er gesteld zijn niet gaan halen. Daarbij stijgt ons stroomverbruik ook nog eens harder dan de gerealiseerde opwek. Wel moeten de deelnemende gemeenten in de RES een groter windaandeel leveren. En ook krijgt Winterswijk een windaandeel toebedeeld. Van alle zoekgebieden is er inmiddels nog maar eentje over. De rest blijkt na kort vooronderzoek onhaalbaar vanwege Natura 2000 en/of Gelders Natuurnetwerk of de nabijheid van woningen. Het maakt nog maar weer eens duidelijk dat inpassing van windturbines in ons landschap ontzettend complex, bijna onmogelijk, is. Met nog één zoekgebied over is het eerste gezicht zouden dat bouwlocaties zijn voor windturbines in zoekgebied AH47. In de nabijheid van dit zoekgebied dat al

opgeknipt is in twee kleinere gebieden, daar vinden we onder andere Natura 2000 gebied Zwillbrocker Venn net over de grens, waar tientallen beschermde vogelsoorten verblijven, zowel broed- als ook trekvogels en verschillende zeldzame vleermuizen. Waarvan enkele zeer beschermde soorten met effectgebieden tot 6 kilometer als het gaat om windturbines in of in de buurt van hun verblijfplaatsen. Aansluitend aan Zwillbrocker Venn ligt het Ellewicker Feld, bestaande uit vernaatte weidegebieden, dat samen met het Zwillbrocker Venn tot vogelbeschermingsgebied wordt, en net als het Zwillbrocker Venn vele beschermde diersoorten kent. Ook daarnaast Recreatiepark Seerose, voornamelijk bestaande uit vakantiewoningen en weekendwoningen voor mensen die daar voor hun rust komen en wonen. Onder andere inwoners uit het drukke Ruhrgebied ontsnappen in het weekend aan de drukte uit de grote stad. Op iets meer dan 5 kilometer ligt kamp Holterhoek, een terrein van defensie, waar onder andere kwetsbare militaire apparatuur staat opgesteld. Zij hebben in het verleden bij windmolenprojecten in hun omgeving al aangegeven dat deze turbines niet in een straal van 5 kilometer en/of vlak daarbuiten mogen worden gebouwd, in verband met verstoring van hun apparatuur. Onze vraag is of het college bekend is met dit uitgangspunt en argument van defensie en of daar inmiddels al contact mee is geweest? Ook aan de Nederlandse kant bevinden zich veel natuurgebieden. Deze natuurgebieden zijn samen, en samen met het relatief dun bevolkte gebied die zorgen dat er zeker in de avond dat het hier ontzettend stil en donker is. Dat maakt ook weer eens duidelijk dat het erg complex is om ze hier te bouwen. Hoewel een eventuele projectontwikkelaar nader onderzoek en ook grensoverschrijdend onderzoek zal moeten doen, concluderen wij, Voor Winterswijk, dat ondanks alle goede intenties windturbines in ons landschap een dusdanig complexe uitdaging zijn dat ze niet haalbaar zijn. In tegenstelling tot zonneparken kunnen moderne, hoge windmolens niet worden gecamoufleerd of vakkundig weggewerkt. Ook willen wij als goede noabers geen schade toebrengen aan onze Duitse burens. Ik kom kort nog aan het moratorium. Zoals u al weet concluderen wij dat windturbines vrijwel onhaalbaar zijn. We zien ook de kanttekeningen vanuit het college. We hebben ook al een aantal schriftelijke vragen gesteld. Wij zijn en waren ook vooral benieuwd naar de inbreng van de collega-fracties en de fracties die nog aan bod komen. Voor Winterswijk vraagt zich af, wij zijn in principe wel voor een verlenging van het moratorium, maar we begrijpen ook dat het juridisch wankelt. Of we middels een moratorium of maatregelen in het omgevingsplan die wel juridisch houdbaar zijn, windturbines kunnen reguleren, daarvoor beraden wij ons nog tot over de raadsvergadering over twee weken. Dank, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de PvdA. Mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel, voorzitter. Met heel veel wat de heer Stermerdink zojuist heeft gezegd kunnen wij het eens zijn. Alleen de conclusies die hij daaruit leidt, daar hebben wij zeer grote vraagtekens bij. Ik zal proberen daar op in te gaan. Laten we beginnen bij het begin. De PvdA is nooit per definitie tegen windmolens geweest, want wij zien die als noodzakelijk kwaad in onze energietransitie. Maar als we dan kijken naar het zoekgebied bij Meddo, dan hebben wij serieuze vragen bij de ecologie. Waar wij soms als Nederland hele hoge eisen bij stellen en hier wel lijkt alsof we daar een soort blinde vlek voor hebben. Waar moeten we dan oog voor houden? Of hoe hou je daar oog voor? En hoe hou je er zoveel mogelijk invloed op? Dat is de vraag waar wij hopen vanavond antwoord op te krijgen. Want ook door de zorgen van de insprekers werd bijna voorgedaan, en ik snap dat dat zo voelt, maar werd voorgedaan alsof hier vanavond de discussie moet volgen, willen we wel of geen windmolens in Winterswijk? Of dat wij zelf windmolens gaan toestaan, of gaan bouwen zelfs, of dat we die gaan verbieden. Dat is volgens mij totaal niet aan de orde vanavond. Want als wij praten over het moratorium, en dan ga ik toe naar wat de heer Stermerdink net ook zei. Wat, zoals wij het lezen, ook vanuit het raadsvoorstel, is het moratorium vasthouden een farce. Dat kunnen wij niet betrouwbaar noemen naar de buitenwereld, want we weten dat we uiteindelijk met de rug tegen de muur worden gezet en dat het moratorium aan de kant wordt gewimpeld op het moment dat er politieke of rechterlijke druk komt te staan op Winterswijk om te voldoen aan onze energietransitie. Als wij door onze oogharen heen kijken dat er een ambitieus kabinet zit aan te komen, dat een flinke stap wil maken met de klimaattransitie, en daar evengoed een grote opgave voor wind in zit, dan komt er extra politieke druk op de regio's, op de provincie en op de gemeenten. Als we kijken naar een provincie die vervolgens in het stikstofdossier heeft laten zien dat wanneer deze politieke of juridische druk erop wordt uitgeoefend weinig betrouwbaar is, hebben wij nog minder vertrouwen in het feit dat wij rugdekking krijgen, of door het Rijk of door de provincie. Nogmaals, dat moratorium gaat niet houdbaar zijn en we worden aan alle kanten bevochten op

het moment dat wij dat aannemen. Als wij het eerlijke verhaal willen vertellen en willen kijken hoe we wel invloed kunnen houden, dan moeten we volgens mij eerlijk naar onszelf zijn en naar de buitenwereld, dat moratorium was een goed idee misschien in 2017, op dit moment snijdt dat geen hout meer. Ik denk dat ik het daar op dit moment bij wil laten. Waar ik nog wel het enige over te vragen heb, want in het raadsvoorstel worden veel wollige woorden gebruikt. Een beetje, we denken dat het niet kan, maar wie weet dat het toch wil komen. Als ik net hoor van een van de sprekers dat er al een commerciële partij aanwezig was op een informatieavond, dan maak ik daar mij enigszins wel zorgen om. Wij weten namelijk, ik zou dat graag dan misschien wel zoals het CDA ook aangaf, moeten we dan niet zelf een stap naar voren nemen? Als we weten dat er misschien al initiatiefnemers met een half oog lopen te kijken naar Winterswijk, moeten wij dan niet zelf als Winterswijk de stap naar voren zetten? Moeten wij dan niet zelf pleiten om juist een breder palet aan overwegingen mee te laten nemen dan commerciële lui? Want we weten, commerciële lui zitten er voor één punt en dat is zoveel mogelijk geld verdienen. Als we op een of andere manier kunnen zorgen dat al onze brede afwegingen, of het nou over ecologie gaat, of die zorgen die net in veelvoud zijn geuit door de omwonenden, als we die mee kunnen laten nemen, dan hoor ik dat graag. Als er een stap naar voren voor nodig is, niet afwachten met een moratorium, maar toch zelf windbeleid gaan maken, dan doe ik dat liever. Want ik denk dat we dan wel eerlijk zijn. Tot zover, voorzitter. Ik hoor graag hoe wij daarin kunnen helpen.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Eck. Dan kijk ik naar de fractie van WB, mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dank u, voorzitter. Ik kan me vinden in de woorden van collega van D66. Ook wij, ons lijkt het logisch om in ieder geval in de raad de volgorde van de behandeling om te draaien. Eerst het moratorium, dat is uiteindelijk het heikele punt. Tenzij je het natuurlijk anders wilt lezen. Je kunt ook denken, wacht even, dat hele verhaal over de RES 2.0, dat is de voorbereiding om ervoor te zorgen dat je al gaat denken, het moratorium kan geen stand meer houden. Maar dat is net hoe je het wilt zien. Maar ons lijkt het praktischer inderdaad om het om te draaien. De RES 2.0, wij kunnen daar ons op zich wel in vinden. De meeste punten, het is zoals er al staat, we hebben er al lang aan gewerkt met de hele Achterhoek en de provincie en het waterschap. 1.0 hebben we hier netjes in de raad vastgesteld. Hier ligt nu 2.0 voor, waar het meeste ook helemaal niet zo'n probleem is. Het heikele punt, wat iedereen al zegt, is natuurlijk dat moratorium. Of liever gezegd, niet eens het moratorium, maar die mogelijke windmolens. Voor ons is het heel simpel, als punt 1 was, de RES 2.0 Achterhoek vast te stellen en aan te gaan, dan waren we er al in meegegaan. Maar dat staat er niet. Dat is dan het punt. Dat deel over wensen en bedenkingen, daar hebben wij niet eens zo heel veel problemen mee. Dan komen wij bij een belangrijk punt al bij de RES. Alles hangt een beetje samen met argumenten die deels objectief en deels subjectief zijn. Dan is het heel moeilijk wegen. Een van de belangrijkste argumenten bij het stuk over de RES is, het niet ondertekenen van de RES, het werd net ook al genoemd, dat biedt inderdaad geen garantie, staat hier. Maar dan staat er, naar verwachting zal het sterke negatieve effecten hebben op de samenwerking in de regio en mogelijke financiële middelen en samenwerkingspartijen. Maar dat wordt dan verder niet geduid. Wij hebben in ieder geval als vraag aan het college, kunt u dat nader kwantificeren of toelichten? Nu is het niet meer dan, het lijkt een soort dreigement. Maar we kunnen ook niet wegen hoe zwaarwegend dat is. Want er wordt alleen maar aangegeven, sterke negatieve effecten, daar kunnen we natuurlijk alle kanten mee op, en financiële middelen. Kunt u nader duiden wat dit gaat inhouden? Welke negatieve gevolgen heeft dit wellicht voor de positie van Winterswijk in de regio Achterhoek? Heeft dit alleen maar betrekking op de RES of heeft dit ook betrekking op andere samenwerking die we in de regio Achterhoek doen? Ik zou het er tussen de regels in kunnen lezen, maar we horen het liever van het college hoe we dat moeten duiden. In zoverre de RES. Ik zei al, daar kunnen wij ons best in vinden, in de RES. Alleen het probleem is inderdaad dat opheffen van het moratorium. Dan komen we inderdaad bij het moratorium zelf. De evaluatie is best wel grondig gedaan. We hadden natuurlijk toen 27 punten vastgesteld. Het is objectief en subjectief geëvalueerd. Daar is nu net het probleem. Objectief, dat zijn nog best wel goede punten. Als je die leest dan zeg je, dat is wel duidelijk. Maar het gaat nou juist weer om die subjectieve beoordelingen. Onze relatie met de buurgemeenten, de regionale samenwerking, onze solidariteit. Wat ik net al noemde, eventuele financiële gevolgen. Dat kunnen we heel moeilijk wegen. Het lijkt wel alsof het een hele mooie evaluatie is, maar de punten zijn objectief, dat is makkelijk, en subjectief. Dan krijg je niet een simpele, ja, nee. Dat zien we ook al in het stuk. Het argument van het college is, hef het moratorium op, want dat is beter gezien onze argumentatie.

Je kunt ook andersom argumenteren. Het is allemaal om het even. Heel veel argumenten zijn juist subjectief. Dat is ons probleem. Daarom hebben we ook een aantal vragen daarover aan het college, die daar hopelijk wat duiding geven. Is deze evaluatie ooit bedoeld geweest als een open afweging tussen handhaven, dan wel opheffen van het moratorium? Of was het uitgangspunt van het begin af aan dat opheffen de meest logische uitkomst zou zijn? Dan is het ook logisch om de volgorde op de agenda te doen, eerst de RES behandelen, dan ben je al op voorbereid dat je het moratorium gaat opheffen. Vraag 2. Waarom worden de nadelen van het moratorium uitgebreid benoemd, terwijl de oorspronkelijke redenen en positieve effecten daarvan nauwelijks zijn geëvalueerd? Dan wel, het wordt benoemd in hele subjectieve argumenten. Moeilijk te wegen. Dan hebben we nog, welke legitimatie heeft het college om vage begrippen als solidariteit en loyaliteit richtinggevend te laten zijn? Dan hebben we het over dat subjectieve component. Dat juist in een besluit met zoveel lokale impact. Een van de doelstellingen van het moratorium, destijds in 2017 was, ik weet nog, ik kon nog uit mijn gebeuren opdiepen wat de reden was, maar we wilden toen juist onrust voorkomen en met het moratorium hebben we juist toen rust gebracht. We kochten tijd om inderdaad af te wachten, dan wel uit te zoeken of er beter beleid kwam en hoe dat nader werd. We zien al wel aan de grote hoeveelheid insprekers, die allemaal gelijkgestemd waren, zelfs zonder het opheffen van het moratorium is de onrust is al gelukt. Hopelijk doet u daar wat mee. Dan nog een volgende vraag, dat gaat ook weer over de scenario's. We hebben een uitgebreid scenario wat er gebeurt als het moratorium wordt opgeheven. Maar we hadden ook graag gezien, voor de goede beoordeling, is er ook een scenario wat er gebeurt als we het moratorium handhaven? Het lijkt er een beetje op alsof er al voorgesorteerd is in alle argumenten op het opheffen van het moratorium. Maar wellicht zien wij dat verkeerd. Zoals ik al aangeef, is het college dan eventueel bereid om te erkennen dat zij de raad aan het voorbereiden is op maar één mogelijke conclusie en dat is het opheffen van het moratorium.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Te Selle een hele lijst opsommen waar hij vooral van het college wil horen, waarom heeft u die afweging gemaakt? Ik wil die vraag wel terugkoppelen naar de heer Te Selle. Hij was, of zijn partij in ieder geval, was bij het vaststellen van de vragen die het onderliggende evaluatie rapport samenstelde. Uw partij was evengoed daar publiekelijk bij aanwezig op het moment dat wij bespraken, die vragen zijn voor een deel subjectief. En als u die afwegingen zo leest, dan vraag ik u ook, u bent een politieke partij, u mag hier best een afweging over maken. Zo heb ik net namelijk vier voorgaande partijen dat horen doen, welke conclusies zij eruit trekken. Voordat u antwoord hoort van het college, waarom heeft u dat op deze manier gedaan, wat is uw afweging? Vindt u dat het, is uw afweging na dit alles gelezen, want u heeft het blijkbaar heel goed gelezen, is uw afweging dat het moratorium nog enig positief effect heeft als we het aanhouden? Zorg dat voor minder onrust bijvoorbeeld, want daar had u het net over? Dat kunt u volgens mij al aardig aftasten. Ik weet niet of dat wel zo is.

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijk's Belang)**: Mijnheer Van Eck, ik was nog net niet aan dat punt toegekomen. Wij sluiten wel netjes af met hoe wij erin staan en naar de raadsvergadering gaan. Als u me heel even tijd geeft, dan kom ik daar zo meteen aan toe.

De **voorzitter**: Dat is een interruptie van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel. Ik had bijna dezelfde vraag en ik had nog een tweede vraag. Want inderdaad, we hebben als raad zelf de input geleverd voor de evaluatie. We zaten samen in deze zaal. Maar mijn tweede vraag is, u heeft het over, met de evaluatie en met de andere gemeenten worden we nu onder druk gezet bij de regionale afspraken. Maar door dit te evalueren houden we ons juist aan de afspraken. Bent u daar bekend mee? Want in de RES 1.0 hebben wij een belofte gedaan dat we het moratorium gaan evalueren omdat er nog een niet ingevuld deel was van de wind. Als we een nieuw bod met elkaar op tafel leggen bij de RES 2.0, wat moet, dan moet je ook gewoon een betrouwbare overheid

zijn. Want we hebben met elkaar afgesproken, en ook deze raad heeft ingestemd met de RES 1.0, om dat moratorium te evalueren. Bent u dat met mij eens?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Sorry, voorzitter. Dat gaf ik ook in het beginsel aan, wij snappen de RES1.0, daar hebben we allemaal willens en wetens mee ingestemd. Alleen, nu ligt het werkelijke punt voor, want we hebben het toen natuurlijk ook in zoverre enigszins voor ons uit kunnen schuiven. Ook toen hoefden we nog geen besluit te nemen. Nu ligt dat er wel. En met de voortschrijdende tijd, alle onrust die ontstaat, denken wij toch dat we er nu anders over moeten gaan nadenken. Daarom onze vraag. Die hele evaluatie die zagen we op zich aankomen. We kunnen inderdaad nu zeggen, hadden we dan niet veel zwart-wittere argumenten voor de evaluatie toen moeten opstellen? Maar dat is wijsheid achteraf. Dat is toen niet gebeurd. We zitten nu gewoon met het punt dat een aantal dingen heel objectief te beoordelen zijn en een aantal ook niet. Die zijn subjectief. Dat hebben we misschien toen wel per ongeluk moedwillig gedaan, dat weet ik natuurlijk niet. Maar we zijn wel politici allemaal, dan houden we dat mooi grijs.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Even een korte reactie en ik koppel er meteen een vraag aan binnen vijftien seconden, voorzitter. Volgens mij was D66 destijds heel stellig en heeft WB tegen die motie gestemd waar we juist nog meer gingen concretiseren. Ik wil u er aan herinneren en de vraag aan u stellen, herinnert u zich dan nog het debat waar er wel de mogelijkheid was om dat concreter te maken? Waarom heeft u destijds dan tegengestemd om dat concreet te maken en zegt u nu, wel gek dat we dat niet hebben gedaan?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Ik kan natuurlijk het meest voorkomende politieke antwoord geven, komt misschien niet geloofwaardig over, maar eerlijk gezegd staat me dat niet helemaal meer bij. Sorry. Ik heb me er helaas niet zo ver in verdiept om helemaal in de historie terug te gaan. Uiteindelijk gaat het om waar we het nu over hebben en wat nu voor ligt. Dat diskwalificeert uw argumenten trouwens niet. Het is gewoon mijn omissie dat ik dat niet helemaal heb uitgezocht. Dat staat me niet helemaal meer bij. Dan komen we inderdaad nu bij het punt waarin we al zeiden, het moratorium heeft in principe zijn doel bereikt lijkt het. Het heeft in ieder geval de afgelopen jaren echt voor rust gezorgd. En heeft ons misschien dan ook een soort schijnveiligheid gegeven van, we hebben de boel onder controle, we hebben de regie in handen. Dat wil nog niet zeggen dat wij daarom nu maar moeten zeggen, we heffen het moratorium op. Want het lijkt erop of we het nou opheffen of laten bestaan, het maakt toch niets uit. Wij hebben dan in ieder geval als Winterswijks Belang en Morgen hebben wij het argument, vinden wij dat wij het wel in stand moeten laten houden. Al is het alleen maar omdat we dan wellicht, niet om tijd te winnen, maar in ieder geval wel om in ieder geval een deel van de onrust nog te voorkomen. En ook om onze bezorgde bewoners tegemoet te komen. Wij snappen ook wel dat het geen 100 procent garantie is, maar in ieder geval de afgelopen jaren heeft het moratorium wel gewerkt en blijft het nu ook nog werken. Ons argument is, het heeft gewerkt, het heeft voor rust gezorgd, zowel bestuurlijk als in het buitengebied. Laten we dan niet nu zomaar het moratorium opheffen, maar laten we het nog in stand houden. We horen graag wat voor moties of amendementen andere partijen mee komen, om wellicht met tussen onderzoeken voorwaarden beter in te vullen. Maar wij blijven in ieder geval op het punt dat het moratorium op dit moment in stand blijft.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel, voorzitter. Ik vind het toch wel spannend om te zeggen, het heeft in het verleden gewerkt, we wachten totdat het niet gaat werken. Het hoeft maar één keer te gebeuren dat het niet werkt, dan zitten we met zijn allen met de handen in het haar. Er komt een vraag aan hoor,

voorzitter. De RES van origine uit 2017 stamt als een vrijwillig bod van gemeenten en van regio's om aan de tafel te komen bij het Rijk om te voorkomen, want ik heb de heer Stemerding vaak gehoord over hoe het in Duitsland gaat, om te voorkomen dat het Rijk een paar plekken aanwijst, daar komen windmolens, daar komen windmolens, daar zonneparken, daar zonneparken. Dat de regio en gemeenten naar voren zijn gestapt en zeggen, we snappen het doel en we gaan ermee aan de slag, maar leg het alsjeblieft bij ons toe, bij ons neer, dan kijken wij of dat mooi en niet mooi past. Ik ben bang, en dat geef ik u dan mee om eens af te wegen, op het moment dat wij tegen die RES ingaan, dat we zeggen, we doen dat niet en we houden het moratorium vast en laat de regio maar stikken, dat wij en vijanden creëren in de regio, die vervolgens bij de provincie gaan aankloppen, provincie, grijp maar in. Want dat mogen ze, provincie mag ingrijpen. En als zelfs de provincie ons geen rugdekking geeft, dan kunnen ze nog naar het Rijk toe. Wat ik zeg, door het ooghaer heen, vind ik er een ambitieus kabinet zitten, voor je het weet zitten wij tegen het Rijk te procederen en komt er alsnog een windmolenpark en nog niet eens op de locatie die wij het meest of het best zouden vinden. Dan zitten we met onze handen in het haar en dan kunnen we, zeker naar iedereen die ook vanavond heeft ingesproken, niet zeggen, we hebben in ieder geval geprobeerd het zo goed mogelijk te laten gebeuren, want dat hebben we vergeven, dat recht. De vraag is, wilt u dat meenemen in de afweging, mijnheer Te Selle, wat is daarop uw antwoord? Waarom ziet u nog steeds de waarde van het moratorium in?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijk's Belang)**: Mijn antwoord daarop is, ja. Maar uw argumenten zijn precies wat het probleem nu is bij dit punt. U geeft ook allemaal subjectieve argumenten. Daarom hebben we ook aan het college gevraagd of ze misschien iets meer waarde kunnen geven. Ik wil niet argumenten onderuit halen. Maar het is gewoon zo, het blijft, u geeft aan, als we voor niet handhaven kiezen, dan komt het misschien goed, maar misschien ook niet. Ik geef aan, we kiezen wel voor handhaven. Dan geeft u aan, dan zitten we misschien met de handen in het haar. Persoonlijk heb ik daar dan geen issues mee. Maar ik snap wat u bedoelt. Maar het is net zo'n argument. We weten in beide gevallen niet of het goed komt. We weten wel dat we met zijn allen, een groot deel het liefst ... Windmolens hebben we geen probleem mee. Maar het liefst niet, zeker niet op dit plekje in Winterswijk. Zet ze dan maar ergens anders neer. Bijvoorbeeld op zee. We gaan we hier voor de rest niet uitkomen, denk ik.

De **voorzitter**: Een aanvullende interruptie van de heer Van Eck, maar wel een vriendelijk verzoek om korter te interrumperen.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dit is een heel belangrijk onderdeel, we hebben net twaalf sprekers gehad. Ik wil ook wel hier goed over kunnen discussiëren. De heer Te Selle zegt, we gaan hier niet uitkomen. Ik vind wel dat we hier de nodige aandacht aan mogen geven, zeker als argumenten ook zeker steekhoudend zijn. Om maar in te gaan op datgene wat net wordt gezegd, want mijn argumenten waren subjectief, ik weet niet zo goed wat subjectief en objectief bij Winterswijk's Belang dan mag betekenen.

De **voorzitter**: U heeft uw eigen termijn gehad om de hele bijdrage te doen. Nu is het de bedoeling om vragen te stellen aan de heer Te Selle.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Voorzitter, sorry. Er wordt tegen mij gezegd dat ik subjectief ben. Laat ik dan de heer Te Selle meegeven en de partij Winterswijk's Belang, hoe objectief wil je het hebben als in het raadsvoorstel staat dat in bestuurlijk overleg al aangegeven is dat de regio echt wat van ons verwacht. Dat is mooie bestuurlijke taal voor, ze willen gewoon dat het gebeurt en anders hebben we hommes. In de wet staat beschreven dat de provincie en het Rijk nog steeds ons kunnen overrulen. Dat is niet subjectief, want ik vind dat, dat staat in de wet. Dat staat in hoe de RES werkt. Neem dat alsjeblieft mee in hoe u dit alles beziet. Tot zover.

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dank u, mijnheer Van Eck. Zoals ik zei, we nemen ook uw argumenten natuurlijk mee. Ik denk niet dat we een discussie over wat is subjectief en objectief moeten houden, dan komen we er ook niet uit.

De **voorzitter**: Interruptie van mevrouw Prinsen.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Ik wilde tot een afronding komen en zeggen, dat was het.

De **voorzitter**: Subjectief en objectief hebben we al een paar keer benoemd. We gaan naar de interruptie van mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Ik heb drie vragen aan de heer Te Selle. Is hij het met het CDA eens dat juist door het moratorium erop te laten en die onzekerheid die daardoor ontstaat, dat daarmee het zoekgebied en de kans op al dan niet meerdere windmolens alleen maar groter wordt?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Nee. Tenzij de wethouder ons gaat vertellen, want dat is dan een vraag van mijn kant naar het college, is het zo dat als wij dat doen, dat er dan opeens veel meer zoekgebieden vrijkomen? Ik heb het er niet uit gelezen, maar als dat wel zo is, dan horen we dat graag. Tot die tijd blijft het nee.

De **voorzitter**: Mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Helder. Tweede vraag. Kan de heer Te Selle, want hij was toen al raadslid, zich herinneren of WB voor een moratorium heeft gestemd?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dat kon ik me dan nog wel herinneren. We hebben toen destijds, maar vraag me niet meer wat toen precies de argumenten waren, maar we hebben toen destijds tegen het moratorium gestemd.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Derde vraag, kan de heer Te Selle zich ook nog herinneren dat in een bepaalde raadsvergadering in december, dat er toen een poging werd gedaan om het moratorium tussentijds te schrappen, omdat er net een stemverhouding was omdat er een aantal zieken waren, of WB daar een onderdeel van was?

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Ik weet niet wat dat te maken heeft met het moment nu.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Mijn stelling daarbij is, is dat WB altijd tegen een moratorium is geweest en nu ineens een draai maakt.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dat nu ineens, volgens mij de laatste keer dat we het erover gehad hebben, is echt al best wel lang geleden. Volgens mij is er overal sprake van voortschrijdend inzicht en ook bij ons. Vandaar dat we, wat voor u een draai is, maar dat wij nu voor handhaving van het moratorium zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Prinsen, afsluitend dan.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Dan nog één aanvullende vraag, want WB is tegen. Nou scheelt het dat over zes weken bent u Samen en dan bent u voor. Op welk moment gaat u die draai maken?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle. Ik had wel gezegd, geen verkiezingsbijeenkomst.

De heer **Te Selle (Winterswijk's Belang)**: Ik kon uw vraag niet meer volgen, eerlijk gezegd. Het standpunt nu is, wij zijn voor het behoud van het moratorium. Dat zijn we als Winterswijk's Belang en Morgen.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Stemerding.

De heer **Stemerding (Voor Winterswijk)**: Dank, voorzitter. Ik ben even benieuwd, ik hoor u zeggen voor behoud van het moratorium. Hoe kijkt u, en ook samen met Morgen, er tegenaan voor een tijdelijke verlenging van het moratorium om het vervolgens juridisch in het omgevingsplan vast te stellen? Of juridisch in ieder geval wel houdbaar te maken?

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijk's Belang)**: Dat is volgens mij niet in tegenspraak met ons standpunt. We hebben ook niet gezegd hoe lang wij voor blijven. Maar als we op die manier inderdaad ook de onrust kunnen wegnemen en kunnen borgen dat we uiteindelijk wel weer regie hebben, dan vinden wij dat prima. Maar dat voorstel ligt nu nog niet voor. Mocht u daarmee komen in de raad, dan zullen wij dat zeker meenemen. Maar op dit moment is nu het punt, wij zijn gewoon voor het behouden van het moratorium. Ik heb mijn vragen gesteld, dacht ik. Dat was het. Ik zal het vast zeggen, voor ons zijn het bespreekstukken.

De **voorzitter**: Ik hoorde u een paar keer zeggen, namens Morgen. Dit was mede de inbreng van de fractie van Morgen? Dan gaan we verder met de fractie van de VVD, mijnheer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Het is altijd mooi als je zo aan het einde van een discussie zit. Dan zijn er al heel veel dingen benoemd en gezegd en we willen uiteraard ook niet al te veel in herhaling gaan vallen. We hebben het over het moratorium, we hebben het over de RES 1.0 waar we richting RES 2.0 willen gaan werken. Wij zien dat op zich als een goed uitgangspunt. Alleen het opheffen van het moratorium, daar is vanavond ook het nodige over gezegd, zeker met betrekking tot de juridische onderbouwing, dat het uiteindelijk niet meer houdbaar is. Wij als VVD streven er ook naar om het liefst zoveel mogelijk de rechten in eigen hand houden en daarmee zelf aan het hoofd te staan en de regels te bepalen dan dat we ons moeten laten leiden. Dat risico gaan we natuurlijk wel lopen op het moment dat het moratorium in stand wordt gehouden. Dat zien wij ook niet als optie. We moeten het moratorium ook niet zien als een heilig middel. We begrijpen zeker de grote zorgen van alle aanwonenden bij het Masterveld. Niemand zit erop te wachten dat er in de achtertuin een paar van die hele grote palen worden geplaatst met alle invloeden van dien. Daar kunnen wij heel goed in komen. Anderzijds, we hebben natuurlijk ook rechten en plichten. Of het Masterveld daarvoor geschikt is, ook daar hebben wij wel wat twijfels over. Zeker als we kijken naar de omgeving van Winterswijk. We hebben toch wel behoorlijk wat landschapsbelangen en die moeten we koesteren. Daar moeten we voor waken. Dan moeten we zeker ook als gemeente zijnde een vuist maken om in ieder geval zoveel mogelijk horizonvervuiling tegen te gaan. Wellicht zijn er ook nog wel wat andere oplossingen voor. We hebben even een paar korte vragen toch ook aan de wethouder. Want er moet nog heel veel gebeuren. We hebben natuurlijk zelf die RES wel, maar landelijk worden er ook nog allerlei nieuwe milieuregels opgesteld voor windparken. De verwachting is dat deze nieuwe normen gevolgen zullen gaan hebben voor alle windparken die op dit moment in voorbereiding zijn. De verwachting is pas dat die normen eind 2026 vastgesteld worden en misschien nog wel later. Wat we nu gaan doen is, we zetten wel wat op, maar het kan ook allemaal zijn dat het straks weer veranderd wordt. In hoeverre zijn deze normen straks van invloed? Maakt het juist de kans groter of juist kleiner op het aanleggen van een windpark? Daar zijn we wel nieuwsgierig naar. We hadden ook nog wel even een vraag, want ik had nog een aantal vragen, maar die zijn inmiddels allemaal gesteld. Daar luisteren we wel even naar de beantwoording van de wethouder. Wanneer uit onderzoek blijkt dat het gevraagde onderzoek niet haalbaar is, want initiatiefnemers die kijken natuurlijk toch uiteindelijk naar de opbrengst. Die willen weten, wat gaan we

eraan verdienen? Het is niet voor niets dat een aantal weken terug zich natuurlijk al potentiële gegadigden hebben gemeld. Hetgeen ik dan ook wel zorgelijk vind. Maar zij kijken natuurlijk naar de opbrengst. Nu blijken er toch wel wat haken en ogen aan vast te zitten om de gewenste opbrengst daar te realiseren. Maar als nu blijkt dat die opbrengst niet haalbaar is, betekent dat dan automatisch dat de windambities komen te vervallen? Of wordt er dan nog weer gekeken naar andere alternatieven? De vraag is, als de opbrengst niet haalbaar is, gaat dan gewoon het boek dicht? Dan kunnen we onze windambities voor een tijd lang opzij schuiven. Of wordt er dan weer gezocht naar andere alternatieven? Daar zijn we ook nog nieuwsgierig naar. Tot zover onze eerste bijdrage, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie. Dan gaan we tien minuten schorsen en dan gaan we verder met de eerste termijn van het college. Als mensen hun plaats weer in willen nemen en de discussies na de vergadering voortzetten, voor zover het publiek betreft, dan gaan we verder met de eerste termijn van het college. Dan is het woord aan wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats wil ik toch beginnen met het bedanken van de insprekers voor het delen van hun verhaal, van hun zorgen. Voorzitter, dit is misschien wel een van de meest ingewikkelde dossiers die we op dit moment in Winterswijk behandelen. Het is een dossier wat mij persoonlijk ook niet onberoerd laat. Dat is niet omdat ik voor of tegen windmolens ben, maar juist omdat ik serieuze twijfels heb of windenergie op deze plek überhaupt mogelijk en verantwoord is. We hebben hier te maken met een kwetsbaar en waardevol landschap naast Natura 2000, naast een weidevogelgebied met woningen in de buurt en vlak aan de landsgrens die wij als Winterswijk zelf ook belangrijk vinden. Dit maakt het geen eenvoudig dossier. Juist daarom hebben wij als college de afgelopen periode alles op alles gezet om de kansrijkheid beter in beeld te krijgen. We hebben gesprekken gevoerd binnen de RES. We hebben een brief gestuurd aan Gedeputeerde staten. We hebben juridisch advies gekregen om helder te krijgen wat hier wel en wat hier niet kan. Dit deden we omdat we geen onnodige wilden veroorzaken bij omwonenden en binnen de RES geen verwachtingen wilden wekken die niet realistisch zijn. De informatie die nu beschikbaar is, heeft onze twijfels eerlijk gezegd niet weggenomen. Op basis van wat we nu weten, is niet overtuigend aangetoond dat windenergie hier kansrijk of goed inpasbaar is. Tegelijkertijd zien we dat de vraag naar elektriciteit de komende jaren fors toeneemt. Woningen gaan van het gas af, we stappen over op elektrisch rijden en ook onze bedrijven verduurzamen hun processen. Dat betekent dat er in de regio meer duurzame elektriciteit nodig is. Daar hebben we als gemeente via de RES-afspraken ook een verantwoordelijkheid in. Binnen de RES is de lijn dat kansrijkheid van een locatie uiteindelijk pas echt wordt getoetst in een project mer. Pas in zo'n uitgebreid onderzoek worden alle effecten op natuur, landschap, geluid, slagschaduw en omgeving integraal en juridisch houdbaar in beeld gebracht. De plan mer die nu is gedaan, die is op hoofdlijnen en die sluit op dit moment het gebied aan de Masterveldweg niet uit. Dat betekent dat het bestuurlijk nog steeds als zoekgebied wordt gezien. Voorzitter, het college legt daarom nu een voorstel neer met een duidelijke lijn, het moratorium opheffen, niet om direct windmolens te bouwen, maar het doel is om regie in Winterswijk te houden. Het is al eerder gezegd, het moratorium is juridisch niet houdbaar. Als wij het moratorium handhaven en de RES 2.0 niet vaststellen, dan bestaat de kans dat de provincie of het Rijk de regie overnemen. Dan zijn we als gemeente niet meer aan zet en ook niet meer in de positie om voorwaarden te stellen. Het voorstel wat nu voor ligt zegt feitelijk 3 dingen. 1, we heffen het moratorium op. 2, we gaan goed vastleggen onder welke voorwaarden dat wind in Winterswijk wel mogelijk is. En 3, we gaan daarna aanvragen behandelen die worden aangeleverd door initiatiefnemers. Het is belangrijk om te benadrukken, vanavond besluiten we niet over het plaatsen van windmolens. Er ligt geen locatiebesluit en er ligt geen vraag naar een vergunning. De vraag die voorligt is of we de mogelijkheid openlaten om onderzoek te doen, zodat we de regie in eigen hand houden. Als het gebeurt, dan alleen onder duidelijke voorwaarden die we vast gaan leggen in onze omgevingsvisie en omgevingsplan. Daarbij, in dat traject, bent u als raad, maar zijn ook omwonenden, komen nadrukkelijk aan tafel. Dat is de zorgvuldige route die het college op dit moment voorstelt. Er zijn de nodige vragen gesteld en die zal ik nu proberen zoveel mogelijk te beantwoorden. Ik wil even beginnen met Lijst 8. Die vraagt, hoeveel is 0,092 in windmolens? Dat zijn 4 à 5 windmolens. U vraagt ook, is de RES het probleem wat op dit moment speelt met netcongestie? De RES is niet het probleem. De RES gaat over opwekken. Dan heb je te maken met opwekcongestie. Op het moment dat dat aan de orde is, kunnen

parken simpelweg uitgezet worden. Het grote probleem waar TenneT op dit moment mee speelt is aansluitcongestie. Dat het niet mogelijk is om een stroomaansluiting te krijgen. Dan kom ik bij het CDA en die vraagt, andere gebieden zijn afgevallen in Winterswijk, onder andere op GNN. Zou je dat ook moeten vastleggen als je daar lokaal iets van vindt? Ja, dat is het geval. GNN is geen wettelijke uitsluitingsgrond. Op het moment dat wij vinden dat het niet in GNN kan, dan zullen we dat vast moeten leggen in ons eigen beleid. Dan is de vraag, is 1 keer tiphoogte van de grens uiteindelijk juridisch houdbaar? Als Winterswijk vinden wij het belangrijk dat we voldoende afstand van de grens houden. Dat vragen wij ook aan onze Duitse burens. Wij willen dat gaan opnemen. Of dat uiteindelijk juridisch stand houdt, dat weten we niet. Dat merken we pas op het moment dat een initiatiefnemer in beroep gaat tegen een afwijzing op die grond. Dan zullen we zien wat de Raad van State daarvan zegt. Op dit moment weten we niet of dat 100 procent juridisch geborgd is. Dan vraagt u, wie doet onderzoek? En u vraagt ook nog, wat kost dat? Dat onderzoek doet de initiatiefnemer. Die moet dat doen. En een tweejarig onderzoek, dan moet u al snel denken aan een bedrag tussen de 100.000 en de 400.000 euro. Maar dat is een schatting. Dat hangt natuurlijk ervan af wat ook uit die onderzoeken naar voren komt en of er ook vervolgonderzoeken moeten worden gedaan. In het stuk staat ook nog genoemd, stel dat in Winterswijk geen wind mogelijk is, dan zouden we ook kunnen participeren bij burens als ze dat zouden willen. Wat houdt dat dan in? Dat kunnen verschillende dingen zijn. Dat hangt natuurlijk heel sterk af van wat een andere gemeente wil. Je zou kunnen denken aan dat onze inwoners mee kunnen participeren in een park. Dat we iets in de kosten doen. Er zijn verschillende mogelijkheden. Op dit moment participeren wij bijvoorbeeld ook al in een zonnepark in gezamenlijkheid vanuit de AGEM. Hoe groot is het risico op negatieve gevolgen, mochten we niet ja zeggen tegen de RES? Dat kunnen we niet exact kwantificeren. Ik kan u wel zeggen dat vanuit de RES veel druk is op Winterswijk om in ieder geval een inspanningsverplichting te leveren. Op het moment dat wij dat niet doen heeft dat zeker bestuurlijke consequenties. Maar wat voor impact dat in totaal heeft, dat kunnen we op dit moment niet zeggen. Dit was ook een vraag van WB. Wat houdt een inspanningsverplichting in? Wat betekent dat? Dat gaat erom dat wij het moratorium afschaffen en dat wij de mogelijkheid geven om AH47 te onderzoeken. Op het moment dat daar dan uitkomt dat het niet kan, dan zegt de provincie dat wij aan onze inspanningsverplichting hebben voldaan.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Nog even daarop door, op het moment dat we, is dan de inspanning bestaat uit louter en alleen de gelegenheid geven aan anderen om het te laten onderzoeken? En dat is dan de maximale inspanning die de provincie van ons verwacht?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ja, dat hebben ze zo aan ons aangegeven en dat leest u ook terug in het antwoord wat zij hebben gegeven op basis van onze brief. Dan vraagt u ook nog, in het antwoord van de provincie wordt aangegeven dat de provincie niet bereid is om de plan mer aan te passen, maar dat ze wel in RES-verband de haalbaarheid verder willen duiden. Die vraag heb ik voorgelegd aan de RES en de RES heeft aangegeven dat ze dat op dit moment niet willen. Binnen alle gemeenten speelt onzekerheid rondom windmolens en ze hebben aangegeven dat de project mer het instrument is om de haalbaarheid uiteindelijk te kunnen toetsen. Dan kom ik bij Voor Winterswijk, die vraagt waarom het zonnepark op dit moment niet volledig draait. Dat heeft te maken met de capaciteit van het onderstation. Naar verwachting is dat in 2027 opgelost. U vraagt ook hoe het met de aanplant gaat. Dat weet ik niet, maar dat gaan we voor u navragen, hoe het daarmee staat. U vraagt ook, hoe zit het met defensie? Is er contact geweest met defensie over deze plek? Dat is niet geweest. Op het moment dat een initiatiefnemer zich meldt, dan zal hij daar ook rekening mee moeten houden op het moment dat daar normen uit voortkomen. Volgens mij wordt op dit moment een afstand van vijf kilometer als norm gezien, maar het is aan de initiatiefnemer om, op het moment dat hij dat wil, te toetsen of het wel of niet kan. De PvdA, en dat was ook een vraag van het CDA die ik volgens mij vergeten ben, zouden wij nu niet iets moeten regelen? Op het moment dat het moratorium vervalt, kom je dan niet in een soort tussenperiode waar initiatiefnemers gebruik van kunnen maken? Onze inschatting is dat dat niet zo is. Maar we komen daar schriftelijk op terug en dan laten we u even precies weten hoe wij dat in gedachten hebben. Dan kom ik bij WB. De consequenties heb ik iets over gezegd. U geeft ook aan, het is heel veel objectieve en subjectieve dingen door elkaar.

Dat is ook net het probleem van dit dossier. Dat zie je ook op landelijke schaal. Bijvoorbeeld, afstandsnorm is ontzettend veel discussie over. Dat zie je ook in het kabinet. Dan zie je dat de staatssecretaris vier keer tiphoogte acceptabel vindt en de minister twee keer tiphoogte. Op dat niveau is al verschil van interpretatie. Dit dossier is ook heel erg objectief en subjectief door elkaar. De een vindt windmolens geen enkel probleem maatschappelijk, de ander vindt het vreselijk. Was het een open evaluatie? Ja. Wat gebeurt er als we het moratorium handhaven? Dan lopen we het risico dat de provincie of het Rijk de regie overneemt. Dat is ook al een aantal keer gezegd in RES-verband. Op het moment dat Winterswijk zich niet openstelt voor onderzoek, dan heeft de provincie aangekondigd dat zij initiatief zullen nemen. U vraagt, wat voor risico's levert dat dan op? Een simpel voorbeeld is die afstand tot de grens. Wij vinden één keer tiphoogte acceptabel. Dat vertellen we ook voortdurend tegen onze bureaus. De provincie heeft aangegeven dat zij geen één keer tiphoogte gaan hanteren, maar dat zij de wijkoverslag niet over de grens willen hebben. Dan mogen ze stijf aan de grens komen te staan. Dat is al een verschil van hoe je toetst bij een aanvrager. De VVD, als laatste, die zegt, er is een hele discussie landelijk over ...

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dank u, voorzitter. Wethouder, ik had nog één vraag vooral over dat regie nemen. Er werd toen in mijn interruptie van het CDA gesuggereerd, ik weet niet of dat ermee te maken heeft, dat er dan opeens veel meer locaties in beeld komen. Is dat ook wat dan kan gebeuren? Dat deel, onze eigen normen en tiphoogte en hoe dicht bij de grens, dat is wel op zich ook belangrijk, zeker voor die mensen die daar nu in de buurt wonen. Maar het lijkt me nog veel belangrijker dat we opeens weer heel veel meer locaties in beeld krijgen in Winterswijk. Want dan hebben we opeens, in plaats van alleen Masterveldweg, hebben we dan opeens veel meer locaties. Is dat ook wat kan gebeuren? Is dat ook wat er gebeurt als we de regie uit handen geven?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Dat vind ik lastig om te zeggen. Mevrouw Prinsen vroeg ook, hoe zit het met de andere gebieden die zijn getoetst bijvoorbeeld op GNN en twee keer tiphoogte? Dat zijn geen wettelijke normen. Dat zijn normen die de provincie zelf hanteert. Ik durf niet te zeggen wat ze daar op termijn mee gaan doen. Op het moment dat wij zelf de regie nemen, kunnen we dat vastleggen. Maar op dit moment zegt de provincie, GNN-gebieden willen we niet. Maar dat is aan de provincie natuurlijk hoe ze daar in de toekomst mee omgaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dan neem ik aan dat het nog los staat van wat dan eventueel landelijk beleid kan gaan worden wat het overruled? Daar hebben we helemaal nul regie over, ga ik vanuit?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ja, dat klopt. Op dit moment heeft de provincie eigen afstandsnormen geïntroduceerd. Twee keer tiphoogte, dat gaan ze binnenkort ook echt vastleggen. Landelijk speelt die discussie nog. Daar zijn mensen die zeggen, twee keer tiphoogte, maar ook vier keer tiphoogte. Dat besluit moet daar nog genomen worden.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Het is een interruptie, meer een verduidelijking van wat ik in mijn eerste termijn heb proberen te zeggen. Niet zozeer dat het aantal locaties dan toeneemt, maar als we er zelf voor kiezen om beleid te stellen en we zouden vastleggen, minimaal één keer tiphoogte tot aan de grens, daarmee wordt dit zoekgebied een stuk kleiner. Op het moment dat we zelf geen beleid vaststellen, dan

wordt het gebied waarin die molens kunnen komen, wordt groter dan als we wel beleid hebben. Dat is wat ik heb geprobeerd te zeggen. Niet dat het aantal locaties als in een aantal zoekgebieden toeneemt, maar wel dat de locatie een stuk kleiner dan wel groter is.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was een voorschot op de tweede termijn. Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ik ben bij de VVD gebleven. De nieuwe landelijke normen, zijn die van invloed op lokaal? Dat is zeker aan de orde. Op het moment dat daar andere afstandsnormen gehanteerd worden, zullen die ook in Winterswijk gehanteerd kunnen worden. De laatste vraag, voorzitter, de VVD vraagt, stel dat een business case niet haalbaar is voor een ontwikkelaar, wat gebeurt er dan? In mijn ogen zijn er dan twee dingen, op het moment dat een business case niet haalbaar is zal een ontwikkelaar geen vergunningaanvraag doen. Dat kan en dan gebeurt er ook niks. Dan gaan wij ook niks toetsen. Stel dat uit een onderzoek komt dat het ecologisch gewoon niet kan en dat uitgesloten is dat daar windmolens komen vanwege externe werking van die Natura 2000, dat is een externe oorzaak waar we niks aan kunnen doen. In de woorden van de provincie hebben we dan voldaan aan onze inspanningsverplichting.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Garvelink

De heer **Garvelink (VVD)**: Nog even een hele korte vraag, want we hadden het net eventjes over mogelijke andere locaties die maar zo dan in beeld zouden komen. Maar als ik het goed gelezen heb, de mer geeft toch allerlei richtlijnen aan? Volgens de mer is er uiteindelijk maar één gebied naar voren gekomen, in dit geval het Masterveld, wat in onze omgeving in aanmerking kwam. De rest viel af door de regels die de mer uiteindelijk heeft opgesteld. Of heb ik dat fout?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dat klopt. Er is in de plan mer van de provincie getoetst aan een aantal zaken. Twee belangrijke zijn, ligt het in GNN en wat gebeurt er op het moment dat je twee keer de afstandsnorm toepast? Op basis van vooral die twee dingen zijn de andere gebieden afgevallen.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel. Wij hebben nog wel behoefte aan iets meer duiding. Platte getallen als bijvoorbeeld een ontwikkelaar moet 1.000 tot 400.000 euro inleggen om een onderzoek te doen. Dat is voor ons persoonlijk natuurlijk heel veel geld, maar voor een gemiddelde investeringsmaatschappij die vaak achter zo'n ontwikkelaar zitten, wil dat nog wel eens een beetje peanuts zijn. Zeker als er een windpark moet gerealiseerd worden, waar toch de opbrengsten ook wel aardig van zijn. Kunt u dat in perspectief plaatsen, meer duiding aan geven, want dit is ook ergens een politiek spel, gaat het wel lukken, gaat het niet lukken. Om te weten hoe wij ons moeten wapenen hiertegen, om invloed te houden, wil ik wel iets meer weten van, is dit misschien ook vaker gebeurd? We zullen vast niet de eerste gemeente zijn die in dit soort vraagstellingen belandt, ook niet waar dezelfde argumenten over tafel gaan met ecologie en natuur, et cetera. Hopelijk heeft u, ik denk, dat weet ik bijna wel zeker, dat daar onderzoek naar is gedaan. Kunt u daar iets meer over zeggen of onze business case echt zo onhaalbaar is, of dat die in misschien andere gemeenten wel haalbaar is gebleken?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Er spelen 2 dingen. Die business case en of 100.000 euro of 400.000 euro veel is in zo'n business case. Dat kan ik niet zeggen. Dat hangt ook af van het aantal molens wat ze daar uiteindelijk kunnen plaatsen. Maar aan de andere kant heb je dat je onderzoeken moet doen en moet toetsen in hoeverre dat de plaatsing van de molens impact heeft bijvoorbeeld op ecologie. Daar zijn strakke regels voor. Die hebben niks met geld te maken. Daar wordt gewoon getoetst, tast je Natura 2000 gebied aan? In dit geval gaat het om een vogelrichtlijngebied. Dat is een gebied waar vogels vliegen en die vliegen er ook wel eens buiten. Daar gelden aparte beschermingsregels voor. Die

zijn afhankelijk van wat voor vogels daar rondvliegen. Onderzoek moet aantonen wat voor vogels er zijn. Op basis daarvan geldt dan ook in hoeverre molens op die afstand waar ze nu voorzien zijn of dat überhaupt mag of niet. Dat staat los van geld. Dat is puur, mag het op basis van wet- en regelgeving rondom Natura 2000?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dank u wel. Omdat ik net de heer Stermerdink hoorde praten dat aan de Duitse zijde van de grens, daar hebben ze met een soort zelfde situatie gezeten, ook aan dezelfde vogelrichtlijn als ik het begrijp. Ik neem aan dat we daar toch wel ook wat uit kunnen leren en dat we daar al enigszins zicht op hebben welke vogels er zitten en wat dat doet voor de haalbaarheid op ecologisch vlak van zo'n windmolen? Als dat er wel is, dan hoor ik dat ook graag, want dat geeft ons allemaal meer lading mee om uiteindelijk te denken, zijn we nou genoeg gewapend tegen deze mogelijke regieovername?

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel. Ik begrijp uw vraag. Ik begon mijn betoog ook met uit te spreken dat ik grote vraagtekens heb bij de kansrijkheid. Natuurlijk hebben wij ook gekeken zelf wat uit andere onderzoeken komt en wat inventarisatie in dat gebied vervolgens meebrengt. Dat levert absoluut risico op voor een initiatiefnemer. Alleen, de echte, of het wel of niet mag, wordt alleen aangetoond vanuit een echt onderzoek, vanuit die locatie, met die molens en de impact op dat gebied. In algemene zin kunnen we er iets van zeggen. Maar in hoeverre dat daadwerkelijk in de weg staat, dat weten we niet. Ik ben klaar, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan even de vraag, zijn alle vragen uit de eerste termijn beantwoord? Nee, zie ik mensen schudden. Mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Ik zoek ze er eventjes weer bij. Hoe groot is de kans dat andere partijen, stel dat Winterswijk niet zou instemmen met de RES, hoe groot is dan de kans dat de andere partijen in de RES wel doorgaan? En de vraag over de lijst van verklaring van geen bedenkingen dan wel bindend adviesrecht van de raad.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: De laatste vraag kom ik even schriftelijk bij u op terug. De andere vraag, hoe groot is de kans dat andere partijen wel of niet doorgaan, kan ik niet beantwoorden. Binnen de RES is regelmatig gezegd dat binnen andere gemeenten waar de winddossiers ook ingewikkeld zijn, dat daar ook wordt gekeken wat Winterswijk doet. Maar wat daadwerkelijk de keuze is die gemaakt wordt, dat kan ik niet zeggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Voor de rest wel alle vragen beantwoord uit de eerste termijn? Dan gaan we verder met de ... Mijnheer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Sorry, nog één kleine aanvullende opmerking. Want ik las toch in het stuk dat, dat is misschien een beetje naar mevrouw Prinsen toe, dat wanneer één van de gemeenten niet instemt met de RES 2.0, geldt onverkort de RES 1.0. Zo heb ik het in het stuk gelezen. Met andere woorden, als één van de gemeenten nee zegt tegen de RES 2.0, dan geldt onverkort de RES 1.0. Ik neem aan dat dat dan, als wij niet met de RES 2.0 akkoord zouden gaan, dat we dan terugvallen naar RES 1.0. Is dat correct?

Wethouder **Visser**: Het is correct dat dan de RES 1.0, die is nog steeds geldig. Maar u moet zich wel realiseren, vanuit de RES 1.0 hebben wij een onverdeeld deel en we hebben de opdracht gekregen om daar in gezamenlijkheid van de Achterhoekse gemeenten, om daar een oplossing voor te zoeken. Dat

voorstel ligt nu voor. Op het moment dat wij zeggen, we doen niet mee, dan ben je er niet met RES 1.0, want dan heb je nog steeds een onverdeeld deel waar invulling aan moet worden gegeven.

De **voorzitter**: Zijn we nu dan klaar met het beantwoorden van de vragen uit de eerste termijn? Dan gaan we verder met de tweede termijn. De fractie van WB heeft al aangegeven dat het een bespreekstuk zou moeten worden. We gaan er in de raad alsnog over spreken. Het is 22.00 uur geweest. Is ook even de vraag, hoe uitgebreid wilt u er in de tweede termijn nog op ingaan? Of kan dat ook korter? Maar die overweging is ook aan u zelf. We gaan nu met de tweede termijn van de commissie verder. Dan beginnen we weer bij de heer Gebbink.

De heer **Gebbink (Lijst 8)**: Dank u voorzitter. Ik zal het proberen kort te houden. De wethouder spreekt over 4, 5 windmolens. Hoeveel megawatt zijn die? Zijn die 5,5 megawatt van 250 meter? Want als dat het geval is, dan zitten we boven de 15 megawatt en dan valt het sowieso onder bestuurlijk gezag van de provincie. Daar maak ik me wel zorgen over. Met name ook omdat in het zoekgebied AH47 verwezen wordt naar eventueel 9 windmolens. Als wij straks 3,43 terrawattuur met het akkoord van Groenlo moeten voorzien, wat betekent dat concreet met de mogelijkheden tot het meer neerzetten van windmolens? Daarbij heb ik nog even de vraag, in hoeverre willen we nu het moratorium eraf halen, zodat we juridisch het kunnen waarborgen dat het zoekgebied van windmolens, zowel in Gelderland als in onze omgevingsvisie Kom, wordt vastgesteld en we daar uiteindelijk niet meer onderuit komen? Ik was benieuwd, in hoeverre moeten we hier nu op inzetten, terwijl er inmiddels 4 locaties in Gelderland onderzocht worden waar we eventueel SMR's neer kunnen zetten, Small Modular Reactors? Een van zo'n Small Modular Reactor is goed voor 1 miljoen huishoudens voor stroomvoorziening. Kunnen we niet kijken of we op deze manier het iets kunnen vertragen en afwachten hoe die zaken zich gaan ontwikkelen? Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Gebbink. Tweede termijn van D66, mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel. Ik wil toch even beginnen met de felicitatie aan de heer Gebbink voor nog zijn maiden speech. Even kort, we kunnen er kort over zijn in de tweede termijn. D66 is ervan overtuigd dat we de regie hier moeten houden, dat we daarom ook voor dit voorstel moeten stemmen. Daarbij wil ik nog meegeven dat wij wat voelen voor het amendement van het CDA. Op het moment dat hij ook beschikbaar is, dat kunnen we het natuurlijk altijd nog even goed bekijken. Maar in eerste instantie staat D66 daar in ieder geval positief tegenover. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan verder met de tweede termijn van het CDA, mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Die tweede termijn is vrij kort. Het amendement zal niet meer zijn dan het moratorium op te heffen nadat we windbeleid hebben vastgesteld. Maar het amendement ligt klaar, dat komt uiterlijk morgenochtend allemaal jullie kant op.

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie Voor Winterswijk, mijnheer Stemerding.

De heer **Stemerding (Voor Winterswijk)**: Dank u wel. Ook wij zijn wel positief over het aangekondigde amendement van het CDA. Een vraag rest mij nog. De vraag is vooral, wat als, en vervolgonderzoeken, die moeten nog een heleboel duidelijk maken. Is het college bereid om misschien ook om een soort onrust weg te nemen, contact op te nemen met het Zwillbrocker Venn, het biologisch station daar, om te kijken, als het ware proactief, om te kijken welke argumenten zij voor of tegen deze windturbines op deze plek heeft, om te kijken of daar eventueel al duidelijkheid kan gegeven worden?

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de PvdA. Mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA)**: Evengoed kort. Wij maken ons nog steeds zeer zorgen over het voorgenomen zoekgebied en de effecten die dat heeft op de ecologie daar. Als we daar op invloed willen uitoefenen op een of andere manier, dan zullen we van een moratorium, hebben we heel weinig aan. Dan zouden we

echt zelf beleid moeten maken, dat we in ieder geval aan het stuur zitten. In die zin volgen we de lijn van een ieder die hiervoor zat, met uitzondering van Lijst 8, want die hebben daar niks over gezegd.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van WB, mijnheer Te Selle.

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Dank u, voorzitter. Zoals wij al zeiden, naar ons idee heeft tot nu toe het moratorium aan zijn doel voldaan. Hij heeft voor rust gezorgd. Alleen we zijn nog niet klaar met beleid maken, en zeker niet op regionaal vlak. Daarom blijven we inderdaad bij het standpunt dat we het moratorium in stand moeten houden. Ik wil, dat hoeft niet nu vanavond beantwoord te worden, de vraag stellen aan het college, kunt u zich wellicht een scenario voorstellen waarbij we wel de RES 2.0 vaststellen, maar zonder dat wij het moratorium opheffen? Ik zie daar niet enorme tegenspraak in, want het is ook allemaal maar taken, en we gaan dit doen en we gaan dat doen. Is daar een optie? U mag dat ook schriftelijk beantwoorden, in ieder geval wel graag voor de raadsvergadering dan. Voor de rest zeg ik aan de andere partijen die eventueel met amendementen en moties komen, die zullen we natuurlijk positief oppakken en daar in de raad op terugkomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie van Morgen nog geen bijdrage? Dan gaan we verder met de fractie van de VVD. Mijnheer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Wij sluiten ons ook aan bij onze voorgangers. Wij denken zelf in ieder geval dat het goed is om ons eigen beleid in die zin te kunnen maken, onze eigen regels op te kunnen stellen, daarmee de regie in handen kunnen houden. Daardoor scharen wij ons ook nog meer achter het amendement van het CDA, dat we daar in ieder geval straks naartoe kunnen werken. Dat zien wij in ieder geval als een groot voordeel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van de tweede termijn van de commissie. Dan gaan we naar de tweede termijn van het college, wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u, voorzitter. De vraag van Lijst 8, wat is de capaciteit van die windmolens? Tussen de 5,5 en de 7 megawatt. Daarmee kan de provincie het naar zich toe trekken, daar heeft u gelijk in. Maar de provincie laat het graag aan de gemeenten om het op te pakken. Dan zegt u van, met de SMR's, de provincie is bezig om ook te onderzoeken of kernenergie ook een optie kan zijn voor de lange termijn. Dat sluit niet uit dat we op dit moment moeten voldoen aan de 1,35 waar wij een bod voor hebben gedaan binnen de RES. Ze zijn bezig en de verwachting is dat het op wat langere termijn wellicht ook wat kan brengen. Maar dat is op dit moment heel erg onzeker en we moeten nu invulling geven aan die 1,35. Dan vraagt Voor Winterswijk of het college bereid is om in overleg te gaan met Zwillbrocker Venn om te horen, hoe zit het daar met biodiversiteit? Dat zou het college best willen, alleen het gaat niet opleveren waar u naar op zoek bent. Want de enige manier om kansrijkheid aan te tonen is via de project mer. Ik zou dat liever ook niet doen. Dan de laatste vraag die ik heb is van WB. De vraag over, is het mogelijk om de RES 2.0 om daarmee akkoord te gaan zonder dat het moratorium wordt opgeheven? Dat wordt bestuurlijk niet geaccepteerd.

De **voorzitter**: Dank u wel. We zijn daarmee aan het eind gekomen van dit agendapunt. Het is al gezegd dat het een bespreekstuk is. Dan wil ik nu even kort schorsen om de mensen die speciaal voor dit agendapunt hier naartoe gekomen zijn, de gelegenheid te geven om de zaal te verlaten. Nogmaals dank voor jullie inbreng en jullie bijdrage en betrokkenheid. Dan schors ik nu voor een paar minuten.

8. Rekenkameronderzoek kostendekkendheid leges omgevingsvergunning

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Als de commissieleden hun plek willen innemen en het publiek ook hun plek wil innemen. Dan gaan we verder met agendapunt 8. Dat is het Rekenkameronderzoek kostendekkendheid leges van de omgevingsvergunning. Een vraag van de heer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: Dit is het afscheid van Erik en van mij. Onze laatste keer in deze commissie en wij gaan niet door. We willen u niet achterlaten zonder klein opkikkertje. Hier zitten allemaal chocolaatjes in. Wij weten niet precies hoeveel het er zijn. Er zit ook een opdracht in die je mee mag nemen. Deel of gun elkaar ook wat. Daar gaan ze.

De **voorzitter**: Ondertussen gaan we verder met het Rekenkameronderzoek. Ik hoop dat de aandacht erbij kan blijven. De Rekenkamer van de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk deed in 2025 onderzoek naar de kostendekkendheid van leges voor de omgevingsvergunningen. Uit het onderzoek blijkt dat de drie gemeenten uiteenlopende methoden hanteren voor de kostprijsbepaling, kostentoekening en tariefstelling van leges voor omgevingsvergunningen. De grote verschillen in tarieven tussen de gemeenten zijn deels beleidsmatig, deels procesmatig te verklaren en vloeien daarnaast voort uit de interne gemeentelijke doorberekeningssystematiek. De hoofdconclusie is dat de wijze waarop de drie gemeenten de leges en daarmee de kostendekkendheid bepalen niet als goed of fout getypeerd kan worden. De klankbordgroep Rekenkamer Aalten, Oost-Gelre en Winterswijk stelt de raad voor 1. de bevindingen uit het Rekenkameronderzoek voor kennisgeving aan te nemen. 2. de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek over te nemen. 3. deze aanbevelingen door het college van burgemeester en wethouders uit te laten werken. De directeur van de Rekenkamer, André de Boer, en medeonderzoeker Nick Lindenberg zijn aanwezig om vragen te beantwoorden. Dan beginnen we de eerste termijn van de commissie en dan beginnen we bij de fractie van D66. Geen bijdrage. Dan gaan we naar de fractie van het CDA, mijnheer Van der Zwet.

De heer **Van der Zwet (CDA)**: Dank u wel, voorzitter. Het is goed dat er gekeken wordt door de Rekenkamer naar de kostendekkendheid van leges. Winterswijk heeft ook afgesproken volgens mij om hierin 100 procent kostendekkend te zijn. In het onderzoek werd vooral gekeken naar hoe de kostendekkendheid wordt berekend in de verschillende gemeenten. Op basis van het onderzoek van de Rekenkamer komt het CDA wel nog even tot de volgende vragen, die hopelijk nog even beantwoord kunnen worden. Hoe groot is de efficiëntie van Winterswijk? En moeten we eventueel meer meetmomenten inpassen om hiernaar te kijken, om dit vast te kunnen stellen? Dit is misschien een vraag voor het college, wil het college op basis van het onderzoek aanpassingen gaan doen in de werkwijze of processen? Of ziet het college andere mogelijkheden? Het voorstel is om het college de aanbevelingen uit te laten werken. Maar wil het college deze aanbevelingen uitwerken en neemt zij daarin ook mee de aansporingen die worden gedaan? En wat is precies dan daarin het verschil? Of heeft het college misschien wel bedenkingen om deze aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen? Wij horen graag een reactie hierop. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan verder met de fractie van Voor Winterswijk. Geen bijdrage. PvdA, niet. WB, mijnheer Te Selle

De heer **Te Selle (Winterswijks Belang)**: Vrij kort. Wij vonden het onderzoek op zichzelf, wij hebben het als gemeente Winterswijk ook niet echt aangevraagd, maar we zitten wel in dezelfde Rekenkamercommissie, vonden we wat rommelig overkomen. Er werden in het begin heel concrete vragen en antwoorden gegeven. En dan gaandeweg het onderzoek komen er weer nieuwe vragen en nieuwe antwoorden. Ik heb ook de hele tijd het idee van, wat is nou precies de conclusie? Maar ik wist wel wat de conclusie werd natuurlijk, dat het niet goed te vergelijken is. Ook, wat je in het begin dan denkt, Winterswijk is heel duur. Als je het dan goed doorleest, dan zie je, dat is moeilijk, want we zitten appels en peren te vergelijken, omdat we gewoon twee of drie verschillende organisaties hebben. Dan heb je ook drie verschillende prijsopbouw. De ene hanteert Excel, de andere heeft een ander mooi programma. In principe goed dat het onderzoek is gedaan. Wij zijn gewoon vooral dan benieuwd waar het college straks mee komt, wat ze met de aanbeveling gaan doen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan de fractie van Morgen. Alles samen vandaag? Gaan we naar de VVD, mijnheer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. Twee korte vragen. Met betrekking tot het proces, ligt het dan in de bedoeling voor alle drie gemeenten te komen tot een gezamenlijke methode? En de

aanvraagprocedure vraagt in de praktijk veel tijd. Wordt er gekeken naar het vereenvoudigen van bepaalde procedures waardoor de doorloop tijd korter wordt en dit uiteindelijk ook kosten bespaart? Dat zijn onze twee vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan komen we bij de fractie van Lijst. 8. Mijnheer Stammers.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Dank u wel, voorzitter. Ik weet niet of het exact vragen zijn. We zagen inderdaad, het sluit een beetje aan bij Winterswijk's Belang. En Morgen natuurlijk. In Winterswijk is de kostendekkendheid 128 procent. Gisteren waren we in ieder geval bij de OWIN. Daar wordt door de ondernemers gevraagd natuurlijk, hou de kosten laag. En als je in Winterswijk dan bijvoorbeeld een bedrijfspand bouwt ten opzichte van andere gemeenten, dan is dat 2 keer zoveel aan legeskosten. Die opbouw, daar ben ik het helemaal mee eens van wat je net gezegd hebt. Onze vraag is, als gemeente wordt er best veel uitlatingen gedaan over allerlei zaken die spelen binnen de gemeente. Is dit ook een systeem wat bijvoorbeeld heel simpel gemaakt wordt, dat duidelijk is voor inwoners als ze een verbouwing gaan doen, wat die kosten dan gelijk zijn? Het is een vraag aan het college om dat beter in kaart te brengen en duidelijk te maken naar de buitenwereld. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de eerste termijn van de Rekenkamer. Het woord is aan de heer De Boer.

De heer **De Boer (Rekenkamer)**: Dank u wel. Ook bedankt iedereen voor het doornemen van het rapport. Het zal denk ik wel veel leesplezier hebben opgeleverd, maar anderzijds ook veel energie om het te kunnen doorgronden. Even vooraf, het is een complex onderwerp geweest waar we ook in goede samenwerking met de drie ambtelijke organisaties goed hebben doorgrond. En dit is het resultaat ervan. Even terug naar de vragen. Ik zie dat de meeste vragen toch aan het college worden gesteld. Daar kan ik, zeker in de opvolging van de aanbeveling, geen antwoord op geven. Ik kan alleen aanbevelen, volg de aanbeveling op. Er zijn wel een paar vragen die wel als Rekenkamer beantwoord kan worden. Er is een vraag gesteld, hoe groot is de efficiëntie in Winterswijk? Zijn er meetmomenten op dat punt? We hebben niet nadrukkelijk gekeken naar de efficiëntie en de effectiviteit van het beleid. Dat is in dit geval zeer moeilijk geweest. Dat geven we ook wel aan in ons rapport, de Omgevingswet is ook net gestart. We hebben wel het voornemen, denk ik over twee, drie jaar, ook gezamenlijk met de drie gemeenten te kijken wat dan de effecten zijn van de aanbeveling, maar ook van het beleid zelf. Op dit moment kunnen wij daar geen duidelijke uitspraak over doen. Van WB is de vraag, het komt wel een beetje rommelig over, maar het heeft ook te maken met de complexiteit van het onderwerp zelf. Het is niet eenvoudig om dat te doorgronden. We moesten er zelf flink induiken van, zeker in het kader van de Omgevingswet, hoe pak je dat op en hoe geef je daar invulling aan? Naarmate we gewoon verder in het onderzoek geraakten, kwamen we toch steeds meer zaken tegen. Rommelig in die zin van, het is niet appels en peren met elkaar te vergelijken. De doelstelling van dit onderzoek is ook geweest om inzicht te geven. Ik heb nu bij de twee andere gemeenten inmiddels ook de raden gesproken. Ze zien wel in dat het wel een meerwaarde geeft. Enerzijds ook voor de raad om toch te kijken wat de positie en rol is in deze. Maar anderzijds ook voor de ambtelijke organisaties. We zien verschillende methoden om daarmee om te gaan. Je kunt daar veel meer van elkaar leren om gewoon in andermans keuken te kijken, daarin op te trekken. Wat ik net ook al zei, de Omgevingswet is nog niet zo heel lang van kracht. Laat staan de werkwijze, de processen, maar ook de berekeningen om te komen tot de kostendekkendheid. Dat is nog allemaal in een soort proeffase om dat nog de komende jaren proefondervindelijk te ondergaan. Het is ook goed om met elkaar af te stemmen om juist dat inzicht te vergroten bij de verschillende gemeenten. In die zin vind ik wel dat het onderzoek redelijk geslaagd is. Lijst 8 stelt nog even de vraag, Winterswijk, waarom is het twee keer zoveel? Dat is een politieke uitspraak, want wij gaan niet als Rekenkamer over de tarieven zelf. De mate van kostendekkendheid is een resultaat van de tarieven van de leges die je hebt. Dan bent u als raad aan zet, u kunt een kostendekkendheid misschien van nul procent nemen, waardoor de tarieven heel laag zijn. Maar dat betekent wel, de kosten die u maakt, dat moet wel ergens anders uit gedekt worden. Of u treft honderd procent maximaal aan, dat betekent dat de hoogte van de leges weer omhoog kunnen gaan. Dat is ook een beetje het politieke spel tussen college en raad om daarmee op te gaan. Er is nog een vraag geweest over de doorlooptijd. Dat zijn ook vragen die aan het college zijn gericht, daar kan ik helaas geen antwoord op geven.

De **voorzitter**: Dank u wel. De interruptie van de heer Van der Zwet.

De heer **Van der Zwet (CDA)**: Misschien even ter verduidelijking de vraag, wat ziet de Rekenkamer precies als verschil tussen een aanbeveling en een aansporing voor het college?

De **voorzitter**: Mijnheer De Boer.

De heer **De Boer (Rekenkamer)**: Dat is ook uit mijn koker gekomen, want ik ben wel langer actief in het Rekenkamerland. Ik denk zo'n twintig jaar met verschillende Rekenkamers. Aanbevelingen vinden we wat nadrukkelijker om wel op te volgen. En aansporingen is meer om een hint te geven van, denk daaraan. Een van de aansporingen is om de tijd te registreren. We hebben dat ook met de andere gemeenten besproken. Het hoeft niet nadrukkelijk, maar zorg er wel voor dat je daar oog voor hebt. In de zin van, het is niet een echte aanbeveling om te zeggen, een advies van, dit doe je nu, dit moet je gaan opvolgen. Maar meer, kijk ernaar en zorg dat je daar ook iets mee kunt doen.

De **voorzitter**: Dat is voldoende? Dank u wel. Mijnheer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Nog even één korte vraag. Ik vroeg me ook af of het in de bedoeling ligt dat we voor alle drie gemeenten straks dezelfde spelregels gaan stellen. In ieder geval te komen tot een gezamenlijke methode. Kunt u daar iets over zeggen? Want er zijn natuurlijk nu behoorlijk wat verschillen tussen de gemeenten.

De **voorzitter**: Mijnheer De Boer.

De heer **De Boer (Rekenkamer)**: Dank u wel. Dat klopt. We hebben ook met de drie gemeenten gesproken daarover. We zien ook heel nadrukkelijk, dat kwam uit het onderzoek naar voren, dat er verschillende methoden zijn om tot de kostenberekening te komen en tot de kostendekkendheid. Wat we mee hebben gegeven is om inzicht te krijgen van, welke kosten neem je nou wel en niet mee? Het is niet nadrukkelijk de opdracht geweest van onze kant om nou op te leggen welke methode het beste is. We hebben nu drie gemeenten onderzocht, maar in Nederland zijn er meer gemeenten die ook nog andere methoden hanteren. Wil je Winterswijk bijvoorbeeld gaan vergelijken met Amsterdam, dan kom je tot een heel ander verhaal. Dat zou ik maar even niet willen gaan doen. Wij hebben het gelukkig wel gewoon in de regio afgestemd. In die zin is het wel goed om dan onderling met elkaar te communiceren, praten wij over hetzelfde onderwerp en hoe pak je het aan? Het is niet alleen de wens om het financieel goed te hebben, maar ook de processen die daarachter zitten, om daar te kijken. Daar zag ik ook wel wat kleine verschillen. Zodoende kun je van elkaar, en dat is het mooie van deze Rekenkamer met drie gemeenten, van elkaar leren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie geen vragen meer. Is er behoefte aan een tweede termijn van de commissie? Dat is niet het geval. Mag ik dan concluderen dat het als akkoordstuk naar de raad gaat? Dan gaan we dat zo doen. Dan dank ik de heer De Boer en de heer Lindenberg voor hun aanwezigheid en hun bijdrage voor dit agendapunt. Dan wil ik u ook de gelegenheid geven om, tenzij u de rest van de vergadering wilt volgen, maar anders dan wil ik u ook de gelegenheid geven om de zaal te verlaten. Dank u wel.

9. Inrichtingsvoorstel Kleiput- Driemarkweg

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 9 en dat is het inrichtingsvoorstel Kleiput-Driemarkweg. In 2018 stelde de gemeenteraad de gebiedsvisie Molenveld vast, met als een van de doelstellingen meer biodiversiteit in het gebied. Door de in het gebied gelegen kleiput te herinrichten middels verondieping en aanlegging van glooiende oevers werd meer biodiversiteit verwacht. Naast natuurwinst genereerde ... Middelen ... door het afzetten van grondoverschotten. In december 2020 besloot het college van burgemeester en wethouders de verondieping te stoppen omdat partijen grond niet op PFAS waren gecontroleerd. Door deze overtreding en de aanhoudende onrust werd het

herinrichtingsplan Kleiput-Driemarkweg heroverwogen. Nu ligt de notitie Kleiput Winterswijk voor, een nieuw en gedragen inrichtingsvoorstel voor de Kleiput. Het project Kleiput staat op de lijst grote projecten. Hiermee is toegezegd dat de gemeenteraad een besluit zal nemen over het inrichtingsvoorstel voor de Kleiput. Het college stelt de raad voor 1. in te stemmen met het inrichtingsvoorstel van de Kleiput, waarbij een deel van de licht verontreinigde grond uit de Kleiput wordt verwijderd en een natuurvriendelijke oever wordt aangebracht. 2. het incidenteel aanvullend benodigde budget van 200.000 euro ten behoeve van de afronding van het project Kleiput ten laste te brengen van de algemene reserve. Dat gaan we als commissie met elkaar bespreken. Dan beginnen we de eerste termijn van de commissie bij de fractie van het CDA. Wie mag ik hiervoor het woord geven? Mijnheer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Dank u, voorzitter. Het is goed dat er nu een inrichtingsvoorstel voor de Kleiput ligt dat tegemoet komt aan de wensen van de omwonenden, actiegroep ABK, Stichting Landschappen en Kastelen, de Oehoe werkgroep en het waterschap. Het nu voorliggende voorstel zal een mooie plek opleveren waar met veel belangen rekening is gehouden. Wij roepen het college op om ruim van tevoren in contact te treden met Hengelsportvereniging De Karper. Zij hebben aangegeven dat ze graag een actieve bijdrage willen leveren aan de ontwikkeling en werkzaamheden binnen dit gebied. Met hun kennis en ervaring op het gebied van visstandbeheer, waterkwaliteit, oeveronderhoud en beheer kunnen zij hierin een waardevolle rol spelen. Ze zouden het bovendien toejuichen wanneer er ruimte is voor een verdere uitbreiding van het hengelsportaanbod in Winterswijk. Al met al zien wij hier een positieve ontwikkeling en stemmen wij in met het voorstel. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van Voor Winterswijk, mijnheer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Een langslepend dossier wat vanaf dag één weerstand opleverde. Is lang vooruitgeschoven, is een hoop weerstand gekweekt door niet naar de deskundigen uit de omgeving te luisteren. Gelukkig heeft het college uiteindelijk, wethouder Visser, dat toch gedaan, de expertise uit de omgeving opgehaald. Want daar zat veel kennis. Soms heeft de ander gelijk, kunnen we rustig zeggen. En dat is hartstikke mooi. Wij zijn echt blij dat dit dossier opgelost is en dat het van tafel is. Snel aan de gang en afwerken die handel. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan verder met de fractie van de PvdA. Geen bijdrage. Dan de fractie van WB of Morgen. Mijnheer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: De fractie van WB en Morgen. Lof voor het college dat dit dossier is afgehandeld. Lang geduurd, veel gedoe geweest. Ook lof voor de burgers en de Actiegroep Behoud Kleiput. Want die hebben ondanks alle tegenwerking en uitdagingen die ze onderweg hebben gehad, hebben ze volgehouden en zijn ze in gesprek gebleven. Dat vraagt ook om een soort evaluatie vanuit, hoe heeft dit zo goed kunnen gaan? Ook daar heel veel respect voor die mensen. Nog twee vragen. In het voorstel staat, lichte verontreiniging. Dat wekt de indruk dat het allemaal wel meevalt met de verontreiniging. Kan het college aangeven wat daarmee bedoeld wordt? En het tweede punt is wat fundamenteler. Als je een fout maakt, dan ruim je de rommel op en zeg je sorry, maar er worden nu geen excuses aangeboden. Waarom is dat? Wat is de achtergrond daarvan? Want er stond in de media in ieder geval dat het college geen excuses wil maken voor de handelswijze. Wat is de achtergrond daarvan? Dat is de vraag. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan verder met de fractie ... Interruptie van mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel. Ik vermoed dat u sprak namens WB en Morgen, klopt dat? Dan heb ik de vraag of u dan ook de excuses gaat aanbieden voor destijds het voorstel wat volmondig werd gesteund door WB om de kleiput te verondiepen?

De **voorzitter**: Mijnheer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: Dank voor uw vraag. We zijn veel in het gebied geweest en ook bij de mensen thuis en hebben gezien wat voor rommel het was. Die verantwoordelijkheid ligt natuurlijk niet alleen bij het college, bij ons allemaal. Op het moment dat je iets verkeerd doet, als burgers iets verkeerd doen vragen we ook, ruim het op, je krijgt een boete. En als de overheid zo iets doet, ligt het veel ingewikkelder. Zeker met grondstortingen en verondiepingen. Maar ik denk dat je dat als raad misschien zou kunnen doen. Het lijkt me een heel goed idee.

De **voorzitter**: Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: U zegt nu namens WB, sorry?

De **voorzitter**: Mijnheer Bollen?

De heer **Bollen (Morgen)**: Ja.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de VVD. Geen bijdrage. De fractie van Lijst 8, mijnheer Stammers

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Dank u wel. Ik sluit me wel aan bij de vraag van Morgen, WB, Samen, hoe het ook heet, van inderdaad de excuses. Die vraag hadden we ook opgeschreven. Dan staat er in het stuk dat de biodiversiteit en de natuurwaarde toenemen met dit voorstel. Is dat een status van wat ervan gemaakt is of is dat helemaal terug naar het begin toe? Want dat is wel een belangrijke vraag. Er staat ook in het stuk dat de subsidie van twee ton, die wordt dan nu niet ontvangen. We gaan een nieuwe aanvraag doen in '26. Hoe groot is de kans dat we de subsidie krijgen? Omdat we nu twee ton aan de raad vragen. Volgens mij moeten we daar wel eerlijk over zijn. Het werd net al aangestipt. Er is natuurlijk wel een rommeltje van gemaakt. Nu wordt in de raad gevraagd om twee ton extra. Dat klinkt natuurlijk wel heel positief. Dan is het punt afgerond. Zoals de heer Van Beek zei, dank aan het college. Daar horen denk ik wel excuses dan bij. Natuurlijk wat er ergens beschreven staat is dat er minder grond uit de put gehaald wordt, dat er emissieverbetering is. Zo kunnen we alles heel positief maken. Goed dat dit afgerond wordt, maar ik denk wel, in aansluiting met WB, misschien moet er van het college wel iets komen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De fractie van D66, mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Bij voorbaat, sorry, want ik zal wat in herhaling treden wat mijn voorgangers ook al hebben gezegd. Voorzitter, D66 en ook de SP heeft hier jarenlang bovenop gezeten. Het leek soms echt wel een beetje kansloos. Daarom voelen wij vandaag twee dingen. We zijn blij en we zijn ook teleurgesteld. Blij dat er nu eindelijk een gedragen oplossing lijkt te liggen en dat we een stap zetten richting een afronding van dit dossier. Daar willen wij ook onze complimenten aan maken voor de voortvarendheid van de huidige wethouder hoe hij dat heeft opgepakt. Maar teleurgesteld dat het zo lang heeft moeten duren en dat we eerlijk moeten constateren dat we eerst zelf een wond hebben gecreëerd waar we nu een pleister voor plakken. Het wordt namelijk niet meer wat het was. Het zou dan ook wat D66 betreft passend zijn als we ook als gemeente uitspreken dat we hier een fout hebben gemaakt. Dat de ingrepen destijds niet de natuurwaarde hebben opgeleverd die werd beloofd en dat de andere kant juist de waarheid blijkt te zijn. Daarom zou een sorry wat ons betreft op zijn plek zijn. Daarnaast overwegen wij ook een amendement. Namelijk om het woord licht uit vervuild, uit het stukje licht vervuilde grond, weg te halen. Volgens ons doet dat namelijk recht aan de werkelijkheid om daar neer te zetten, verontreinigde grond. Voor mij persoonlijk is het ook een beetje bijzonder. Dit was namelijk mijn eerste dossier negen jaar geleden in deze raadzaal. Het is goed dat we vandaag zien dat dit dossier eindelijk, al is het stap voor stap, zijn afronding begint te vinden. Wel hebben wij nog één vraag. Als dit eenmaal afgerond is, wat is dan de visie van dit gebied? Daar lezen wij namelijk niks over. Wat D66 betreft is dat het gebied met rust laten. En uiteraard dit te doen in overleg met de buurt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie. Dan gaan we naar de eerste termijn van het college. Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Het CDA vraagt om snel contact op te nemen met de Hengelsportvereniging, omdat die veel kennis van vissen hebben. Het is echter niet de bedoeling dat dit een visplas wordt. De bedoeling is om er zo weinig mogelijk voedsel in te brengen. Dat hangt wel samen met hengelsport. Het is niet de bedoeling dat het een plas wordt voor de Hengelsportvereniging.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Even een korte onderbreking aan de wethouder daarop. De bedoeling is vooral, dat is al eerder voorgekomen, dat bij eventuele werkzaamheden ook de aanwezige vissen die daar zijn niet bedolven worden of levend begraven of iets dergelijks. Daar heeft Hengelsport ook aangegeven dat ze daar sowieso iets mee zouden willen doen. Dat zou ik in ieder geval wel graag meegenomen willen zien.

De **voorzitter**: Wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Ik neem uw suggestie mee. Ik ga even informeren wat precies de status is en wat voor rol dat ze daarin kunnen spelen. Dan heb ik een vraag van Morgen en diezelfde vraag komt ook van D66, hoe zit dat met de grond? Er zijn drie classificaties voor grond. Schone grond, die mag je overal toepassen. Licht verontreinigde grond, die mag je onder bepaalde voorwaarden toepassen. En verontreinigde grond. Het gaat hier om licht verontreinigde grond. Dan wordt er van verschillende kanten gevraagd, zouden er geen excuses moeten worden aangeboden? De afgelopen periode hebben wij ons vooral gericht op afronden van dit project. Dat ligt nu voor. Het project is nu nog niet afgerond. U moet het eerst nog goed vinden wat we aan het doen zijn. Daarna moet het ook nog uitgevoerd worden. Het is onderdeel van de lijst grote projecten. En bij grote projecten hoort ook een evaluatie. In mijn ogen kan daar ook een stuk oordeelsvorming bij plaatsvinden. Dat lijkt me een goed moment om dat eerst af te wachten en op basis daarvan te kijken in wat voor vorm eventueel excuses moeten worden aangeboden. Op dit moment ben ik daar in ieder geval niet mee bezig geweest. Ik ben vooral bezig geweest om samen met ABK te zorgen dat we zo snel mogelijk richting een voorstel gaan, een gedragen voorstel, waar we in ieder geval de afronding mee in werking kunnen zetten. Dan heb ik een vraag van, ik kan het zelf niet lezen, stijging van biodiversiteit. Bij de start van het project is gezegd, er zijn vooral steile oevers. En langzaam aflopende oevers brengen iets nieuws in de plas waardoor ook een nieuwe vorm van biodiversiteit kan plaatsvinden. Zo moet u dat ook zien. Doordat er nu langzaam aflopende oevers komen, komt daar een nieuwe vorm van biodiversiteit. Die kan ook iets betekenen voor de waterkwaliteit. Er zitten waterplanten in die ook kunnen zorgen dat de waterkwaliteit beïnvloed wordt. Dan de vraag of we wel of niet subsidie krijgen. Dat kan ik op dit moment niet zeggen. Dat hangt er vanaf hoe dat op dat moment beoordeeld wordt. Dan heb ik de vraag van D66, wat is de visie? Zoveel mogelijk met rust laten. Er lag oorspronkelijk een gebiedsvisie. Dat hebben we niet doorgezet, omdat daar simpelweg het geld niet voor was. In mijn ogen is nu ook absoluut de bedoeling om daar verder in dat gebied niet iets te doen wat nieuw is.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de commissie. Is er behoefte aan een tweede termijn? Niet. Kan het als akkoordstuk naar de raad? Mevrouw Ten Dolle.

Mevrouw **Ten Dolle (D66)**: Wij overwegen nog het amendement, ik zou hem graag even als bespreekstuk willen laten staan. We hoeven niet meer helemaal opnieuw de inhoudelijke behandeling te doen. Mochten we daar toch van afwijken, dan zullen we het aangeven en kan het alsnog naar een akkoordstuk

De **voorzitter**: Onder voorwaarden een akkoordstuk dan? Dan gaan we dat zo doen.

10. Uitgangspuntennota 2027 GGD Noord- en Oost Gelderland

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 10. Dat is de uitgangspuntennota 2027 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland. De GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten die de gezondheid van alle inwoners bewaakt, beschermt en bevordert. Alle deelnemende gemeenten aan deze gemeenschappelijke regeling nemen de basisproducten van de GGD af die betrekking hebben op de publieke gezondheid. Deze taken liggen vast en worden omschreven in de Wet publieke gezondheid. De gemeenten bekostigen dit op basis van een bijdrage per inwoner. Op vrijdag 28 november 2025 stuurde de GGD de uitgangspuntennota 2027 naar de raden. Hierin staan de algemene beleidsmatige en financiële uitgangspunten voor de concept programmabegroting 2027. De raden kunnen uiterlijk 1 maart 2026 een zienswijze indienen. Deze neemt de GGD nog mee bij de concept programmabegroting 2027. Ook hiervoor kunnen gemeenten hun zienswijze indienen. Het college stelt de raad voor om geen zienswijze in te dienen voor de uitgangspuntennota 2027 GGD Noord- en Oost-Gelderland. Dan beginnen we met de eerste termijn van de commissie. Ik ga eerst gewoon algemeen, is er behoefte aan een partij die een bijdrage wil leveren op dit agendapunt? Ja? Dan gaan we gewoon het rondje maken. Dan beginnen we bij de fractie van Voor Winterswijk, mevrouw Mentink.

Mevrouw **Mentink (Voor Winterswijk)**: Voorzitter, dank u wel. Er loopt momenteel een onderzoek naar toekomstbestendige jeugdzorg in de regio. Deze uitkomst heeft, zoals de GGD aangeeft, grote impact. Daarnaast zijn er verschillende landelijke ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de GGD en speelt de GGD een belangrijke rol in crisisbestrijding. Krijgen gemeenten nog te maken met bezuinigingen vanuit het Rijk? Aangezien er nog een onderzoek loopt naar toekomstbestendige jeugdzorg, wachten wij de uitkomsten hiervan eerst af en sluiten we ons aan bij het advies van het college om op dit moment nog geen zienswijze in te dienen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. PvdA, geen bijdrage. Fractie van WB en Morgen, niet. VVD, niet. Lijst 8, niet. D66, nee. CDA ook niet. Dan gaan we naar het college. Wethouder Schepers.

Wethouder **Schepers-Janssen**: Het college heeft geen vraag gekregen, ik denk dat ik heel snel klaar ben.

De **voorzitter**: Klopt, maar misschien wilde u er wat stichtelijke woorden over zeggen. Dat is niet zo? Dan dank ik u voor uw bijdrage. Dan gaan we ervan uit dat het een akkoordstuk is voor de raad.

11. Algemene Subsidieverordening Winterswijk 2026

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 11. Dat is de Algemene Subsidieverordening Winterswijk 2026. Op 25 september 2025 nam de raad een initiatiefvoorstel aan met als doel de algemene subsidieverordening te wijzigen, zodat stichtingen en verenigingen meerjarige subsidies aan kunnen vragen bij de gemeente. Het betreft stichtingen en verenigingen die een stabiele subsidierelatie hebben met de gemeente en die een subsidie ontvangen lager dan 15.000 euro per jaar. Het college stelt de raad voor om 1. de Algemene Subsidieverordening Winterswijk 2026 vast te stellen. 2. de Algemene Subsidieverordening Winterswijk 2025 gelijktijdig in te trekken. Dan gaan we eerst naar de commissie. Is er behoefte aan een bijdrage? Dat is het CDA. Dan is het woord aan mevrouw Prinsen.

Mevrouw **Prinsen (CDA)**: Onze bijdrage is vrij kort, want we zijn natuurlijk blij met dit voorstel dat hiermee het initiatiefvoorstel is verwerkt. Dat dit zorgt dat verenigingen en stichtingen wat meer kunnen doen waarvoor ze zijn opgericht in plaats van subsidies aanvragen. Dank aan het college voor het verwerken hiervan en uiteraard zullen wij voor stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wilt u er nog wat over zeggen, wethouder Metaal?

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: We gaan het met plezier uitvoeren als het door de raad wordt aangenomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mag ik aannemen dat het als akkoordstuk naar de raad gaat. Dan gaan we dat zo doen.

12. Wijziging Controleverordening gemeente Winterswijk 2023

De **voorzitter**: We komen bij agendapunt 12. Wijziging van de controleverordening gemeente Winterswijk 2023. Als gevolg van de gewijzigde besluiten in het Besluit Begroting en Verantwoording, BBV, en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden heeft de raad op 4 november 2025 de vierde wijziging financiële verordening gemeente Winterswijk 2020 vastgesteld. In navolging daarop moet de toelichting bij de verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie voor de gemeente Winterswijk 2023 ook gewijzigd worden. Het college stelt de raad voor het wijzigingsbesluit verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie gemeente Winterswijk 2023 vast te stellen. Is daar behoefte aan een bijdrage vanuit de commissie? Dat is niet het geval. Dan gaan we er weer vanuit, dan is dit een akkoordstuk.

13. Bindend advies en grondexploitatiebegroting Schoollocatie Miste

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 13. Dat is het bindend advies en de grondexploitatiebegroting van de schoollocatie Miste. De openbare basisschool Miste-Corle sloot definitief per einde schooljaar 2023, waardoor de locatie haar maatschappelijke functie verloor en vrijkomt voor herontwikkeling. De gemeente Winterswijk wil de locatie een nieuwe passende bestemming geven die aansluit bij lokale woonbehoeften en ruimtelijke kwaliteit. Na publicatie van de voorgenomen verkoop van het gebouw, heeft zich een partij gemeld die de beoogde ontwikkeling wil realiseren. Het voorliggende plan is transformatie van een voormalige school tot maximaal zes appartementen voor jongeren. Daarnaast worden twee nieuwbouwwoningen en een gezamenlijk bijgebouw voor de woningen in het schoolgebouw gerealiseerd. Voor realisatie is een BOPA-procedure nodig om af te wijken van het omgevingsplan en de nieuwe functie mogelijk te maken. Het college stelt de raad voor om 1. een positief bindend advies te geven voor het toestaan van het transformeren van het voormalige schoolgebouw tot maximaal zes woningen, realiseren van twee nieuwe woningen en gemeenschappelijke berging en gebruiken van gronden als woonfunctie. 2. de grondexploitatiebegroting school Miste vast te stellen en daarmee een krediet van 292.600 euro beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de grondexploitatie school Miste. Zijn er fracties die daar een bijdrage over hebben? De fractie van ... Dan beginnen we gewoon met de fractie van Voor Winterswijk, mijnheer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen van harte instemmen met deze vraag van het college. Wij zijn blij dat er op deze manier huisvesting gerealiseerd wordt voor jongeren, betaalbare huisvesting. En ook dat die jongeren zelf die klus gaan trekken, dat is hartstikke mooi. Miste levert natuurlijk wat in doordat de school daar vertrokken is en die krijgt daar dan ook wat voor terug. Ik denk dat dat een hele mooie deal is, waar ik van het begin af aan op gehoopt had, wij als Voor Winterswijk hadden erop gehoopt dat dat die kant op zou gaan. We zijn ook blij dat het college daarmee doorgepakt heeft. Ik heb één vraag aan het college, want Miste vertrekt de school, of is de school vertrokken, Kotten gaat de school natuurlijk ook vertrekken, zo gauw er in Het Woold wat moois nieuws gebouwd wordt. Is het college bereid om in Kotten diezelfde weg te volgen? Want ik hoor in Kotten ook signalen dat er jongeren zijn die wel op die manier zouden willen wonen. En er komt natuurlijk een mooi schoolgebouw vrij ook, waar ook een hoop mogelijkheden zitten. Mijn vraag is aan het college, zou u na willen denken of in Kotten diezelfde weg behandeld kan worden, om toch ook een stukje compensatie voor het vertrek van de school en de enige kans om betaalbaar wat voor jongeren te doen in het buitengebied. Want verder zie ik dat allemaal wel aan de portemonnee van de jeugd voorbij gaan, van jeugd die graag in het buitengebied wil wonen. Ik hoor graag het antwoord.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er meer partijen die een bijdrage hebben? Het CDA, mijnheer Van der Zwet.

De heer **Van der Zwet (CDA)**: Dank u wel, voorzitter. Dat kan natuurlijk niet zonder bijdrage als Mistenaar. Maar ik zal het wel even proberen kort te houden, want het is natuurlijk hartstikke mooi.

Hartstikke mooi dat naast het buurthuis, nu met het dichtgaan van deze schoollocatie, ook gewoon deze schoollocatie omgevormd kan worden tot woningen. En dat daarmee Miste een mooie impuls krijgt om de leefbaarheid te versterken. Dat jongeren ook een kans krijgen om in het buitengebied te blijven wonen en mee kunnen doen in de gemeenschap daar. We hopen dan ook, en dat is misschien wel een beetje het verlengde van wat de heer Van Beek zegt, dat de gemeente en het college meer wil kijken naar dit soort mogelijkheden, waar dit soort plekken, schoolgebouwen, maar natuurlijk ook andere locaties, vrijkomen. En dat deze omgevormd kunnen worden om initiatieven, zoals die jongeren dat hier hebben opgepakt, mee aan de slag te gaan. Tegen de jongeren wil ik vooral zeggen, maak er iets moois van en succes!

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de eerste termijn van het college, wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de complimenten voor het plan. Hartstikke mooi hoe dit samen met Miste kon worden opgepakt. Van begin af aan hebben we goed contact gehad met Misters Belang. Ik hecht er ook aan om even te zeggen, in de periode na sluiting tot vandaag heeft Miste ook een hele mooie rol gespeeld in het onderhouden van de omgeving. Je loopt altijd het risico dat die omgeving wat gaat verloederen, maar dat heeft Miste zelf geweldig opgepakt. Blij met het plan. De vraag van Voor Winterswijk en CDA is, kan dit gekopieerd worden op andere plekken? Bijvoorbeeld Kotten. Dat zou heel mooi zijn. Maar ook daar in Kotten gaan we beginnen met het gesprek van onderop, wat wil Kotten zelf? Van daaruit gaan we verkennen wat de mogelijkheden zijn. Op het moment dat Kotten zegt, dit lijkt ons ook wel wat, dan is het natuurlijk heel mooi om deze werkwijze te kopiëren. Maar het hangt heel erg af van wat Kotten zelf wil.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de twee fracties. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan ga ik er vanuit dat het een akkoordstuk is voor de raad.

14. **Uitbreiding fietsparkeren, vergroenen en toegankelijke inrichting kruising Ratumsestraat-Weeninkpad**

De **voorzitter**: Dan gaan we verder met agendapunt 14. Dat is uitbreiding fietsparkeren, vergroenen en toegankelijke inrichting kruising Ratumsestraat-Weeninkpad. De kruising Ratumsestraat-Weeninkpad is voor veel bezoekers een belangrijk startpunt van het bezoek aan het winkelcentrum. Ondernemers en bewoners op de kruising Ratumsestraat-Weeninkpad hebben gevraagd om een toegankelijker, veiligere, groenere kruising en om meer fietsparkeren te realiseren. Het college stelt de raad voor om 1. kennis te nemen van het ontwerp van de kruising Ratumsestraat-Weeninkpad en bijbehorende begroting. 2. voor de uitvoering van het inrichtingsplan een krediet beschikbaar te bestellen van 75.000 euro. 3. de financiële consequenties van het beschikbaar stellen van het krediet te verwerken in de bestuursrapportage. Dan beginnen we de eerste termijn van de commissie bij de fractie van de PvdA. Heeft de PvdA een bijdrage?

De heer **Van Eck (PvdA)**: Een hele korte, omdat het over fietsparkeren gaat, hebben we zojuist een inspreker gehad die daar ook over begon. Nou snap ik natuurlijk, net als ik toen ook al aangaf, dat er een heel proces doorlopen is en dat je graag iedereen die geparticipeerd heeft serieus wil nemen. Al lijkt mij het een paar lijnen op de grond zetten om mensen te stimuleren om daar strak in te zetten, een soort van no-regret maatregel. Ik hoor graag of de wethouder reactie kan geven op datgene wat zojuist door de inspreker is gezegd.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan verder de commissie rond. VVD, geen bijdrage. De fractie van Lijst 8, niet. D66, de heer Deunk wel.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Aanvullend op de vraag van de heer Van Eck en van de inspreker. Niet specifiek hier, dit laten we zo en is voor ons een akkoordstuk. Maar misschien is dit een laagdrempelige manier om te experimenteren en ook op andere plekken waar er veel fietsoverlast is, of we daar gebruik van kunnen maken. Ik vind het zeker een poging waard, gezien de hoeveelheid kosten/eventuele effecten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Stammers, toch een bijdrage?

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Heel kort. Ik sluit me helemaal aan bij Max. Moeten wij daar iets meer doen als raad? Eén ander kleine puntje. In het stuk staat, misschien valt het meer mensen op. Het stuk is door het college afgetekend. Er staat heel duidelijk beschreven, ik was inderdaad aan het zoeken, maar er staat heel duidelijk in het stuk, dit is in lijn met de mobiliteitsvisie. Die moest door de raad vastgesteld worden. Ik vind het dan toch wel een beetje opmerkelijk dat het al in de stukken staat dat het in lijn is. Dat is meer een vraag van, hoe kan dat ?

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van CDA, mijnheer Vuijk.

De heer **Vuijk (CDA)**: Dank u, voorzitter. Mooi plan. Een stukje participatie met de fietsenstalling bij de Whemerhof. ZOOV-halte dichtbij. Een stukje verwijzing naar de ondergrondse Whemerbeek. Misschien kan de suggestie van de inspreker en de raad vanavond ook nog worden genomen. Mooi plan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Voor Winterswijk, mijnheer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Ik zie dit ook als een mooi uitvloeisel van onze motie Veilig en Groen Centrum. Een stukje verlenging daarvan en wij zijn heel blij dat dat doorgezet wordt, nog iets verder dan dat de eerdere plannen waren. Ik hoor dat er ook nog meer gewerkt gaat worden. Dat is mooi om te horen. De inspreker vanavond, ik kan hem daar een stuk in volgen en we hadden het vanavond al even met de inspreker over wat je bij de HEMA daar zag gebeuren. Dat er toch ook een hoop fietsen naast staan. Het zou misschien dan een mooie optie zijn om een soort overloopvak te maken met die strepen. Als de nietjes vol zijn, waar de mensen dan de fiets kunnen stallen. Een soort suggestievak. Dat hoeft weinig te kosten, paar witte strepen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we naar de eerste termijn van het college. Wethouder Schepers.

Wethouder **Schepers-Janssen**: Voorzitter, allereerst dank dat u allen dit plan een mooi plan vindt. Want we hebben er hard aan gewerkt. Het is vooral inderdaad het plan van de buurt en van de omwonenden daar. Die verdienen ook een compliment, want ze hebben echt heel goed geparticipeerd. Het was heel erg leuk om te doen. Dan het fietsparkeren. Die lijnen kennen we inderdaad. We zijn op dit moment ook in gesprek met ABH om te kijken of we die lijnen inderdaad ergens, want je zult het even moeten testen. Ik ben toevallig zelf in Groningen geweest waar die lijnen inderdaad staan. Het helpt niet altijd, kan ik u vertellen. Want die fietsen staan daar ook nog steeds overal. Ze hebben daar ook fietsconciërges rondlopen die vervolgens die fietsen dan weer binnen de lijnen gaan zetten. Of zelfs verwijderen. Gedrag en verkeer, dat gaat altijd goed samen. Maar het is wel een goed plan. We zijn inderdaad aan het kijken, samen met ABH, om te kijken of we dit in Winterswijk ook kunnen toepassen. Dat wordt niet alleen op de Ratumsestraat bekeken, maar inderdaad in het hele centrum. Want we willen het hele fietsparkeren, kun je ook niet op één locatie beoordelen. Dat moet je in het grote geheel zien. En zo ook in de Ratumsestraat, waar we inderdaad fietsparkeren gaan toevoegen. De oude fietsbeugels gaan vervangen voor nietjes, maar op de Wheme, echt vlak om de hoek daar, komen extra fietsparkeerplekken bij. Dat zijn er ongeveer 136. Je kunt natuurlijk nooit verwachten dat je op piekdagen, dat je daar je hele fietsinfrastructuur op gaat inrichten. Pieken zullen er namelijk altijd zijn. Maar we proberen er zoveel mogelijk op in te spelen, door fietsparkeren overal in ons dorp uit te breiden. Zo ook, leest u in het plan, aan de Spoorstraat, waar we al bijna gaan beginnen. Volgens mij heb ik dan ... Nee. De mobiliteitsvisie. Ik denk dat we wat vooruit zijn gelopen op de, nog vast te stellen, mobiliteitsvisie. Die is inmiddels vastgesteld en hij komt overeen. Ik denk niet dat dat nu een probleem is, maar het was misschien formeel niet helemaal correct. Ik hoor net, de visie is door de raad in mei vastgesteld. En het plan was voor ... Hij klopt dan wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn vanuit de commissie? Dat zie ik niet. Mag ik er vanuit gaan dat het een akkoordstuk is? Dan doen we dat, dan gaat dit door als akkoordstuk naar de raad.

15. Motie vreemd aan de orde - Coulissenlandschap als drager van natuur en toekomst

De **voorzitter**: Kom bij agenda punt 15.a, de motie vreemd Coulissenlandschap als drager van natuur en toekomst. Dit was in eerste instantie bedoeld voor de raadsvergadering en daar was ik woordvoerder voor. Ik geef nu het voorzitterschap van de commissie even over aan mevrouw Ten Dolle. Dan ga ik, daarna kom ik wel weer terug. Dan ga ik nu eerst even mee praten met jullie.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan heropen ik de vergadering. Ik moest even de techniek regelen aan deze kant. We gaan de motie behandelen zoals we hem ook in de raad behandelen, maar wel zittend. Daarvoor geef ik als eerste het woord aan de indiener van de motie en dat is de heer Hoenink.

De heer **Hoenink (Voor Winterswijk)**: Dank u wel, voorzitter. Tijdens het politiek forum van 8 januari zijn we bijgepraat over het conceptgebiedsplan 0.1. Dit plan is opgesteld door de provincie Gelderland, het waterschap Rijn en IJssel en de gemeente Winterswijk. Indien dit plan juridisch wordt geborgd, kan het ertoe leiden dat zoneringen rondom de Natura 2000-gebieden in Willinks Weust en Bekendelle worden voorkomen. Tegelijkertijd heeft de provincie Gelderland inmiddels bekendgemaakt dat de voorgenomen zoneringen geen 250, maar 500 meter zullen bedragen, met zeer vergaande restricties binnen deze zones. Dit staat op gespannen voet met de verwachtingen die het conceptgebiedsplan wekt. Bij de lezing van het conceptgebiedsplan blijkt dat hierin met name hoofdlijnen zijn vastgesteld. De verdere uitwerking op detailniveau moet nog plaatsvinden. Desondanks is nu al duidelijk dat de voorgestelde koers een aanzienlijke impact op het Winterswijkse coulissenlandschap heeft. Het coulissenlandschap bestaat uit bossen, houtwallen, waterlopen, beken, esgronden met stijlranden en overgronden, maar omvat nadrukkelijk ook inwoners en ondernemers die in het gebied wonen, werken en daar hun inkomen verdienen. In het conceptgebiedsplan worden maatregelen en ontwikkelingsrichtingen genoemd die inwoners en bedrijven hard kunnen raken. Hierdoor komen sociaal, maatschappelijk en economische functies van het buitengebied onder druk te staan. In de wettelijke kaders rond de Natura 2000-gebieden is vastgesteld dat bij nieuwe activiteiten een zorgvuldige afweging plaats moet vinden van sociaal, economisch, cultureel en regionaal belang. Ik neem nu enkele aandachtspunten uit het gebiedsplan, maar die heb ik ook al schriftelijk gesteld en die heeft u inmiddels allemaal al beantwoord gekregen via de mail. De stikstofbelasting vanuit het gebied bedraagt minder dan 15 procent van de totale depositie op de Natura 2000-gebieden. De landelijke reductiedoelstellingen liggen tussen de 42 en 46 procent. Voor Winterswijk wordt gesproken over een reductie tussen 42 en 60 procent, wat aanzienlijk een zwaardere opgave betekent. Winterswijk bestaat uit circa 13.000 hectare grond, waarvan ongeveer 7.600 agrarisch in gebruik is. In het plan wordt voorgesteld om tussen de 1.000 en 2.000 hectare een nieuwe functie te geven. Tegelijkertijd wordt er gesteld dat de grondgebonden landbouw de economische drager van het buitengebied blijft. Wat wringt met de omvang van de voorgestelde functieverandering. Waarom nu deze motie? Deze motie beoogt vooraf inzichtelijk te maken welke impact de uitvoering van het gebiedsplan zal hebben op het Winterswijkse coulissenlandschap en welke consequenties dit heeft voor sociaal, maatschappelijk en economische activiteiten van inwoners en bedrijven in het buitengebied. Alleen met een dergelijke toetsing kan een evenwichtige verantwoordelijke besluitvorming plaatsvinden. De LTO-afdeling Winterswijk ziet deze motie als een steun in de rug voor de verdere onderhandeling over het vervolg van dit concept gebiedsplan. We gaan nu over tot de motie. Zal ik even het dictum voorlezen?

De **plaatsvervangend voorzitter**: De techniek duurt even, maar u kunt het misschien wel vast voorlezen. Dat brengen we het daarna in beeld.

De heer **Hoenink (Voor Winterswijk)**: Bij de verdere uitwerking van het gebiedsplan het versterken van het coulissenlandschap expliciet te positioneren als sleutelinstrument voor het realiseren van natuurdoelen. Extra lokale stikstofreductie boven het landelijk beleid alleen te overwegen indien deze aantoonbaar noodzakelijk effectiever is dan maatregelen gericht op landschap, water en buffering. Maatregelen buiten de Natura 2000, zoals de connectiviteit, hydrologische ingrepen en afplaggen, uitsluitend toe te passen indien: zij een aantoonbare bijdrage aan natuurdoelen levert. Het agrarisch gebruik en beheer versterkt, dan wel, indien ondermijning onvermijdelijk is, voorzien in een passende oplossing zoals langdurige compensatie of grondruil en toekomstperspectieven voor de betrokken

agrariërs. Aantasting of versnippering van huiskavels wordt voorkomen, dan wel uitsluitend plaatsvindt met instemming van de ondernemer en met volwaardige compensatie of een gelijkwaardig alternatief. Financiering en beheer voor de lange termijn zijn geborgd. Samen met provincie en waterschap toe te werken naar de ontwikkeling van een landschapsdoelanalyse voor het Winterswijkse coulissenlandschap, naar analogie van de natuurdoelanalyses, waarin: landschapsdoelen, drukfactoren en trends worden beschreven. Effecten van maatregelen op landschap en agrarische perspectieven worden expliciet meegewogen. Indicatoren worden opgenomen om tijdig te kunnen bijsturen. De gemeenteraad hierover tijdig en volledig te informeren voordat onomkeerbare keuzes worden vastgelegd. En gaat over tot de orde van de dag.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik dank u wel. Dan gaan we na het eerste termijn aan de kant verder van de andere fracties. Dan kijk ik even naar de Partij van de Arbeid. Is daar behoefte aan? Mijnheer Van Eck.

De heer Van Eck (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat wij deze motie aan de ene kant zien als iets wat misschien heel logisch is om te doen. Maar het taalgebruik in zekere zin ook wel zo het omslachtig maken dat wij niet helemaal kunnen overzien waar wij ons op vastleggen. Om maar één voorbeeld eruit te noemen. Ik lees onder andere dat maatregelen buiten Natura 2000-gebieden alleen mogen gebeuren wanneer ze agrarisch gebruik mogen en beheer mogen versterken. Dan denk ik, dat lijkt me een best mooi uitgangspunt. Maar ik kan niet overzien hoever ons dat uiteindelijk met bredere natuurdoelen buiten Natura 2000 ook ergens in de weg gaat lopen. Woorden als, naar analogie van, zorgen ervoor dat wij het niet kunnen overzien wat deze motie doet. Daarnaast nog evengoed de vraag, is dit, u noemt het een steun in de rug van de LTO en dat geloof ik graag. Ik vraag ook aan het college, heeft het college deze motie nodig om wat te gaan doen? Sluit het erg of botst het misschien met de huidige koers van het college? Want het lijkt aan de andere zijde ook wel lezend door dat dubbelzinnige taalgebruik heen van, volgens mij is dit de koers die we al reeds hebben ingezet. Zowel vanuit het college als de ambitie die deze hele raad draagt. Ik vraag, wat voegt dit toe? Wat geeft het het college, wat geeft het voor mogelijkheden, deze motie aan het college? Tot zover.

De plaatsvervangend voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de fractie van WB, dat is de heer Te Selle.

De heer Te Selle (Winterswijk's Belang): En Morgen. Dit keer kunnen wij ons grotendeels aansluiten bij de woorden van de heer Van Eck. Die schrikt nu al bijna. Maar wij vonden dit ook een heel ingewikkelde en omslachtig kun je zeggen. Maar ook echt heel veel tekst. Het raakt ook heel veel raakvlakken en bestuurlijke entiteiten. We konden er niet goed uit wijs worden wat nou de bedoeling was, anders dan wat de motie zegt. Voor ons is het hoe dan ook een bespreekstuk voor de raadsvergadering. Wij hopen daarin dan te kunnen meenemen de duiding door het college en hoe zij daarin staan. Want dat is voor ons wel van belang. Nou hoop ik niet dat de wethouder gaat zeggen, ik vind het een goede motie, klaar. Dat het dan iets meer is. Of juist niet, maar dat er dan gemotiveerder komt wat het college, hoe die erin staat. Dat nemen wij dan graag mee naar de raadsvergadering. Daar houden we het voor nu bij. Een bespreekstuk voor ons.

De plaatsvervangend voorzitter: Dan ga ik toch even de heer Te Selle erop wijzen dat we nu de inhoudelijke bespreking doen van de motie. Er is geen discussie over of het naar een bespreekstuk gaat. De stemming vindt plaats in de raad, de beraadslaging vindt hier plaats vanavond in de commissie. Het zal niet nog als een bespreekstuk naar de raadsvergadering gaan. Enkel voor de stemming. Conform afspraak in het presidium.

De heer Te Selle (Winterswijk's Belang): Dat kan, maar de andere motie die nog niet is ingediend, die wordt ook dan pas behandeld.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik denk dat het goed is dat we hier niet in discussie gaan, want het presidium heeft aangegeven dat we de beraadslaging van de motie vanavond in de

commissievergadering doen en de stemming zal plaatsvinden van deze motie in de raadsvergadering. De andere motie die op tafel lag van WB en Morgen, die vindt plaats de beraadslaging in de raadsvergadering, omdat aangegeven was dat mevrouw Leeftink vanavond niet aanwezig kon zijn. Ik wil u er toch even op wijzen, misschien dan goed om in de tweede termijn nog even terug te komen.

De heer **Te Selle (Winterswijk's Belang)**: Wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn. Anderen wellicht wel, daar ga ik niet over. Ik zal even toelichten, wij zien dit als een bespreekstuk inderdaad, omdat wij niet nu al kunnen zeggen waar we op gaan stemmen. Waar nu de wethouder mee komt, dat nemen we dan mee en dat ziet u dan in de stemming in de raadsvergadering.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Helder, dank u wel. Dan kijk ik naar de fractie van de VVD, mijnheer Garvelink.

De heer **Garvelink (VVD)**: Dank u wel, voorzitter. We vallen een beetje in herhaling, maar ik sluit me een klein beetje aan bij wat de voorgangers ook aangaven. Kijkende naar de motie, wij begrijpen natuurlijk ook dat er zorgen zijn over ons mooie buitengebied. En dat ondernemen steeds lastiger wordt door de regelgeving die constant in beweging is. Dat daar een bepaalde motie dat onderschrijft, dat is goed. Maar laat die dan inderdaad ook duidelijk zijn. Want wij zien ook de verbanden niet helemaal tussen de overwegingen en het uiteindelijke dictum wat wordt gemaakt in de motie. Dat geeft een hoop twijfels en ook inderdaad aanbevelingen die worden gedaan, wat kan het college daar concreet mee? Welke stip proberen we hier te zetten? Dat is ook een beetje onze vraag. Tot zover.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk naar de fractie van Lijst 8, mijnheer Stammers.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Dank u wel. Ik zal iedereen hier gaan helpen. Dit is de motie die wij een tijdje geleden ingediend hebben, de boer aan het roer. Deze is echter bestuurlijk geschreven en deze is onzes inziens ook door het college geschreven. Waarschijnlijk zal het college hem aan de raad laten. Maar dan wil ik u er toch op wijzen, wat hier vaker gedaan werd vanavond, de vorige keer stemde u allen tegen, dan zouden we nu ook in ieder geval die stem daarop laten horen. Daar wil ik het bij laten. Wij maken ons evenveel zorgen om het buitengebied. Daar wil ik het dan ook bij laten, want dat is voldoende. Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk naar de fractie van D66, mijnheer Deunk.

De heer **Deunk (D66)**: Dank u wel, voorzitter. Wellicht dan juist aansluitend op de heer Stammers van Lijst 8, we zien ook wel waar de motie vandaan komt. Maar juist omdat deze bestuurlijk en ook wel genuanceerd is ingestoken, kunnen wij deze motie ook wel waarderen. Want waar soms ook wel eens de neiging is om te zeggen, problemen zijn er niet en we kunnen niks doen, zien wij in deze motie daar ook duidelijk opgeschreven, er wordt stikstof erkend. Wat wij ook mooi vinden, dat hier direct gepleit wordt, wat natuurlijk ook wel in de gebiedsvisie zit, dat we ook zeker met water een grote uitdaging hebben. Laten we dat in één keer pakken. Wij kunnen die bestuurlijke nuance echt waarderen. Om daar als kern te nemen, we gaan het landschap versterken, mooi, zijn we voor. Dan mag deze motie wat vanuit een boerenbelang zijn, maar de boer is ook belangrijk in het landschap. We hebben het vaak over de natuur, maar ook die boer. Het is de samenhang die mooi is. Ook weer zo'n vraag die hier bijvoorbeeld gesteld wordt van, let op onze huiskavels. Ik denk dat dat een hele relevante vraag is. Want hoe minder huiskavel een boer heeft, hoe meer tractorbewegingen je door het buitengebied krijgt. Volgens mij is iedereen het erover eens dat als het niet nodig is, laten we dat alsjeblieft niet doen. Hiernaar kijken lijkt ons redelijk. Daarmee komen we ook, wij zien de hoek waar het vandaan komt. Maar wij vinden dit wel een positieve, genuanceerde handreiking die ook ondersteund wordt vanuit LTO. Daarom willen wij als D66 dit ook steunen. Wij zouden zeggen, laten we weer doen wat we altijd al deden. Dat is agrariër en natuur laten samenkomen in ons cultuurlandschap. Volgens mij roept deze motie daar ook naar op. Dank u wel, voorzitter.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Kijk ik naar de fractie van CDA. Dat is in ieder geval de heer Elferdink.

De heer **Elferdink (CDA)**: Dank u wel, voorzitter. Wij zien deze motie meer als een kader waarbinnen de gebiedsvisie uitgewerkt zou moeten worden en zo hebben we hem ook beoordeeld. In Winterswijk wonen we in een mooi gebied. Het coulissenlandschap dankt haar schoonheid ook aan het gemengde gebruik. Landbouw en natuur gaan goed samen in Winterswijk. Er is landelijke wetgeving gemaakt die onhaalbaar is, maar toch worden we min of meer gedwongen om daar wel aan te voldoen. De eerste stappen richten zich ook op versterking van de landbouw als economische drager van het buitengebied. Het gebiedsplan voor Winterswijk zal een werkend perspectief bieden met ondersteuning voor bedrijven en verbeteringen in landgebruik. Dat is een lange termijndoel dat pas over jaren zichtbaar en merkbaar is. Maar er staat wel, de eerste stappen richten zich ook op versterking van de landbouw. Maar daarna staat er, eerst gaan we voldoen aan de wettelijke opgaven voor natuurherstel, voldoende water en schoon water. Nu denken we ook, wat gaat er nu eerst? Dat zou toch samen op moeten gaan? Hoe gaat het college voorkomen dat de landbouw in het gebied aan de laatste mem komt? De motie spreekt het college aan als uitvoerende partij. De partijen zijn uiteraard gezamenlijk verantwoordelijk. Maar hoe leest het college deze tekst? Graag een toezegging dat het college zich maximaal in zal spannen om de doelen die gesteld worden door het gebied maximaal te ondersteunen. En niet samen met de andere overheden een blok te vormen tegen de bewoners en ondernemers in het gebied. Ik lees in de motie dat de situatie van de landbouw niet moet verslechteren. Daar is het CDA het uiteraard helemaal mee eens. Maar als we vele miljoenen in het gebied gaan pompen, dan mag je toch verwachten dat het een win-win-win situatie wordt. Hoe gaat het college dan voorkomen dat de belangen van natuur en water zwaarder gaan wegen dan de belangen van het gebied? 3 keer 7 is 21, dan heb je gemiddeld een 7. Maar als je 2 keer een 8 hebt en de landbouw een 5, dan heb je gemiddeld ook een 7. Alleen, dat zouden wij onwenselijk vinden. Hoe gaat het college voorkomen dat die situatie gaat ontstaan? Dank u wel.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik even of het college direct door kan, of dat er even behoefte is ... Dat kan. Dan geef ik in eerste termijn het woord aan de heer Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Een ingewikkeld verhaal wordt hier geschetst en dat is het ook. Afgelopen maandag was ik in Arnhem en daar werd het beleidskader Land en Tuinbouw gepresenteerd. Daar werden ook maatregelen, die niet specifiek voor Winterswijk gelden, maar voor heel Gelderland. Daar werd ook een aantal keer de vraag gesteld, maar als je dit doet, deze maatregel, wat voor effect heeft dat dan op het aandeel agrarische grond of op het verdienvermogen van boeren? Dat lees ik hier ook een beetje terug in deze motie. Dat deze motie oproept om een soort kader te maken waar je de maatregelen die voortkomen vanuit water en vanuit natuur, om die te toetsen aan een aantal zaken die specifiek gelden voor Winterswijk. Wat is de impact van maatregelen op dat verdienvermogen van agrariërs? In het politiek forum zijn een aantal zorgen geuit. Een aantal lees ik hiervan terug. Zo hebben wij het geïnterpreteerd. De heer Elferdink vraagt, staat het college aan de kant van, of heeft het college oog voor de belangen van de agrariërs? Dat hebben wij zeker. Maar dat lezen we ook terug in gebiedsplan 0.1, dat de agrariërs dat het niet moet verslechteren. Op het moment dat het verslechtert, moet je het in ieder geval in beeld hebben en moet je kijken wat je kunt doen om te compenseren. Die slag zitten we op dit moment middenin, want we werken op dit moment richting gebiedsplan 1.0. We hebben ambtelijk ook even, ik heb mij ambtelijk ook laten adviseren, hoe kijken die er nou naar? Die zeggen, veel van de zaken die hierin staan worden ook of zitten ook al in onze beleidstukken, maar die staan er allemaal wel heel versnipperd in. Dit zou wel kunnen helpen om het concreet bij elkaar te krijgen en daardoor ook makkelijk te kunnen toetsen binnen het gebiedsplan. Het college wil het aan de raad laten wat ze met de motie doen. Er is capaciteit binnen het team gebiedsontwikkeling om deze motie tot uitvoering te brengen. Wij hebben in het verleden ook al voorgesteld om een raads werkgroep in te stellen en die zou ook een rol kunnen spelen in het opstellen van dit kader.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Ik zie dat de heer Elferdink nog een vraag heeft.

De heer **Elferdink (CDA)**: Ik had gevraagd om de belangen van het gebied even zwaar te laten wegen. Niet alleen de landbouw, maar gewoon van het gebied. Maar de wethouder herhaalt het weer, of het

college herhaalt het weer, de situatie van de landbouw mag niet slechter worden. Maar hoe gaan we voorkomen dat ook de landbouw er beter van wordt? Want dat zou toch uiteindelijk het doel moeten zijn op het moment dat je er miljoenen inpompt? Dan moet je toch voor die win-win-win situatie gaan. Hoe gaat het college dat borgen?

De plaatsvervangend voorzitter: Het college.

Wethouder **Visser:** Dat beoordelen wij in het gebiedsteam. Ik ben het met u eens. Het begint ermee dat je de belangen in beeld hebt. Dat je weet wat de impact is, wat voor de een goed is, wat voor de natuur goed is. Wat voor effect dat heeft op water en bijvoorbeeld het coulissenlandschap of de agrariërs. Van daaruit kijk je wat de impact is en kijk je ook of eventuele compensatie, of dat ook bijdraagt dat iedereen er beter van wordt. Dat betekent vooral dat je heel goed toetst wat de maatregel voor de een voor effect heeft voor de ander. Daar kan zo'n kader een rol in spelen.

De plaatsvervangend voorzitter: Voldoende? Dan gaan we de eerste termijn aan de kant van het college afsluiten. Gaan we naar de kant van raad voor de tweede termijn. Dan kijk ik als eerst naar de indiener. Nee. Partij van de Arbeid, mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA):** Ik heb vooral vragen aan de heer Hoenink, denk ik. Ik hoop dat hij mij middels een interruptie kan helpen. De heer Elferdink en de wethouder, die sparden daar ook al met elkaar, de agrarische sector helpen. Dat vind ik een heel breed begrip. Betekent dat dan, want ik weet dat uw partij zich, mijnheer Hoenink, wel eens in het verleden heeft uitgesproken tegen het opkopen van door het waterschap, bijvoorbeeld van ook agrarische gebieden. Doelt deze motie van de zinsnede die ik zojuist oplas, maatregelen buiten Natura 2000-gebieden uitsluitend toepassen indien het agrarisch gebruik en beheer versterkt wordt. Doelt u er dan ook op dat als gronden die op dit moment mogelijk willen worden afgestoten van de agrarische sector in zijn geheel, van ondernemers die eventueel gaan stoppen in het buitengebied, dat deze motie dan verbiedt om dat toe te geven aan het waterschap, omdat die dan daar een hydrologische verbinding aan willen leggen, bijvoorbeeld? Is dat hoever deze motie ook gaat? Of is het, kom tegemoet aan die ondernemers die nog door willen gaan met hun agrarische praktijken en probeer te kijken hoe je dat goed in kan passen? Want dat vind ik wel een fundamenteel verschil.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik ga de heer Hoenink het woord geven. U hoeft niet het vragend te doen zoals we het normaal doen in een interruptie. U mag reageren op de heer Van Eck.

De heer **Hoenink (Voor Winterswijk):** Dank u wel. Wat u schetst, dat is niet de bedoeling. Wat we ook hiermee bedoelen is, er zijn gronden langs beken, daar liggen nu al restricties op die niet bemest mogen worden. Dan zou je eventueel daar een andere functie toekennen, maar dan kan die agrariër elders misschien een stuk bij zijn bedrijf toegevoegd krijgen waar hij wel het gangbare gebruik kan doen. Maar het is wel de bedoeling dat hij zelf kan bepalen waar hij zijn grond aan kan verkopen.

De plaatsvervangend voorzitter: Is dat afdoende voor de heer Van Eck? U wilt daar nog op reageren? Mijnheer Van Eck.

De heer **Van Eck (PvdA):** Heel kort. Omdat ik weet dat de beraadslaging evengoed meedoet bij de behandeling van de motie. Dan hoor ik daaruit, en zo kan ik er beter in komen, want de heer Stammers deed voorkomen alsof deze motie dan heel erg lijkt op de motie die die partij ooit heeft ingediend. Ik denk dat ik daar het fundamentele verschil zojuist gehoord heb, dat deze motie echt op zoek is naar de balans en niet de agrariër uitspeelt dat dat de belangrijkste drager van het buitengebied is. Ik ontken niet dat het een hele belangrijke drager is. Maar het belangrijkste, de meest overtreffende trap, die wordt hier niet in deze motie bedoeld. Dat is niet de leidende factor. Als ik die beraadslaging daaraan toevoeg en ik hoor er akkoord op, dan snap ik hoe ik deze motie moet lezen.

De plaatsvervangend voorzitter: Was dat de tweede termijn?

De heer **Van Eck (PvdA)**: Dat was het. Balans, dan heb ik hem.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dan kijk ik of er bij WB en Morgen nog behoefte is aan een tweede termijn. Dat is er niet. VVD, nee. Lijst 8, mijnheer Stammers.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Heel kort. Wij zien hier toch in deze motie dat er heel veel bevoegdheden naar provincie en waterschap toe gaan. Daar is ook de hele 0.1 en 1.0, we kennen allemaal de kaarten van de groene ontwikkelzones. Wij gaan echt straks dat, die kaarten, die worden werkelijkheid. Dat weet de heer Hoenink ook. Wij zullen tegen stemmen. Het gaat niet zozeer over wat de heer Van Eck net zei, over dat de boer maar de baas wordt in het buitengebied. Maar wel dat er vanuit de agrarische sector veel beter gekeken wordt welke effecten het allemaal heeft.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Fractie D66 nog behoefte aan een tweede termijn? Nee. CDA? Mijnheer Elferdink.

De heer **Elferdink (CDA)**: Heel kort. Wij hebben ook tegen de motie van Lijst 8 gestemd, maar daar stonden wel echt wezenlijk andere dingen in dan in deze motie. Wij zullen wel voor deze motie stemmen. Wij kunnen ons wel voorstellen dat er gewoon maatregelen zijn die gewoon wel een voordeel voor een boer opleveren. Als een boer twee percelen heeft van drie hectare en van één perceel wordt hij een hectare kwijt, dat je dan met zo'n boer in gesprek gaat, hoe kan hij dan één perceel van vijf hectare terugkrijgen, zodat hij daar ook voordeel van heeft en op andere plekken ook weer grond terugkrijgt? Wij zien echt wel voordelen om daar win-win situaties uit te halen.

De **plaatsvervangend voorzitter**: Dank u wel. Ik heb geen vragen meer gehoord aan het college. Ik vermoed dat er geen behoefte is aan een tweede termijn aan de kant van het college. Dan sluiten we de beraadslaging van de motie vreemd Coulissenlandschap als drager van natuur en toekomst. Daarmee schors ik ook voor één minuutje even de vergadering om weer de wissel te maken naar uw vertrouwde voorzitter in deze commissie, de heer Elferdink.

16. Rondvraag

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Dan gaan we verder met de rondvraag. Dan beginnen we met de inventarisatie. Wie heeft er een vraag voor de rondvraag? Ik heb hier staan, Lijst 8. Hebben jullie een vraag voor de rondvraag? Dan zou ik een hand opsteken als ik u was. Lijst 8 heeft een vraag, wie heeft nog meer een vraag voor de rondvraag? Dat is alleen Lijst 8? Dan is het woord aan de heer Stammers.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Dank u wel. Ik moest even zoeken waar ik het had staan. Het gaat over de Groenloseweg. Afgelopen week is er een brief bezorgd bij de bewoners. Er zijn problemen met het asfalt. Een aantal vragen. Zoals wij begrepen hebben is hier gekozen voor een ander asfalt. Vanwaar deze keuze? Klopt het dat het asfalt niet voldoet aan een aantal gestelde eisen? En welke zijn dit? Heeft u door de keuze van het asfalt subsidies misgelopen? Zo ja, om hoeveel subsidies gaat het? Deze schade die nu optreedt, is dat enkel, volgens mij is het nu op een aantal verkeerstafels, maar kan dit zich ook over de gehele Groenloseweg verder uitbreiden? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan begreep ik dat er toch nog een vraag is van de fractie van Morgen. Mijnheer Bollen.

De heer **Bollen (Morgen)**: Naar aanleiding van een bezoekje aan de padelhal. Heel leuk allemaal, maar er werkt niemand. Die vraag intrigeerde me, je geeft industrieterrein weg, een halletje waar industrieterrein zou kunnen, het geldt als industrieterrein die plek. Er wordt altijd op gestuurd, industrieterrein zorgt voor werkgelegenheid. Dit is op heel kleine schaal, maar op grote schaal is het ook, de robotisering, automatisering. Hoe garandeer je nu, of hoe zorg je er nu voor als overheid of als gemeente, als je bijvoorbeeld een nieuw industrieterrein ontwikkelt, dat er ook echt mensen gaan werken? Dat is de vraag.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we voor de beantwoording nu naar het college en beginnen we bij wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. Ik zal de vraag over de Groenloseweg beantwoorden. Het klopt dat daar problemen zijn met het asfalt. Daar hebben we vorige week de bewoners over geïnformeerd en ook de raad heeft daarover in de nieuwsbrief een stukje ontvangen. Het asfalt rafelt op een aantal plekken. Dat is heel vreemd. We hebben bij de Groenloseweg, die is klimaatadaptief ingericht, daar hebben we ook gekozen voor een duurzaam asfalttype. Wat ook wel op meerdere plekken in Nederland is aangebracht, wat daar niet tot problemen heeft geleid. Maar we zien dat het hier op een aantal plekken rafelt en loslaat. Daarom doet op dit moment ook de aannemer onderzoek naar de oorzaak daarvan. Klopt het dat het niet voldoet aan een aantal gestelde eisen? Met het asfalt zelf, controles hebben daarop plaatsgevonden en het asfalt zelf lijkt goed te zijn. De aannemer heeft op verschillende plekken nu geboord en die is op zoek naar wat de oorzaak is dat het asfalt nu rafelt. Maar daar moeten we echt het onderzoek even voor afwachten. Op de vraag of we als gemeente subsidies hebben misgelopen? We hebben minder subsidie ontvangen vanuit het saneringsprogramma wegverkeerslawaaï door dit type asfalt. Maar aan de andere kant, omdat dit duurzaam asfalt is, hebben we daarvoor weer een soort van verduurzamingssubsidie ontvangen. Dat heft elkaar op. Per saldo zit daar niet zo heel veel verschil in. Of deze schade zich beperkt tot enkele plekken of dat die nog over de hele Groenloseweg kan ontstaan, dat kan ik nu ook nog niet zeggen. Op dit moment zien we dat het op een aantal plekken op de Groenloseweg dat daar schade is. Maar omdat we niet weten wat de oorzaak is, weten we ook nog niet of het op meer plekken op de Groenloseweg kan ontstaan. Ik wil nog heel even uw geduld vragen totdat het onderzoek van de aannemer is afgerond. Dan zal ik de raad informeren.

De **voorzitter**: Mijnheer Stammers, nog een aanvullende vraag.

De heer **Stammers (Lijst 8)**: Om hoeveel subsidie het gaat? Ik begrijp inderdaad, er zijn twee verschillende subsidies. De ene subsidie heeft u wat voordeel van gehad, de andere heeft u wat nadeel van gehad. Is er dan een groot verschil? U zegt net, niet zoveel. Maar net hadden we bedragen over een ton en vier ton, dat vonden sommigen wel veel. De vraag is, over welke bedragen gaat het dan?

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Ik heb het exacte bedrag niet paraat, maar het zal om wellicht enkele tienduizenden euro's gaan op het totale bedrag. Zeker niet over de ton.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we ... Nu hebben we geïnventariseerd voor de vragen, dan wil ik ... Een aanvullende vraag of gaat u ... Het is toch de laatste vergadering. Mijnheer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Ik zou willen vragen, mogen we ervan uitgaan dat dit een geval garantie is van de aannemer?

De **voorzitter**: Wethouder Metaal.

Wethouder **Metaal-ten Dolle**: Voorzitter, dank u wel. Daar gaat het college op dit moment wel vanuit. De aannemer is ook geschrokken van wat hij heeft aangetroffen. Werkt gelukkig wel heel goed mee. Heeft heel snel de weg op die plekken weten te sealen, zodat hij veilig gebruikt kan worden. Wij wachten het onderzoek af. Wij gaan er op dit moment even vanuit dat de hele asfaltlaag het beste vervangen kan worden. Zo zitten we als gemeente erin. Maar we wachten ook even het voorstel van de aannemer daarop af.

De **voorzitter**: Dank u wel. U lacht erom. Mijn gezag als voorzitter gaat er natuurlijk wel aan als ik dingen afspreek, dan gaan we het niet doen. De laatste vraag gaan we voor de beantwoording naar wethouder Visser.

Wethouder **Visser**: Dank u wel, voorzitter. Dat is best een beetje spannend om de laatste vraag te hebben in deze commissie. Dan gaat het ook nog wel over padellen. U vraagt, hoe kun je regie hebben op of er wel of niet iemand werkt op een industrieterrein in een pand? Dat ligt natuurlijk aan de eigenaar, aan wie die het verkoopt. Als gemeente kunnen we dat regelen via uitgiftecriteria. Dit was geen gemeentelijke grond waar u het over heeft. Het is gewoon een eigenaar die het aan iemand verkocht of vergund heeft. Zo'n padelbaan zou bij ons op De Vlijt bijvoorbeeld nu niet kunnen vanuit uitgiftecriteria.

De **voorzitter**: Is dat voldoende? Dank u wel.

17. Sluiting

De **voorzitter**: Dan zijn we daarmee ook ... Dan is het woord aan de heer Van Beek.

De heer **Van Beek (Voor Winterswijk)**: Het is ook uw laatste vergadering als voorzitter. Ik denk dat wij namens de gehele club die hier zit u wel mogen bedanken voor het strakke voorzitten in deze vier jaar. Dat vind ik wel een bedankje waard en een stukje aandacht waard. Bij deze, hartelijk bedankt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een goede vergaderdiscipline doe je samen, dat is ook aan jullie zelf. Hiermee zijn we aan het einde gekomen van de laatste vergadering van de algemene raadscommissie van deze raadsperiode. Dank aan de heren Bollen en Nijenhuis voor hun traktatie ter gelegenheid van hun afscheid. Ik dank u ook allen voor uw bijdrage vanavond en de afgelopen jaren. Daarnaast natuurlijk ook een woord van dank aan alle inwoners die ook de afgelopen periode belangstelling hebben getoond en bijdragen hebben geleverd. Rest mij u allen ook hartelijk te danken voor de bloemen en voor uw waardering. Ik wens u allen wel thuis. Ik sluit de vergadering.